Vol. V

No. 2

27th March, 1981.
(Friday)
6 Chaitra, 1903, S. E.

THE ANDHRA PRADESH
Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

PAGES

Oral Answers to Questions. .. 141

Statement by the Minister for Power regarding enquiry in Nalgonda Debentures Case. .. 150

Statement by the Minister for Education.
re : Establishment of Krishna Devaraya University at Anantapur, .. 150

Oral Answers to Questions. .. 152

Short Notice Questions and Answers. .. 155

Calling Attention to the Matters of Urgent Public Importance
1. Cheating activities of the Commission Agent at Nizamabad Gunj. .. 165
2. Non-availability of life saving drugs round the clock. .. 169

Statement by the Health Minister :
re : Withdrawal of the case filed against Simhapuri Mahila Super Bazar, Nellore. ... 171

Government Bills :
1. A.P. Municipalities (Amendment) Bill, 1981. .. 173
2. The Hyderabad Municipal Corporations (Amendments) Amending Bill, 1981. .. 174

Annual Financial Statement (Budget) for 1981-82:
Demands ; Urban Development, Community Development, Labour and Employment, Relief and Rehabilitation, Housing. .. 174

[Contd. on 3rd Cover.

PRINTED BY THE DIRECTOR OF PRINTING GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH
AT THE GOVERNMENT CENTRAL PRESS, HYDERABAD
1982

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

PRINCIPAL OFFICERS

Speaker :	..	Sri Kona Prabhakara Rao.
Deputy Speaker :	..	Sri A. Eswara Reddy.
Panel of Chairmen :	..	1. Sri Koratala Satyanarayana.
		2. Sri V. Sobhanadreeswara Rao.
		3. Sri N. Yetiraja Rao.
		4. Smt. Jeevarathnam Naidu.
		5. Sri B. Sitharamaiah.
Secretary :	..	Sri E. Sadasiva Reddy.
Joint Secretary :	..	Sri D. L. Narasimham.
Deputy Secretary :	..	Sri M. Ramanadha Sastry.
Assistant Secretaries :	..	1. Sri S. Purnananda Sastry.
		2. Sri Md. Ghouse Khan.
		3. Sri T. L. Balaram.
		4. Sri M. Viswanatham.
		5. Sri J. V. Ramana Murthy.
		6. Sri P. Bashaiah.
		7. Sri A.V.G. Krishna Murthy.
		8. Sri M.V. Hanumantha Rao.
		9. Sri K. Seshaiah.
Chief Reporter :		Sri Habeeb Abdur Rahman.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Twenty Fourth Day of the Eighth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 27th March, 1981.

The House met at Half-past Eight of the Clock.

(Mr. Sepaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Construction of Sports Stadium At Secunderabad

253—

*3028–Q.—Sri B. Machender Rao :—Will the Minister for Finance and Sports be pleased to state;

(a) the reasons for the delay in the construction of a stadium at Secunderabad;

(b) whether there is any proposal to construct a stadium of International Standard for Hockey at Secunderabad; and

(c) whether there is any proposal to consrtuct mini stadiums at taluk levels?

Minister for Finance (Sri G. Rajaram):—(a) Paucity of funds.

(b) Yes Sir. The A.P. Hockey Association is preparing plans and estimates.

(c) Yes Sir.

Sri B. Machender Rao :— Sir, the Minister is well aware that Late President of India, (V.V. Giri) laid the Foundation Stone five years back for the construction of sports complex at Secunderabad with the assistance of the Defence Forces. Now why the Defence Ministry is going back for the construction of the Stadium. What is the latest correspondence between the State Government and the Ministry of Defence?

Sri G. Rajaram :— Sir, it is a fact that Late Sri V.V. Giri laid the foundation stone on 26-8-1973 for a Sports Complex in that

* An asterik before the name indicts confirmation by the Member

area but because of paucity of funds and in the light of the fact that Government of India did not grant the matching grants and as the State Government's finance position we could not go ahead. Mean while we are trying to correspond with the Local Commandant Area authorities, who is leasing the land only for 30 years for this purpose. But the Sports Council wants it to be for 99 years and that is still under consideration.

Sri B. Machender Rao :—The Hon'ble Minister said that it will be Stadium of International standard. When will it be completed and whether that plans and estimates are prepared or not?

కె. వెంకట్రామమ్మ :— సి, కి అవును అన్నారు. కానీ ఎంత జరిగినా పట్టణాలలోను, సికింద్రాబాదు, హైదరాబాదులలోను జరుగుతున్నది. జిల్లాలలో తాలూకాలలో చేస్తామన్నప్పుడు బడ్జెటును కేటాయింపుచేశారా? ఎప్పుడుచేస్తారు?

(శ్రీ జి. రాజారాం :—ఈనాడు ప్రభుత్వం ఇంటనగరాలలోనే కాకుండా జిల్లాలలో, తాలూకాలలో కూడా ఆటలను ప్రోత్సహించడానికి ఒక కోటి రూపాయలు సహాయం చేసేందుకు నిర్ణయించి కలెక్టర్లకు తెలపడం జరిగింది. జిల్లా స్థాయి, తాలూకా స్థాయిలలో కూడా స్టేడియంలు కట్టాని నిర్ణయించుకుంటే— అక్కడ జిల్లా స్థాయిలో ప్రజలు ఇచ్చే విరాళాలకు అనుగుణంగా స్పోర్ట్సు కౌన్సిల్ డబ్బు ఇస్తుంది. ఈ సంవత్సరం రు. 11లక్షల 50 వేలు కేటాయించడం జరిగింది. కొన్ని జిల్లాలలో వారు ముందుకు వస్తున్నారు, జిల్లా స్థాయిలలో చేస్తున్నారు. ఎస్టిమేట్సు తయారు చేస్తున్నారు. అది కాగానే చేస్తాము.

(శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:— రాష్ట్రపతి గిరిగారి చేత శంఖుస్థాపన చేయించి డబ్బు లేదనడం భావ్యమా ? ప్రభుత్వం ఈ విధంగా చేయకుండా తొందరలో నిర్మించి ఆ ఉద్దేశ్యం నెరవేరుస్తారా ?

(శ్రీ జి. రాజారాం:—కట్టకూడదు అనుకోవడం లేదు. కట్టడంలో ఆలస్యం అవుతున్నది.

SETTING UP OF 1000 POULTRY UNIT

254—

*5643-Q.— Sarvasri K. B. Siddaiah and A. Venkateswarlu:— Will the Minister for Animal Husbandry be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the State Government have proposals for setting up of 1000 Poultry Units of 500 and 1000 layers;

(b) if so, the estimated cost; and

(c) when the proposal is likely to be materialised.

పశుసంవర్ధక శాఖామంత్రి (శ్రీ బి. రాందేవ్ :—

(ఎ) బలహీనవర్గాలకు చెందివుండి ఉపాధి కల్పనా కేంద్రాలలో పేర్లు నమోదు చేసుకొని వున్నటువంటి 1,000మంది చదువుకున్న నిరుద్యోగులకు లాభం చేకూర్చడం కొరకు 1979–80 సంవత్సరంలో ప్రత్యేక

ఉపాధికల్పన పథకాల క్రింద 500 కోళ్ళు, 1,000 కోళ్ళ గల కోళ్ళ పెంపకం కేంద్రాల సముదాయాలను ఏర్పాటు చేసే కార్యక్రమాన్ని 8-11-79 తేదీగల ఆర్థిక, ప్రణాళిక (ప్రణాళిక విభాగం—ప్రత్యేక ఉపాధి కల్పన పథకాలు) శాఖ ఎం. ఎస్. నెం. 72 జి. ఓ. లో మంజూరు చేయడం జరిగింది. అప్పటి ఏకీకృత గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమం వర్తించే 84 బ్లాకుల పరిధిలో 500 కోళ్ళు గల యూనిట్లు ఏర్పాటు చేయవలసి వుంది. కాగా పారిశ్రామిక రంగం క్రింది కేంద్ర సబ్సిడీ పథకం వర్తించే 89 బ్లాకులలో 1000 కోళ్ళు గల యూనిట్లు ఏర్పాటు చేయవలసి వుంది.

(బి) 500 కోళ్ళు గల యూనిటు కయ్యే అంచనాఖర్చు సుమారు రూ. 25,000, 1000 కోళ్ళు గల యూనిటు కయ్యే అంచనా ఖర్చు రూ. 55,000 లు.

(సి) అమలు పరచే అధికారులైనటి జిల్లా కలెక్టరు, ప్రాజక్టు అధికారులు బ్లాకు అభివృద్ధి అధికారులు, పరిశ్రమల శాఖ జాయింటు డైరెక్టర్లు ఈ పథకాన్ని అమలు పరుస్తున్నారు.

(శ్రీ) కె.ఇ. సిద్దయ్య :—వెనుకబడిన వర్గాలవారికి వెయ్యిమందికి ఈ పథకం వినియోగించాలని 8-11-79న నిర్ణయించారు కదా. ఇప్పటికి ఎంతమందికి ఉపాధి కల్పన ఇచ్చారు? ఎన్ని యూనిట్స్ పెట్టారు?

(శ్రీ) వి. రాందేవ్ :—సంవత్సరం అయింది. 500 బర్డ్స్ వాటి విషయంలో 20 జిల్లాలలో 898 మందికి ట్రైనింగ్ ఇచ్చారు. 389 గ్రౌండ్ అయ్యాయి. వెయ్యి బర్డ్స్ వాటి విషయంలో వెయ్యి మందికి ట్రైనింగ్ ఇవ్వాలి 139 ట్రైనింగ్ అయ్యారు. గ్రౌండ్ కాలేదు. బ్యాంకులు అప్పు ఇవ్వలేదు. కరస్పాండెన్సు జరుగుతున్నది. ఇండస్ట్రియల్ డిపార్టుమెంటు వారు లెటర్ వ్రాసారు, 1981-82లో జరుపుతారు.

(శ్రీ) కొరటాల సత్యనారాయణ :—145 మందికి ట్రెయినింగు ఇచ్చినప్పుడు గ్రౌండ్ కాలేదని అమలులోకి రాలేదన్నారు. బ్యాంకులు ముందుకు రావడం లేదు. అన్ని రంగాలలో కూడా పథకాలు తయారు కావడం బ్యాంకులు ముందుకు రాకపోవడం జరుగుతూ ఉంది. దీని నుంచి బయట పడే దానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తోందా? 8-40 a. m.

(శ్రీ) వి. రాందేవ్ :—ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటు వారు, ఫైనాన్సు డిపార్టుమెంటు వారు ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. మాకు సంబంధించినంతవరకు ఇంప్లిమెంటింగు ఏజన్సీ పాలటీ కార్పొరేషను. When the Unit is grounded then only we come into the picture.

(శ్రీ) వి.వి. తిరుమలయ్య :—మేము ఎన్నో అమలు చేస్తున్నామని మంత్రి గారు చెపుతున్నారు. ఎక్కడెక్కడ అమలు అయినాయి? బ్యాంకులతో కన్సల్టు చేసి లోన్స్ ఇప్పించే ప్రయత్నము చేస్తారా? ఆఫీసర్సు ఒక సొసైటీ రిజిస్ట్రేషను చేసి పంపితే డబ్బు ఇస్తే చేస్తామని పెండింగులో పెట్టుకొని కూర్చున్నారు. దాని కోసం వెంటనే ఇన్స్యూ చేయడానికి మంత్రివర్యులు ఆదేశాలిస్తారా?

శ్రీ బి రాందేవ్ :—స్పెషల్ ఎంప్లాయిమెంటు స్కీము క్రింద ఇది, వేరే ప్రశ్న అది.

Including of 'Bariki' Caste in The List of S. Cs.

255—

*7758 Q.—Sri M. Omkar, Smt. G. Dhanasuryavathi and Sri M. Yerraiah Reddy:—Will the Minister for Social Welfare and Harijan Welfare be pleased to state:

(a) whether the caste 'Bariki' is included in the list of Scheduled Castes;

(b) the districts in which the said 'Bariki' caste people are residing with district-wise break-up;

(c) whether the Government are aware of the fact that some people in Kurnool district have been obtaining Bariki caste certificates fraudulantly and enjoying the benefits therefrom; and

(d) if so, the action taken thereon?

సాంఘిక సంక్షేమ- హరిజన సంక్షేమ శాఖ మంత్రి(శ్రీ కె రంగారావు):—(ఎ) అవునండీ.

(బి) జనాభా లెక్కల ప్రకారం, ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో 'బరికి' కులస్థులకి సంబంధించిన జిల్లా వారి వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

1.	శ్రీకాకుళం	2,968
2.	విశాఖ పట్నం	1,916
3.	తూర్పుగోదావరి	15
4.	చిత్తూరు.	1
5.	అనంతపురం	327
6.	కర్నూలు	2,759
	మొత్తం	8,016

(సి) లేదండీ.

(డి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—'సి' కి లేదన్నారు. యస్. వెంకట్రామయ్య అనే ఆయన ఐ. ఏ. యస్. ఆఫీసరు శ్రీరామసాగర్ ప్రాజక్టులో స్పెషల్ కలెక్టరుగా పనిచేస్తున్నాడు. ఆయన ఫిషర్‌మెన్ జాతివాడు. అయితే 'బరికి'

కులం వేరుతో దొంగ సర్టిఫికేట్ పుట్టించుకొని ఆ ప్రయోజనం పొందడమే కాకుండా ఆయన చెల్లెలు యస్. విమల, ఆమె యం. బి. బి. యస్. డాక్టరు, ఆమె కొడుకు జి. లోకేంద్రనాథ్ యం. డి డిగ్రీ పొందబోతున్నాడు. ఈరకంగా జరుగుతున్నాయి. స్పష్టమైన ఎగ్జాంపుల్ ఇచ్చాను. దీని మీద విచారణ జరిపిస్తారా?

(శ్రీ) కె. రంగారావు :—ఈ విషయం తప్పకుండా నేను విచారణ జరిపిస్తాను. ఆ వివరాలు పెద్దలు ఓంకార్ గారు నాకు అందించినట్లయితే నేను డిపార్టుమెంటల్‌గా విచారణ జరిపించి తగిన చర్య తీసుకుంటాను

Regularisation of Services of Temporay Employees of Mining Complex at Kothagudem

256—

*5762 (R)–Q.–Sarvasri Ch. Kasaiah and P. Janaidhan Reddy:– Will the Minister for Mines be pleased to state:

(a) when the services of temporary employees of the Mining Complex at Kothagudem would be regularised and their pending payments are cleared; and

(b) the action taken by the Government on the representation given by the students?

విద్యా శాఖ మంత్రి (శ్రీ బి. వెంకటరామ రెడ్డి) :—

(ఎ) ప్రిన్సిపాలు నియమించిన 78 మంది శాశ్వతికి ఉద్యోగులలో 10 మంది ఉద్యోగులు ఇప్పటికే రెగ్యులరు ప్రాతిపదికమీద కొత్తగూడెం గనుల పాఠశాలలో పనిచేస్తున్నారు. విశ్వవిద్యాలయం వారు తమ 30–10–1980 తేదీగల ఉత్తరువులలో 41 మంది ఉద్యోగుల సర్వీసులను క్రమబద్ధీకరించారు. మొత్తంమీద 78 ఉద్యోగులకుగాను ప్రస్తుతం 51 మంది ఉద్యోగులు రెగ్యులరు ప్రాతిపదికమీద పనిచేస్తున్నారు. వారికి చెల్లించాల్సిన బకాయిలేమీ లేవని ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయపు రిజిస్ట్రారు తెలియజేశారు.

(బి) విద్యార్థులు దిగువ తెలిపిన సౌకర్యాలు కావాలని కోరుతూ 1980 డిసెంబరులో ఒక వినతి పత్రాన్ని సమర్పించారు :—

(i) కళాశాలకు పెంచించిన రెగ్యులరు బడ్జెటును ఏర్పాటు చేయడం;

(ii) మైనింగు ఇంజనీరింగు కోర్సులలో ఒక భాగమైన రెండు నెలల ఆచరణాత్మక శిక్షణ, విద్యా పర్యటనల వలన విద్యార్థులకు అయ్యే ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించడం;

(iii) శిక్షణాకాలంలో ప్రతి విద్యార్థికి 300 రూపాయలు, శిబిరాలు పర్యటనల సమయంలో ఖర్చుల క్రింద రోజుకు 8 రూపాయలు ఇవ్వడం;

(iv) వినోద, సాంస్కృతిక సౌకర్యాలకై విద్యార్థుల సంఘానికి లే కళాశాలకు ఇతోధిక సదుపాయాలు కల్పించి ఆర్థిక సహాయం అం జేయడం;

(v) ప్రతి విద్యార్థికి నెలకు 250 రూపాయల చొప్పున స్కాలరుషిప్పు ఏర్పాటు చేయడం;

(vi) మైనింగు ఇ జనీరింగులో పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు కోర్సును ప్రారం భించటం;

(vii) మైనింగు కాకుండా ఇతర క్రొత్త సాంకేతిక కోర్సులను ప్రవే పెట్టడం;

(viii) ఆదివాసీ విద్యార్థులలోగల వివిధములైన ప్రతిభా విశేషాల కనుగొని వాటిని పెంపొందించేందుకు అవసరమైన సదుపాయా ఏర్పాటు చేయడం; ఈ విషయం పరిశీలనలో ఉన్నది,

(శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—పెంపరరీ ఉద్యోగులు ఎంత కాలం నుం ఉన్నారు? మిగిలిన పెంపరరీ వారిని కూడా శాశ్వతం చేయడానికి ప్రభుత్వ ఆలోచిస్తున్నదా? వారిచ్చిన రిప్రజెంటేషన్స్‌లో ఏవేవి ప్రభుత్వం ఆమోదించిం ఆమోదించినవి ఎప్పుడు అమలు చేస్తారు?

(శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి :—1976-77 ఎకడమిక్ ఇయర్, స్కూ స్టారు అయిన తరువాత వీరు పని చేస్తూ ఉన్నారు. మిగతా 51 మంది విషయ పరిశీలనలో ఉన్నదని విశ్వవిద్యాలయం వారు తెలియజేసారు.

Block Grant to Nagarjuna University

257—

7801 Q.-Sarvasri K. Satyanarayana and A.Lakshminarayana: Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) the amount of block grant proposed to be given to t Nagarjuna University; and

(b) the amount released so far?

విద్యాశాఖమంత్రి (శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి):—(ఎ) రాష్ట్ర ప్రభుత్వ 1980-81 సంవత్సరానికి నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయానికి రూ. 50.00 లక్ష బ్లాకు గ్రాంటును నిర్ణయించింది.

(బి) విశ్వవిద్యాలయానికి పూర్తి మొత్తం విడుదల చేయబడింది.

Introduction of Scouting as Compulsory Subject in B.Ed. Cours

258—

*5763 (R) Q.—Sri B.Sammaiah:—Will the Minister for Educati be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to int duce scouting as compulsory subject in B.Ed. course;

(b) if so, it when it w be materialised;

(c) whether it is a fact that the Harijan boys will also be given a special scouts training like Girijan boys; and

(d) if so, when it will be materialised?

విద్యాశాఖమంత్రి (శ్రీ వి. వెంకటరామరెడ్డి):—(ఎ) అవునండీ.

(బి) ఈ ప్రతిపాదనకు ఆంధ్ర, శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయాలు సమ్మతించాయి. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం, రాష్ట్రంలోని ఇతర విశ్వవిద్యాలయాలతో సంప్రదింపులు జరుపుతున్నది.

(సి) ఈ పథకం అమలు చేయబడినపుడు దాని పరిధిలోనికి అందరు విద్యార్థులు వస్తారు.

(డి) ఇది ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ వి. సమ్మయ్య:— మంత్రిగారు వి.ఇ.డి. తరగతులలో స్కౌటింగును ప్రత్యేకంగా, నిర్బంధముగా పెట్టడానికి ఒప్పుకున్నామని చెప్పారు. అది ఎప్పుడు కార్యరూపం దాలుస్తుందో చెప్పలేదు. ఆంధ్ర, శ్రీ వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీలు ఒప్పుకుంటే మిగతా యూనివర్సిటీల సంగతి ఏమిటి ? ఈ గిరిజన బాలురకు యస్.టి. హాస్టల్సులో తప్పకుండా స్కౌటింగు నేర్పిస్తున్నారు. హరిజన హాస్టల్సులోని పిల్లలకు కూడా స్కౌటింగు నేర్పించడానికి వారిని కూడా ఈ పరిధిలోకి తీసుకు వస్తారా ? హరిజన పిల్లలకు కూడా నేర్పిస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ వి. వెంకటరామరెడ్డి:— ఈ రాష్ట్రములో ఉండే విశ్వవిద్యాలయాలలో అన్నిటిలోనూ, హైస్కూలు, ప్రైమరీ స్కూల్సులో స్కౌటింగు కంపల్సరీ చేశామని మనవి చేశాను. వారు ఏ స్కూలులో చదివినా ఇది వర్తింపబడుతుంది. రాష్ట్రములో ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తను పొందినింగు అయ్యేటప్పుడు స్కౌటులో శిక్షణ పొందాలనే ఉద్దేశముతో ఈ కరిక్యులమ్‌లో అది ఒక భాగంగా చేయాలని మేము అనుకున్నాము. కాబట్టి ఈ విషయములో ఎప్పుడు ఆలసత్వం ఉండదు. తప్పకుండా శ్రద్ధ వహించి అన్నీ చేస్తాము, అందరూ కూడా కవర్ అవుతారు.

శ్రీ యన్. యస్. యన్. రెడ్డి:— వి. ఇ. డి. ట్రెయినింగు కోర్సులలో స్కౌటింగు కాకుండా రెడ్ క్రాస్ ట్రెయినింగు, ఫస్టెయిడ్, సైడింగు ఇవి కూడా అవసరం. కాబట్టి ప్రత్యేకంగా 10 రోజులు వేరే ట్రెయినింగు, ఇచ్చే విషయం ఆలోచిస్తారా ? ఉపాధ్యాయులకు ట్రెయినింగు ప్రత్యేకంగా అవసరం లేదు. విద్యార్థులకు లాభదాయకంగా ఉంటుంది కాబట్టి ఇవికూడా ఆచరిస్తారా ?

శ్రీ వి. వెంకటరామరెడ్డి:— గౌరవ సభ్యులు చేసిన సూచనకు సంబంధించిన వివరాలు ఏమైనా ఉంటే నాకు నోట్ ఇస్తే తప్పకుండా పరిశీలిస్తాను.

Payment of Gratuity To Project Workmen

259.—

*7731-Q.—Sri Poola Sobbaiah:—Will the Minister for Labour and Civil Supplies be pleased to state:

(a) whether it is a fact that every project workman is entitled for the payment of Gratuity as per the provisions of the Shops & Establishment Act;

(b) whether it is a fact that Supreme Court decided to implement the provision in a case in 1979 (SC 1981)

(c) whether it is also a fact that the Government pleader, Hyderabad gave the same opinion to the Chief Engineer, Srisailam Project; and

(d) if so, the action Government propose to take in this regard?

Sri A. Veerappa:—(a) The A. P. Shops and Establishment Act 1966 is not applicable to the 'Establishments under Govt. including Projects. The payment of Gratuity Act, 1972 came into force on 16-9-72; and is applicable to all workcharged employees recr ted on or after the said date according to the orders issued in Feb.uar 1978. In respect of workcharged employees recruited prior to 16-9-72, orders were issued to the effect that the benefits under A.P. Re ing and Invalid Gratuities (Non Pensionable Establishment Rules, 194 or the benefits under the payment of Gratuity Act, 1972 whichever re beneficial to the workmen will be applicable.

(b) The Supreme Court have in their Judgment dated 16-10-79 held that the payment of Gratuity Act, 1972 applies to an establishment in which any work relating to construction, development or maintenance of buildings, roads, bridges or canals or relating to operation or the supply of water or relating operation or to the generation, transmission and distribution of electricity or any other form of power is being carried on.

(c) Yes, Sir.

(d) Answer to Clause (a) indicates the position.

8-50 a. m.

(శ్రీ పూల సుబ్బయ్య: — ప్రాజెక్టులో ఎన్. ఎం. ఆర్ మరియు వర్క్ ఛార్జెడ్ ఎంప్లాయీస్ ఉంటారు. నాన్-పెన్షనబుల్ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్స్‌లో వారు చెప్పినయాక్టు వర్క్‌ఛార్జెడ్ ఎంప్లాయీస్‌కే వరి సుందిగాని ఎన్. ఎమ్. ఆర్. ఎంప్లాయీస్‌కు అప్లయి కావడంలేదు. సుప్రీంకోర్టు జడ్జిమెంటు ప్రకారం ఎన్. ఎం. ఆర్. వర్కర్సు. ప్రతి వర్కరు కూడా పాప్స్ అండ్ ఎస్టబ్లిష్‌మెంటు యాక్టు క్రింద వస్తారు. ప్రాజెక్టువర్కర్సు షాప్సు అండ్ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటు యాక్టు క్రిందవస్తారని పంజాబుకు చెందిన ప్రాజెక్టుల వర్కర్సు సుప్రీంకోర్టుకు పోయినప్పుడు సుప్రీంకోర్టు జడ్జిమెంటులో చెప్పడం జరిగింది, అందువల్ల వీరికి దానిని ఎందుకు అప్లయి చేయరు ?

(శ్రీ ఎ.వీరప్ప:— జడ్జిమెంటును ఒప్పుకొనే చెప్పాము. దానిలో షాప్స్ అండ్ ఎస్టబ్లిష్‌మెంట్ ఆక్టు క్రిందికి రారు అని అన్నారు. అయినప్పటికీ నేను చెప్పాను, 16-9-72 నాడు వచ్చిన పేమెంట్ ఆఫ్ గ్రాట్యుటీ ఆక్టు క్రింద వారి డిఫినెషన్ ప్రకారంగా Establishment within the meanig of any law for the

time being in force అనేచానివల్ల పేమ్‌మెంట్ ఆవ్ వేజెస్ ఆక్టులోని డిఫినెషన్‌ను కూడా తీసుకొని షాప్స్‌ను డిఫైస్ చేసిన చానిలో ప్రాజెక్ట్సుకూడా ఇన్‌క్లూడ్ అయినాయి కాబట్టి అదేరకంగా ట్రీట్ చేస్తూ వర్క్‌చార్జెడ్ ఎంప్లాయీస్ విషయంలో సుప్రీంకోర్టు డిసిషన్ ప్రకారమే మేము పోవాలనుకొని చానిని అమలు చేస్తున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్:— వర్క్‌చార్జెడ్ కాదు. ఎన్. ఎం. ఆర్. వర్కర్సు విషయం ఏమిటి ?

Sri A. Veerappa:—The decision is concerned with N. M. Rs. it is clear that it is only for work-charged employees.

పూల సుబ్బయ్య: —షాప్స్ అండ్ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్ ఆక్టు క్రింద ఎన్ ఎం ఆర్. వర్కర్సుకికూడా గ్రాట్యుటీ ఇవ్వాలని పంజాబువారి కేసులో సుప్రీంకోర్టు జడ్జిమెంట్ ఇచ్చింది.

Mr. Speaker :—Your question is whether it is a fact that every project workman is entitled for the payment of gratuity. అనేది ప్రశ్న.

Sri Poola Subbaiah :—N.M.R. is also a workman.

Mr. Speaker :—It depends up on the definition

(శ్రీ) పూల సుబ్బయ్య :—డిఫినెషన్ అని కాదు. ఎన్. ఎం. ఆర్. కు కూడ ఎందుకు అప్లయి చేయరు? వర్క్‌చార్జడ్ ఎంప్లాయిస్ ఫ్యాక్టరీస్ ఆక్టు క్రింద వస్తున్నారు, వీళ్ళు ఫ్యాక్టరీస్ ఎస్టబ్లిష్‌మెంట్ ఆక్టు క్రింద వస్తారని సుప్రీంకోర్టు జడ్జిమెంట్‌లో చెప్పడం జరిగింది,

Sri A. Veetappa :—If they also come under this purview we will examine, If they come under this category, in view of the Supreme Court's judgement, we will also implement,

(శ్రీ) పూల సుబ్బయ్య:-నిన్న గవర్నమెంట్ ప్లీడరుకూడా గవర్నమెంటుకూ, చీఫ్ ఇంజనీరుగారికి తెలియజేసింది ఏమిటంటే దీనిని ఎన్. ఎం. ఆర్. కు కూడ వర్తింపజేయవచ్చున వారి ఒపినియన్. చానిని పరిశీలన చేసి సుప్రీంకోర్టు తీర్పు దృష్ట్యా ఎన్.ఎం.ఆర్.కు కూడా దీనిని వర్తింపజేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:—(పూల సుబ్బయ్యగారితో) మీరు ప్రశ్న వేయకముందే పరిశీలిస్తామని వారు ఒప్పుకొన్నారు కదా.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—తరువాత ప్రశ్న నెం. 260 పోస్ట్‌పోను చేస్తున్నాను.

(261 మరియు 262 నెంబరు ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పవలసిన మంత్రులు లేనందున వారు వచ్చేలోపున తమ తమ శాఖలకు చెందిన ముఖ్య విషయములపై ప్రకటనలు చేయుటకు విద్యుచ్ఛక్తి మరియు విద్యాశాఖల మంత్రులు స్పీకరుగారి అనుమతిని కోరారు)

Statement by the Minister for Power

re: Enquiry into Nalgonda Debentures case.

Sri A. Veerappa :—The Opposition members are particula regarding enquiry in the Nalgonda case–i. e., the debentures case. I discussed with the Chief Minister and he agreed to have an enquiry.

Sri M. Venkaiah Naidu—What sort of an enquiry?

Sri A. Veerappa;—A. C. B enquiry.

Statement by the Minister for Education

re : establishment of Krishnadevaraya University at Anantapur

(శ్రీ) వి. వెంకటాస్వామిరెడ్డి :—అధ్యక్షా, చాలా కాలం నుంచి అనంతపురంలో శ్రీకృష్ణదేవరాయల యూనివర్సిటీ ఏర్పాటు చేయాలనీ, పోస్ట్–గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్‌ను అప్‌గ్రేడ్ చేసి ఈ యూనివర్సిటీని ఏర్పాటు చేయాలని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తూ వచ్చింది. 19–3–1981 నాడు యూనివర్సిటీ గ్రాంట్ కమీషన్‌వారు అనంతపురం పోస్టు - గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్‌ను యూనివర్సిటీగా అప్‌గ్రేడ్ చేయడానికి అనుమతిస్తూ ప్రభుత్వానికి ఒక లేఖ వ్రాసారు. వచ్చే ఎకడమిక్ ఇయర్ నుండి అనంతపురంలో కృష్ణదేవరాయ విశ్వవిద్యాలయం రాబోతోందని చెప్పడానికి సంతోషపడుతున్నాను. తమరు అనుమతిస్తే ఈ యూనివర్సిటీకి సంబంధించిన బిల్లు కూడా త్వరలో, ఈ సెషన్‌లోనే పెట్టాలనే ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

(చప్పట్లు)

(శ్రీ) పూల సుబ్బయ్య :—చాలా సంతోషం. రాయలసీమలో ఒక యూనివర్సిటీని పెట్టాలని, అది కూడా కృష్ణదేవరాయల పేరుతో ఉండాలని చాలా కాలంగా కోరడం జరిగింది. దానికి కేంద్రం ఆమోదించిందని మంత్రిగారు ప్రకటించడం ముదావహమైన విషయం అయితే దానికి కావలసిన హంగులన్ని సమకూర్చి అనతికాలంలోనే దానికి ప్రారంభోత్సవం చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

(శ్రీ) వి. నారాయణస్వామి :—ఈ ప్రకటన చాలా సంతోషదాయకం. అయితే శ్రీకాకుళంలో పోస్టు–గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్ పెట్టినప్పటికి దానిని ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ ఇంతవరకు రికగ్నైజ్ చేయనందున విద్యార్థులు పి. జి కోర్సులలో ఉత్తీర్ణులైనప్పటికీ ప్రయోజనం లేకుండా పోతోంది, కాబట్టి శ్రీకాకుళంలోని పి. జి. సెంటర్‌ను ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ చేత రికగ్నైజ్ చేయించే ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—కృష్ణదేవరాయల విశ్వవిద్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయడం పంతోషదాయకమైన విషయం. ఇది రాయలసీమ ప్రజలకు కూడా ఎంతో సంతోషం కలిగిస్తుంది. అందుకు నేను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని యు.జి.సి. వారిని, ముఖ్యంగా విద్యా శాఖా మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. అయితే నాగార్జున యూనివర్సిటీ ఏర్పరచినప్పుడు అక్కడ జరిగినట్టు కాకుండా

ఈ యూనివర్సిటీకి కావలసిన హంగులన్నీ సమకూర్చాలి. ముఖ్యంగా ఈ యూనివర్సిటీ వెనుకబడిన ప్రాంతంలో ఏర్పాటు చేస్తున్నారు కాబట్టి దానికి కావలసిన హంగులన్నీ సమకూర్చాలని రాష్ట్రప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker :—There appears to be some sort of a formula wherein unless the University has put in about Rs. 2 crores or so, U.G.C. grants won't be given.

(శ్రీ) బి. వెంకట్రామ్ :—కావలసిన హంగులన్నీ ఏర్పాటు చేశాము, 9-00 a. m అని వారు శాటిస్‌ఫై అయ్యారు. బిల్డింగ్ కాంప్లెక్స్ కూడ వున్నది. ఏమైనా కావాలంటే అవన్నీ ప్రభుత్వం చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఫార్మాలిటి ప్రకారం యూనివర్సిటీ యాక్టు పాస్ చేయవలసి వున్నది. ఏప్రిల్ 27వ తేదీ పెట్టే సెషన్‌లో పెడతాము.

(శ్రీ) ఎమ్. ఓంకార్ :—మొత్తం మీద రెండు శుభవార్తలు అందించారు తెలుగు ప్రజలకు ఉగాది ముందు. కృష్ణదేవరాయ విశ్వవిద్యాలయం-యూనిటరి యూనివర్సిటీఎఫిలియేటెడ్ కాలేజెస్ లేకుండా కొత్తతరహాలో కేంద్రప్రభుత్వం స్థాపిస్తున్నది. ఇల్లు అలుకగానే పండుగ కాకుండా దానికి కావలసిన హంగులు సమకూర్చుకొని వీలైనంత త్వరలో చాల ఆదర్శప్రాయంగా నడపాలి. అందులో సఫలీకృతులు కావాలని ఆశిస్తున్నాను.

(శ్రీ) కె. వెంకటరామయ్య :—కృష్ణదేవరాయ యూనివర్సిటీ రావడం చాల సంతోషకరమైన విషయం. అందుకు మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఎఫిలియేటెడ్ కాలేజెస్ లేకుండా యూనిటరి యూనివర్సిటీ. పెద్ద యూనివర్సిటీ. బ్రహ్మాండమైన బిల్డింగ్స్ కావలసినవి కన్‌స్ట్రక్ట్ చేశాము. నాలుగైదు ఏళ్ళ క్రిందట రావలసినటువంటిది. ఎఫిలియేటెడ్ కాలేజెస్ పెడితే అన్ని హంగులతో ఉంటుంది. అది ఏమైనా చేయవలెనని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) బి. వెంకట్రామ్ :—గౌరవసభ్యులకు యూనిటరి యూనివర్సిటీ యొక్క నేచర్ పూర్తిగా విశదం అయి ఉండదేమో. యూనిటరీ యూనివర్సిటీ అనేది ఒక ప్రత్యేకమైన పద్ధతి. యూనిటరీ యూనివర్సిటీలు మన దేశంలో చాల తక్కువ ఉన్నాయి. ప్రత్యేకంగా అనంతపురంలో యూనిటరీ యూనివర్సిటీ ఉండడం మంచిదేమోనని అభిప్రాయంతో యు.జి.సి., ప్రభుత్వం భావించింది. ఎఫిలియేషన్‌కు ప్రక్కనే వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ యున్నది. యూనిటరీ యూనివర్సిటీ అన్ని రకాలుగా ప్రత్యేకమైన పద్ధతిలో నడిపించుకోవచ్చు. దానికి ఉండే గ్లామర్ వేరు. గౌరవ సభ్యుల సూచన ఉన్నప్పటికి యిది మంచిదని యు. జి. సి., అందరము ఆలోచించాము. వారి అభిప్రాయాన్ని మార్చుకోవాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) ఇ. అయ్యవు రెడ్డి :—చాల కాలం నుంచి ఈ యూనివర్సిటీ కోసం ప్రయత్నం చేయడం జరుగుతూ వచ్చినది. మనకు రాయలసీమ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డ్ వున్నది. కనీసం 10 సంవత్సరాల నుంచి తీర్మానాలు పాస్ చేస్తూ

వచ్చినాము. ఆ తీర్మానాలు ఈ రోజు సఫలీకృతం అయినందుకు మా విద్యా మంత్రి వెంకటస్వామిగారిని హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను.

(శ్రీ) కె. వెంకటరామయ్య :—యూనిటరి యూనివర్సిటికి. రెసిడెన్షియల్ యూనివర్సిటికి డిస్టింక్షన్ తెలుసు.....

Mr. Speaker;—We are in a happy mood because of the announcement of the Education Minister. From the happy mood let us pass on to the very, very unhappy mood, viz., the Ministers absenting themselves and not coming in time to answer questions.

Sri B. Bhaskara Rao:—I am sorry. My questions are the last two questions on the list. I thought it would take time. But the questions have been rapidly covered.

Mr. Speaker:—By 8-30 a. m. you must be here; don't give scope for such things.

(Question No. 261 was taken up.)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS—(Contd.)

Separate Directorate for Development of Orchards

261—

*7781 Q.—Sri G. Mallikarjuna Rao:—Will the Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether the Government have decided to open a separate Directorate for the Development of orchards in the state;

(b) If so, when it will be opened;

(c) the varieties that will be covered by it; and

(d) the amount that will be spent under it ?

వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు):— ఉద్యానవన వికాసంతోపాటు, పండ్ల తోటల అభివృద్ధికిగాను ప్రత్యేక శాఖను ఏర్పాటు చేసే ప్రతిపాదన ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది.

(శ్రీ) జి. మల్లికార్జునరావు:— దీనిని గురించి యిదివరకు ఉన్న మంత్రి గారు తప్పకుండా ఈ సంవత్సరమే ప్రారంభిస్తామని చెప్పారు. తోటల అభివృద్ధికి గాను వరల్డ్ బ్యాంక్ ఎయిడ్ తీసుకొని అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుందా ?

(శ్రీ) ఎన్. భాస్కరరావు:— దీనిని ఈ సంవత్సరమే ప్రారంభించాలని ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం అయివున్నది. ఫైనాన్స్ డిపార్టుమెంట్‌లో వున్నది. ఆ ఫైల్ రావడంతోనే 7వ తారీఖు లోపల డైరక్టరేట్ వేరే పెట్టాలనే ఉద్దేశ్యం వున్నది. దీనికి రు. 1,48,000 కేటాయించడం జరిగింది.

(శ్రీ డి. వెంకటరెడ్డి:— తాడిపత్రి తాలూకాలో లక్షల ఎకరాలు పండ్ల తోటలు వేస్తూ వచ్చాము. ఈ పండ్ల తోటల గురించి అదనపు పోస్ట్—డెమాన్ స్ట్రేటర్‌ను వేస్తామన్నారు మంత్రిగారు. ఏమి జరిగిందో తెలియదు. పండ్ల తోటల గురించి అదనంగా డెమాన్‌స్ట్రేటర్‌ను వేయాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు: — పండ్ల తోట డెమాన్‌స్ట్రేటర్ గురించి చెప్పారు. యాక్షన్ తీసుకోమని డైరెక్టర్‌గారికి డైరక్టు చేయడం జరిగింది దానికి సత్వరమే చర్య తీసుకోవడం జరిగింది

Providing of Jobs to the Student Passed In Horticulture

262—

*8061 Q—Smt. M.Swarajyam, Smt.G.Dhanasuryavati and Sri M.Omkar:—Will the Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether the Government received a memorandum dated 8-12-1980 from the students, who passed in horticultue (Degree course) at the Besant Theosophical College, Madanapalli in Chittoor district to the effect that they should be provided some jobs in the Agricultural Department (Horticulture or Sericulture or any) on par with the graduates who passed B.Sc., Agriculture; and

(b) if so, what action has been taken?

(శ్రీ ఎన్.భాస్కర్ రావు:— (ఏ) అవునండి.

(బి) వృక్ష రసాయన శాస్త్రాలతో ఉద్యానశాస్త్రం చదివినవారు కేవలం సైన్సు పట్టభద్రులు మాత్రమే. కనుక వారిని వృత్తిపరమైన కోర్సు అయినటువంటి బి.ఎస్‌సి.,(వ్యవసాయం) పట్టభద్రులతో సమానంగా పరిగణించ వీలులేదు. అందుచేత వారి అభ్యర్థనను ఆమోదించడం సాధ్యపడదు.

(శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—వీరు 1976-77 లో కెమిస్ట్రీ బాటనీతో డిగ్రీ లెవెల్‌లో ఈ కోర్సును పూర్తి చేశారు. జాబ్ ఓరియంటెడ్‌గా ప్రవేశ పెట్టారు. డిగ్రీ లెవెల్ వరకు వచ్చారు గనుక బి. ఎస్‌సి. అగ్రికల్చర్‌తో సమానంగా చూడడంతో పాటు యితర సబ్జక్ట్స్ ఏమి ఉన్నప్పటికి క్వాలిఫికేషన్స్ ఒకటే వున్నది కనుక వీరికి ఉద్యోగం కల్పించడానికి పరిశీలిస్తున్నారా ? హార్టికల్చర్‌లో, అసిస్టెంట్ హార్టికల్చర్ పోస్ట్ యిటువంటి వాటిలో అవకాశం ఉంటుంది. ఆ రకంగా ఆలోచిస్తారా ?

(శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—థియాసఫికల్ సొసైటీ వారు థియాసఫికల్ కాలేజీ పెట్టారు. వారి దగ్గర నుంచి రిప్రజంటేషన్ వచ్చినది. దానిని ఎగ్జామిన్ చేయించాము. అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటివారు, డైరెక్టర్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్ యిద్దరు ఎగ్జామిన్ చేసి బి.ఎస్‌సి. కోర్స్ అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటీలో వున్నది. బి.ఎస్‌సి. బాటని, జెరికల్చర్‌తో చదివినంత మాత్రాన వారిని వీరితో ఈక్వేట్

చేసి యిక్కడ జాబ్స్ యివ్వడం సాధ్యం కాదు, ప్రొఫెషనల్ కోర్సెస్‌తో ఈక్వేట్ చేయడం మంచిది కాదనే అభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు.

శ్రీ ఎమ్ ఓంకార్ :—బిసెంట్ థియసాఫికల్ కాలేజీ వారికి పర్మిషన్ యిచ్చారు. అప్పుడు ఏ అవగాహనతో యిచ్చారు? వడ్లలో ప్రాక్టిక్ అని ప్రచారం చేశారు. మార్కెట్‌కు వచ్చేటప్పటికి దర లేకుండా పోయింది అదే విధంగా జాబ్ ఓరియెంటెడ్ పేరుతో కొత్త కోర్స్ యింట్రడ్యూస్ చేశారు. చదువుకొని పాస్ అయి వచ్చేటప్పటికి వీలు లేదు. బి ఎస్‌సి. అగ్రికల్చర్‌తో సమానంగా చూడకుండా ఉన్నారు. వీరికి ఏ రకమైన ఉద్యోగాలు యివ్వబోతున్నారు? పర్మిషన్ యిచ్చినప్పుడు ఏ ఉద్దేశ్యంతో యిచ్చారు?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—స్పెషల్ అసిస్టెంట్స్ పోస్ట్స్ హార్టికల్చర్ డిపార్టుమెంట్‌లో వస్తున్నాయి. దానిలో చూడమని ప్రొవైడ్ చేస్తాము. ప్రొఫెషనల్ కోర్స్‌తో ఈక్వేట్ చేసి వారి స్థానంలో వీరిని చూడాలనేది సాధ్యం కాదు. కన్‌సిడర్డ్ ఒపీనియన్ యిచ్చారు.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :—జాబ్ ఆఫర్ట్యూనిటీస్ లేకుండా ప్రత్యేకమైన కోర్సులు ప్రవేశపెట్టడం మంచిది కాదు. వీరికి అవగాహన లేదు. సిరికల్చర్, హార్టికల్చర్ దీనిమీద స్పెషలైజ్ చేసి ఎక్స్‌పాన్షన్ ప్రోగ్రామ్ తీసుకొన్నది కాబట్టి వీటిలో ఈ బి.ఎస్‌సి. గ్రాడ్యుయేట్స్‌కు ప్రిఫరెన్స్ యిచ్చే ఆలోచనచేస్తుందా?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—ఆలోచన చేస్తాము.

9-10 a. m.

శ్రీ కె. సత్యనారాయణ :— అగ్రికల్చర్ బి. ఎస్‌సి. గ్రాడ్యుయేట్సుకు యిస్తున్న పోస్టు అన్నీ వీరికి ఇవ్వమని కాదు; హార్టికల్చర్, సెరికల్చర్ ప్రత్యేకంగా మన రాష్ట్రంలో అభివృద్ధిచేస్తున్నాం కాబట్టి, ఆ శాఖలో వారికి అవకాశం కల్పించి, అగ్రికల్చర్ బి. ఎస్‌సి. వారికి యిచ్చే స్కేల్సు వీరికి యివ్వాలని కోరడం జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వం యీ విషయం అలోచించి చర్య తీసుకుంటుందా?

శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :—యూనివర్శిటీ అటానమస్ బాడీ అనేవిషయం సభ్యులకు తెలుసు. యూనివర్శిటీ వారిని, డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్‌ను సంప్రదిస్తే, వారు ఇవి ప్రొఫెషనల్ కోర్సెస్ వారికి వున్న స్థాయి వీరికి వుండడం సంభవం కాదన్నారు. ఏమైనప్పటికి, సభ్యులు చెప్పిన విషయాలను మనసులో వుంచుకుని, హార్టికల్చర్‌లో సబ్-అసిస్టెంట్సు వచ్చినప్పుడు యీ విషయం అలోచించమని డిపార్టుమెంటు వారికి తెలియజేస్తాను.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— సెరికల్చర్ విషయంలో యిక్కడ నిపుణులు లేక కర్ణాటక నుండి తర్వీదు అయి వస్తున్నారు. ఇది చాలా శ్రమతో, ధన వ్యయముతో కూడిన విషయం. ఇక్కడ సెరికల్చర్ డైరెక్టొరేట్ తెరుస్తున్నాం కాబట్టి, యిక్కడనే ట్రెయినింగ్ యివ్వడానికి ప్రభుత్వం సంకల్పిస్తుందా?

(శ్రీ ఎన్. భాస్కరరావు :— అది మంచి సలహా యేగాని, ఆ డిపార్టుమెంటు నాది కాదు. తప్పకుండా యీ విషయం ఆ మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:–There are three short-notice questions-the first question pertains to Sri Hayagrivachary, Minister for Technical Education and the second to the Minister for Medical and Health. Both of them seem to have a lot of rough day yesterday defending their demands. We will pass on to the third one not postponing the earlier two questions.

Short Notice Questions and Answers.

Special Measures for Welfare of Blind-Educated

S.N.Q.No. 8035-X : Sarvasri P. Sundarayya, M. Omkar, K. Satyanarayana:–Will the Minister for Social Welfare be pleased to state:

a) the special measures taken by the Government for the welfare of blind-educated and un-educated on the occasion of International Blind Year and Handicapped Year; and

b) the special schemes adopted for the handicapped on the occasion of the International Handicapped Year ?

(శ్రీ కె రంగారావు:— ఎ) ఈ క్రింది ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి:

1. ప్రభుత్వ ఉద్యోగులైన అంధులకు, వికలాంగులకు వారి మూలవేతనం లో 10 శాతం చొప్పున, నెలకు రూ. 50 ల గరిష్ట పరిమితికి లోబడి వాహన భత్యం మంజూరు,

2. బేయిలీ కాగితం, ఆర్థికావలంబ పథకాలకు గాను ద్రవ్యసహాయం మంజూరు.

3. సర్వీసులో 3 శాతం రిజర్వేషనును మరో 10 ఏళ్ళపాటు పొడిగింపు;

బి) వికలాంగుల సంక్షేమంకోసం ఒక ఆర్థిక సహాయ సంస్థ స్థాపనకు ఉత్తర్వులు జారీచేయబడ్డాయి. ఈ సంస్థ వికలాంగుల ఆర్థికావలంబ పథకాలను, వారి విద్యావసరాలకు వైద్యావసరాలకు తోడ్పడగల ఇతర పథకాలను రూపొందించగలదు.

(శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ఈ మధ్య లూయీస్ అనే అంధులకు సంబంధించిన ఒక సంస్థవారు ప్రభుత్వానికి ఒక మెమొరాండం యిచ్చారు. అందులో వారు 26 కోరికలు వెలిబుచ్చారు. ఆ 26లో ఒకటి – హైదరాబాదులో గవర్నమెంటు నడుపుతున్న సెకెండరీ గ్రేడ్ ట్రెయినింగ్ స్కూలు ఏదయితే వున్నదో దానిని క్లోజ్ చేశారు – దానిని పునరుద్ధరించమని వారు కోరారు. రెండవది – వారికి యిప్పుడు నడుస్తున్న చోట ఎకామొడేషన్ గురించి Most of the blind persons are disappointed, for they could not get seats due to the restriction of he accommodation. So, we request to increase the number of seats

from 200 to 250. Similarly in Vijayawada also the seats may be increased from 50 to 100. At Tirupathi centre, admissions are given only for 50 blind persons, so it may be increased to 100. ఆట్లాగే, ఆర్.టి.సి.లో కొన్ని రకాల పనులు, వీరునిర్వహించగలిగినవి వున్నాయి. రైల్వేలో వారు నిర్వహిస్తున్నారు. ఆ రకమైనవి ఇక్కడ కూడా కలుగజేయమని వారు కోరారు. లైట్ ఇంజనీరింగు ట్రెయినింగ్ సెంటరు, టెలిఫోన్ ఆపరేటింగ్ ట్రెయినింగ్ సెంటర్ అంధుల కొరకు పెట్టమని కూడా వారు కోరారు. అదేవిధంగా, ప్రైవేటు మేనేజిమెంట్సు క్రింద అంధుల గురించి వున్న సంస్థలు,హాస్టల్స్ వీటిని వారు గవర్నమెంటు నుంచి ఫండ్సు తీసుకొని బిజినెస్‌గా నడుపుతున్నారు. వాటిని గవర్నమెంటే తీసుకుని నడిపితే బాగుంటుంది అని కూడా వారు కోరారు. అదేవిధంగా, జి.ఒ.ఎమ్ఎస్. నెం. 898 ప్రకారం మీరిస్తున్న గ్రాంటు సరిపోదని, కనీసం దానిని 500 రు. అకైనా పెంచమని వారు కోరుతున్నారు. ఈ మెమొరాండం, యీ లిస్టు అంతా కూడా మంత్రిగారికి మీ ద్వారా పంపిస్తున్నాను. వీటి విషయంలో ప్రత్యేకమైన ఆలోచన చేస్తారా ?

(శ్రీ) కె. రంగారావు :— పెద్దలు ఓంకార్‌గారు చదివిన మెమొరాండం మాకు కూడా వారుసమర్పించడం జరిగింది. దానిపైమేము పరిశీలన చేస్తున్నాం. ఎక్కువ సీట్లు పెంచడమేగాక, ప్రతి జిల్లాలోను ఇప్పుడు రాష్ట్రంలో కొద్ది సెంటర్సుమాత్రమే వున్నాయి, 4,5 మాత్రమే వున్నాయి-ప్రతి జిల్లాకేంద్రంలోను వికలాంగుల హోం ఏర్పాటు చెయ్యాలని నిర్ణయించడం జరిగింది అదే విధంగా వికలాంగుల అభిలాషకు అనుగుణంగా, ఎలిజిబిలిటీనిబట్టి, వారికి వృత్తులలో శిక్షణ ఇవ్వాలనే కార్యక్రమం కూడా ప్రభుత్వం రూపొందిస్తున్నది. ప్రైవేటు సంస్థల వారునిర్వహిస్తున్నారు అన్నారు. ఐతే,ప్రభుత్వం చాలా తక్కువ సెంటర్సు ఓపెన్ చేసి, నిర్వహిస్తున్నప్పుడు వలంటరీ ఆర్గనైజేషన్స్ నిర్వహించే సంస్థలను— కేవలం వారే నిర్వహించాలనే ఉద్దేశం కాదుగాని-వారిని కూడా కొంతవరకుమనం ప్రోత్సహించినట్లయితే—ప్రభుత్వానికి అవకాశం కలిగినప్పుడు వాటిని జాతీయం చేసే ఆలోచన కూడా వున్నది—అందుచేత ప్రస్తుతం వెంటనే యీ ప్రైవేటు సంస్థలను స్వాధీనం చేసుకోవాలనే ఉద్దేశం లేదుగాని, రాష్ట్రంలో అన్ని జిల్లా కేంద్రాలలో, వచ్చే సంవత్సరం నుంచి యీ వికలాంగుల హోమ్స్ ఏర్పాటు చెయ్యాలనుకుంటున్నాం. వారు చదివిన మెమొరాండం మావద్ద కూడా వున్నది. దానిలోని విషయాలు పరిశీలన చేసి, తప్పకుండా సాధ్యమైనంతవరకు, అవకాశం వున్నంతవరకు చర్య తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ) ఎం. ఈరన్న:—ఈ నెల 12 వ తారీకున జిల్లా కలెక్టరు, ఆర్.డి.ఒ., తహసిల్దారు మా తాలూకాలో సర్‌పంచ్ మీటింగులో—వికలాంగులకు నాలుగు నెలలకు మాత్రమే డబ్బు యిస్తాము, తరువాత లేదు—అన్నారు. నాలుగు నెలలలో వారి అవయవాలన్ని బాగుకావు. అందుచేత, వారికి శాశ్వతంగా యివ్వాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) కె. రంగారావు :— నాలుగు నెలలు అని వారు తెబుతున్నది దేని గురించో నాకు అర్థం కావడం లేదు. వికలాంగులను ఆర్థిక సహాయం, ఓల్డ్ పెన్షన్, వారికి తగిన అవకాశాలు ఇవ్వాలని, వాటికి సంబంధించి చేకప్ చేయ్యాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. కలెక్టరుగారు, తహసిల్దారు సమితి సర్ పంచుల సమావేశంలో ఏమి చెప్పారో ఆ విషయం నేను తెలుసుకుంటాను.

(శ్రీ) కె. వెంకట్రామయ్య :— ఇది అంతర్జాతీయ వికలాంగుల సంవత్సరం. అందులకు యివన్నీ ఏర్పాటు చేశామని మంత్రిగారు అంటున్నారు. నెరు కలెక్టరుగారిని స్వయంగా అడిగాను—దానికి వారు అసంపూర్ణం జిల్లాలో ఒక్క పైసా కూడా ఎలాట్ చేయలేదు, మమల్ని ఏమి చెయ్యమంటారు? అంటున్నారు. ఈ డబ్బు మీరు ఏ జిల్లాకు ఎలాట్ చేశారు? అసంపూర్ణం జిల్లాకు ఏమైనా చేస్తున్నారా, లేదా?

(శ్రీ) కె. రంగారావు :— ఈ ఒకటో తేదీ నుంచి తప్పకుండా వారికి కావలసిన పథకాలు అమలుజరిపే కార్యక్రమం ప్రారంభం అవుతుంది. దీనికి సంబంధించి ఒక ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ కూడా ఏర్పాటు చెయ్యడానికి, అది ఒకటవ తేదీ నుంచి ప్రారంభించటానికి నిర్ణయించడం జరిగింది. దానికిగాను బైలాస్, రూల్సు రెగ్యులేషన్స్ తయారు చేస్తున్నాం. ప్రస్తుతం 20 లక్షలు రూపాయలు మాత్రం కేటాయించడం జరిగింది. ఇతర ఫైనాన్షియల్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్ నుంచి కూడా కొంత డబ్బు తీసుకొని వారికి చురుకుగా, ఎక్కువ పథకాలు ఏర్పాటు చెయ్యాలనుకుంటున్నాం. డబ్బు లేదని కాదు. ఏప్రిల్ నుంచి ఆయా జిల్లాకు, ఆయా పథకాలకు సంబంధించి వున్న డబ్బు మేము పంపిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ) సి. హెచ్. రాజేశ్వర రావు :— వికలాంగులకు నిర్దేశించబడిన ఈ సంవత్సరములో సాధ్యమైనంత వరకు అవకాశం ఉన్నంత వరకు సహాయం చేస్తాం అన్నారు. ఈ సంవత్సరం ప్రత్యేకతను దృష్టిలో పెట్టుకొని సాధ్యమైనంత ఎక్కువగా వికలాంగులకు ఉద్యోగ వసతి కల్పించడానికి కనీసం ఒక కోటి రూపాయలైనా కేటాయిస్తారా? 9-20 a.m.

(శ్రీ) కె. రంగారావు :— 1981-82లో కనీసం ఒక కోటి రూపాయలైనా ఖర్చుచేయాలని అనుకోవడం జరిగింది. ప్రాథమికంగా 20 లక్షలు కేటాయించడం ఫైనాన్స్ కార్పొరేషను ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయం చేయడం జరిగింది.

(శ్రీ) కె. గోవిందరావు :— వికలాంగులకు 3 శాతం ఉద్యోగాల్లో రిజర్వేషను ఇచ్చారు కాని ఎక్కడా కూడా సరిగా అమలుజరగడం లేదు. ఈ సంవత్సరం నుంచి గట్టిగా అమలుచేసే ప్రయత్నం చేస్తారా?

(శ్రీ) కె. రంగారావు :— గతంలో ఈ విషయంగా ఉన్నట్టుగా ఈ ప్రభుత్వం వచ్చినప్పటి నుంచీ ఈ విషయమై కొంతమంది వికలాంగులు తీసుకోవడం జరిగింది. నేను విద్యా మంత్రిగారు కలసి వారి ప్రతినిధులతో సంప్రదింపులు జరపడం జరిగింది. వీరిలో చాలామంది ఇంకా ఉద్యోగాలు ఉంటే

వాటిని పెద్దబాటు చేసి భవిష్యత్తులో వారికి ఇవ్వవలసిన శాఖాంతరం ప్రభుత్వ సంస్థలలోనే కాక ప్రైవేటు రంగాన్ని కూడా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తే ప్రభుత్వ సంస్థలలో కూడా అవకాశం కల్పించడానికి చర్యలు తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ జయరాములు:— వికలాంగులకు కేటాయించిన డబ్బు పూర్తిగా సరిపోదు. దానిని పెంచే ప్రయత్నం చేస్తారా?

(శ్రీ కె. రంగారావు :—గమనించాము. ఈ సంవత్సరం 2 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుచేయాలని అనుకుంటున్నాం. ప్రారంభికంగా 20 లక్షలు కేటాయించాం.

(శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—వారికి కేటాయించిన శాఖాంతరాన్ని ఏ శాఖాంతరానికి పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? వారికి పెన్షన్లు మంజూరు చేయడానికి ప్రభుత్వం తీర్మానం చేశారా?

(శ్రీ కె. రంగారావు :—జనాభా ప్రతిపదిక మీద ఒట్టి శాఖాంతరం నిర్ణయించడం జరిగింది. ఎక్కువ శాఖాంతరానికి అర్హత వస్తే తప్పకుండా ఆలోచిస్తాం. వయస్సుతో నిమిత్తం లేకుండా వికలాంగులకు మన రాష్ట్రంలో ఎనభై సంవత్సరాలు నిండిన వారికి రూ. 80/- పెన్షను ఏప్రిల్ 1 నుంచి ఇస్తున్నాం. ఆర్థిక దారిద్ర్యం ఉంటే వారే దైవాధీనం చేసుకుంటే వారి కుటుంబానికి కార్పొరేషను ద్వారా సహాయం చేయడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్నది.

(శ్రీ జె. వెంకటేశ్వర రావు:—తాలూకా ఆఫీసులలో ఉన్న అనేకమైన వృద్ధాప్యం పెన్షను అప్లికేషన్లు అట్లాగే పడి ఉన్నాయని మూడు సంవత్సరాల క్రితం మంత్రి గారికి తెలియజేశాను. ఇచ్చేవి కూడా ఏ నెలకు ఆ నెల కాకుండా 8 నెలలకు ఒక సారి ఇచ్చినట్లు ఇస్తున్నారు. తహసిల్దారుల వద్ద చాలా పెండింగుగా ఉన్నాయి. వారు మా వద్ద డబ్బు లేదంటున్నారు. ఈ విషయమై తొందరగా జరిగే ప్రయత్నం చేస్తారా?

(శ్రీ కె. రంగారావు: — ఇప్పుడు క్రొత్తగా కూడా కొంతమందికి ఇవ్వడానికి, నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. 150 లక్షలు కేటాయించడం కూడా జరిగింది. ఇదివరలో డబ్బులేక ఇవ్వకపోయినప్పటికి ఇప్పుడు డబ్బు కేటాయించడం జరిగింది కనుక క్రొత్త వారికి కూడా ఇస్తారు. ఏప్రిలు 1 నుంచి వికలాంగులకు పెన్షన్లు ఇవ్వడానికి తగిన కార్యక్రమం కొనసాగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎం. టంకార్ :—సాంఘిక సంక్షేమం డిమాండుపై మాట్లాడుతూ నేను ఒక సూచన చేశాను. వికలాంగులకు మామూలు పద్ధతిలో జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్సుకు వచ్చి దరఖాస్తులు పెట్టాలంటే ఇబ్బందిగా ఉంటున్నది కనుక గ్రామ గ్రామాన వికలాంగుల లెక్కలు తీసుకుని ప్రభుత్వం ఇచ్చే సహాయం వారికి నేరుగా అందే ఏర్పాటు చేస్తారా?

(శ్రీ కె. రంగారావు :—అది కూడా ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉంది.

శ్రీమతి జి. ధనసూర్యావతి:— పదవ క్లాసు పాస్ అయిన అంటున్నడియేటు చదివిన వికలాంగులకు ఇంటర్ వ్యూలతో నిమిత్తం లేకుండా ఉద్యోగాలు ఇస్తారా

శ్రీ కె. రంగారావు :—వారికి కొంత శాతం రిజర్వు చేశారు. ఆ పోస్టులు వారికి వస్తాయి. ఏ ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలన్నా ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్‌ఛేంజిలద్వారా రప్పించి సెలెక్టు చేయవలసి ఉంటుంది. ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్‌ఛేంజీలతో నిమిత్తం లేకుండా చేయడానికి లేదు.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :— కుష్టు వ్యాధి పీడితులు వికలాంగులలో వస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— చేతులు పోతే వస్తారు.

శ్రీ కె. రంగారావు :—తప్పకుండా మనవి చేస్తారు. వారు వికలాంగులైతే వస్తారు.

శ్రీ ఓంకారములు :— ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్ మంత్రిగారు తమరు మనవిచేశారని అన్నారు. సెలవిచ్చారని అనాలి.

శ్రీ కె. రంగారావు :—సెలవిచ్చాగనే నా ఉద్దేశం.

శ్రీ కె. ధనరాజ్ :— వికలాంగులకు ఓల్డ్ ఏజ్ పెన్షన్ ఇస్తామన్నారు. దానికి ఏజ్ మినిమమ్ వుంటుందా? 9-30 a.m.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—లేదని చెప్పారు. As Mr. Venkaiah Naidu has said we were handicapped because of the obsence of the Ministers. So, we have been dwelling upon the handicapped problem. Now that the Ministers are there, will you (Ministers) please rise in your seats apologise to the House for having come late.

Sri A. Madan Mohan:—I regret. I never meant that the question would come so soon. In the normal business it would have come at at about 9-30 A. M.

Mr. Speaker :—By 8-30 A. M. you should be here.

Sri A. Madan Mohan:—Keeping in view, I express that it never meant indifference to the House.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—అధ్యక్షా, సభ్యునిగా వున్నా, మంత్రిగా వున్నా నేను ఎప్పుడూ అసెంబ్లీకి అలస్యముగా రాలేదు. ఎప్పుడూ అడ్వాన్స్ గానే వచ్చేవాణ్ణి. చాలామంది రావడంవల్ల, ముందు క్వశ్చన్స్ కావాలి అనే ఉద్దేశ్యముతో రావడం అలస్యమైనది. ఇక ముందు ఇట్లా ఎప్పుడూ జరగదని మనవి చేస్తున్నాను. అలస్యముగా వచ్చినందుకు క్షమించాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker :—To-day the members wanted to test you.

Non-releasing the memo. of marks to the candidates passed Typewriting and Stenography held June July, 1980

262-A -

S N Q No 1386 G : Sarvasri M. Omkar, K. Satyanarayana, A. Lakshminarayana —Will the Minister of Technical Education be pleased to state.

a) whether it is a fact that the memo. of marks for 75,000 candidates who passed their examinations in typewriting and stenography held in June July, 1980 have not been released so far;

b) is it a fact that about Rs 1,50,000/- was also collected from the said candidates towards the memo. of marks that have not been released so far;

c) if so, the reason therefore ?

(శ్రీ టి. వాయగ్రీవాచారి :—

ఎ) 1980, జూన్ జూలై నెలలలో జరిగిన టైపు రైటింగు, షార్టు హ్యాండు పరీక్షలకు సంబంధించిన 60,000 మార్కుల జాబితాలు ఇంతవరకు అభ్యర్థులకు విడుదల చేయబడ్డాయి. మిగతా 15,000 ఈ నెలాఖరుకు అభ్యర్థులకు పంపబడతాయి.

బి) ఆ పరీక్షలలో ఫ్యాసు అవడం, తప్పిపోవడంతో నిమిత్తం లేకుండా మార్కుల జాబితా జారీచేసే నిమిత్తం టైపు రైటింగుషార్టు హ్యాండు పరీక్షలకు హాజరైన ప్రతి విద్యార్థి నుండి రూ. 2/-చొప్పున కొంత వసూలు చేసిన విషయం నిజమే.

సి) 1980, డిసెంబరు, 1981 జనవరిలో జరిగిన టైపు రైటింగు షార్టుహ్యాండు పరీక్షలు నిర్వహించడంకోసము, ప్రస్తుతం చేపట్టబడుతున్న స్కాట్ వాల్యుయేషను కోసము పరీక్షల విభాగంలోని సంబంధించిన సిబ్బందిని తీసుకోవడం జరిగింది. అందువల్ల, అభ్యర్థులందరికి మార్కుల జాబితాలు విడుదల చేయడం వీలు కాలేదు. మొట్ట మొదటిసారిగా ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన స్కాట్ వాల్యుయేషను విధానం దృష్ట్యా ఇకముందు ఆలస్యం జరగదు. మార్కుల జాబితాలు జారీచేయడంతో పాటు మొత్తం పని నిర్ణీత గడువు లోపల పూర్తి చేయబడుతుంది.

(శ్రీ ఎన్. ఓంకార్ :[illegible] అభ్యర్థులకు మార్కుల జాబితాలు ఇవ్వడంలో ఆలస్యం జరగడం వల్ల ఈ మధ్యకాలములో ఆటోకో స్కూళ్ళకు పోవడానికి

లేక పోయింది. 60 శాతం మంది టీచర్లు [illegible] 15 మంది కొత్త కాలములో జారీ చేస్తామని అన్నారు. మాస్టర్ లిస్టులను డబ్బు ఎందుకు వసూలుచేశారని అడిగారు. ఏ పద్ధతిలో ఇవ్వాలి అనేది అవసరము లేకుండా చూడాలని నా మనవి.

(శ్రీ టి. వాసుదేవాచారి :— విజయవాడ 1" కు డబ్బులు ఒయిట్ అడినాయి. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు సర్టిఫై చేస్తున్న వారిలో ఒక్కరిని మార్చలేదు. కంప్యూటరైజేషన్ లేదు. 12 మంది గుమస్తాలలో 7 మంది అబ్సెంట్. అది ఆఫీసు విషయమునుకోండి ఇకముందు కంప్యూటరైజేషన్ చేయడానికి పరిశీలన చేస్తున్నారు ఈసారి స్పాట్ అలాట్‌మెంట్ సెట్టరుకనుక ఆలస్యమైనది. ఇకముందు ఆలస్యము జరగదని భావిస్తున్నాను.

Blindness of a boy due to negligence of Doctor at Nalgonda

262—B

S. N. Q. No 8038—O—Sri Sultan Salahuddin Owaisi:—Will the Minister of Medical and Health be pleased to state:—

(a) Whether it is a fact that an application dated:6-3-1981 has been received from Sri Sultan SalahuddinOwis, MLA, regarding the blindness of a boy due to the negligence of treating doctors at Nalgonda;

(b) If so, action taken on the application;

(c) Whether any enquiry has been conducted into the wrong operation of Gore Jani's left eye by Dr. Lakshman Dass of Nalgonda District and as a result of which he lost his eye sight

(d) The remedy suggested to the victim; and

(e) The action taken against the doctor whose negligence caused blindness to a poor boy?

Sir A. Madan Mohan:—(a) Yes Sir.

(b) A report has been called for from Director of Health and Family Welfare.

c) Preliminary report indicates the Gore Jani's was admitted in hospital on 21-7-78 for treatment of complicated traumatic cataract in his left eye. Needling operation was performed by Dr. Laxman Dass on 22-7-78. Due to infective complications on 3rd day tetracycline capsules were stopped and broad spectrim gentamycine injection were started with Suganil for five days. The patient was discharged on 5-8-78. He was however readmitted on 14-8-78 for pain in the same left eye. Evisceration operation was conducted on 14-8-78 and the patient got discharged at request on 17-8-78.

(d) & (e) The Directo· of Health and Family Welfare has been instructed to enquire into all details and send his report· on receipt of the same it will be considered.

شری سلطان صلاح الدین اویسی :—ایوان میں جس طرح کہا جارہا ہے وہ غلط ہے ۔ اس لڑکے کا آپریشن کیا گیا اس کی آنکھ کے بارو میں گوشت بڑھ گیا تھا ۔ اس سے یہ چھپایا گیا ور یہ بنایا گیا کہ آنکھ چلی گئی وہ لڑکا اس وقت لایں میں بیٹھا ہوا ہے پھر اسکو کنچ کی آنکھ ڈالی گئی ۔ اسکو یہ معلوم بھی نہیں ہوا ۔ جب تکلیف ہونے لگی تو آپریشن کیا گیا اور کہا گیا کہ وہ اچھا ہوگیا ہے ۔ نسرین بانو کا واقعہ پھر اب نلگنڈہ میں ایسا واقعہ ہوا ۔ کیا لوگوں کو اندھا بنانے کے لئے منسٹری قائم کی گئی ہے ۔ آپکا ڈیارٹمنٹ انسانوں کے آنکھوں سے کھیل رہا ہے ۔ کچھ عرصہ پہلے نیلوفر میں بچوں کو ڈیٹال بلادیا گیا ۔ آپ

Sri A. Madan Mohan:—This case relates to 1978. We are in 1981. Very recently I received a letter from the Hon'ble Legislator On the receipt of the letter by the Hon'ble Legislator, immidiately that was referred to the Director of Family Welfare and Health. He has taken prompt action not only asking for the report of the D.M. and H.O. The Hospital Superintendent of Na'gonda, he has also appointed Dr. Hanumantha Reddy who is said to be a super specialist, to conduct an enquiry and have a report. This letter was received on 6th March 1981. Unless we get the enquiry report, anything at this junction for a Minister to say either on this side or that side would be Presumptuous.

شری سلطان صلاح الدین اویسی :— میرا لیٹر آپ کے پاس آنے کے پہلے ہی اس کی جانب سے ایک درخواست ڈائرکٹر صاحب کو دیگئی تھی لیکن آج تک کوئی جواب نہیں دیا گیا ۔ پھر وہ لڑکا میرے پاس آیا ۔ کیا یہ ضروری ہے کہ ایم ۔ ایل ۔ اے ۔ کا لیٹر آنے پر ایکشن لیا جائے ورنہ نہیں ۔ پبلک کی طرف سے کیا ریزنٹیشن ہو تو ایکشن نہیں لیا جاتا ۔

Sri A. Madan Mohan:—We have no such information Sir. In fact, it is the Hon'ble Legislator, when he brought this to my notice, immediately the Government took prompt action.

9-40 a.m.

(శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :— అధ్యక్షా, మంత్రిగారికి ఆరవ తేదీన వ్రాత్తరం వచ్చింది శాసనసభ్యుల నుండి, వారు వెంటనే చర్య తీసుకొని విచారణకు ఆర్డరు చేశామంటున్నారు. కాని అందరికి అదోశంక కలిగించే విధంగా ఏమి టంటే వదవ తెదవకు యిలా జరుగుతూ వుంటే ఎందుకు యీ ఎంక్వైరీ జరుగుతుంది? దానిని గురించి ఆలోచన చేయాలి. భయం కల్గిస్తే చెప్పకుండా వుండడం లేదు. ఎందుకు జరుగుతుందో ఆలోచించాలి. మంత్రిగారు అవగాహన చేయడం లేదు. మంత్రిగారిది తప్పు అనడం లేదు. ఈ డైరక్టరు అవగాహన చేయడం లేదు, డైరక్టరు తప్పు అనడం లేదు. కాని ఎందు మూలం గుర్తించి జరిగితే

ఏమైనా పిగ్లిజెన్స్ వుంటుందా? ఇలాంటివి రీఅక్కర్ ఒరుగకుండా వుట్టింగా తీసుకొనే చర్య ఏమిటి? ప్రశ్నార్థులు గత రెండు సంవత్సరాల నుండి వస్తున్నవి, మీరు నావద్ద యిన్ఫ్లేన్స్ లేదు అనడం యిప్పటివరకు పిటిషను యిచ్చి వుంటే అది ఏ స్టేజిలో వుంది, దానిపైన యాక్షన్ తీసుకోక పోతే బాధ్యులైన వారి మీద యాక్షను తీసుకుంటారా?

Sri A Madan Mohan:--Sir I share the anxiety of the Hon'ble Member. In fact, the Government is equally sympathetic about what has happened, whether it has happened due to the negligence of the Doctor or whether it was in the course of the proces it becomes incorrigible for the Doctor to do with the best of his capacity to save a particular patient, we do not know. That is who I said my expression from my side would prejudice the enquiry and so I shall not say. But as far as taking action is concerned we have already issued instructions. The Director has gone round hospitals and the Director of Health and Family Welfare-they have been coming to us in my tour also. I have convened the meetings of the Doctors and said that a single bad incident would make the efficiency of the entire Departmeit. Thousands of people get themselves cured and go. When we conduct Eye Camp, thousands of people get the eye sight back. Unfortunately due to the negligence of it may be in the nature of the situation that he cannot help it, these things do happen. I do understand the anxiety of the members. Government has never been indifferent to this. The Government is further more intrested to..... .

Mr. Speaker:—A drop of poison is enough.

Sri A. Madan Mohan:—A stinking fish will spoil the whole pond. Sarojini Devi Eye Hospital which is one of the premier Institutions in the entire South India, which has enjoyed the reputation for the last two to three decads, foreign expert came and appreciated, it is very unfortunate that an incident of this nature has happened. We are not giong back Suppose a doctor or a staff nurse or a person concering the Health and Medical Department does anything and it has been established that they have been negligent in discharging their duties, the Government has no intention what soever to shield them. On the contrary, the Government would take stringent action to see that the confidence which is shaky here and there would be restored.

Mr. Speaker:—The point of Mr. Venkaiah Naidu is not the action taken after the incident, but he wants to know what action you are going to take to prevent such situation. Dismissing a particular doctor would not restore the eye back.

Sri A. Madan Mohan:— Immediately after the incident of Naseem Banu, our Directors have been going round all the Hospitals

and in my tours also I have been convening meetings to see that such situation do not mar the image of the profession. In furtherance of that we will try to have the utmost control and if anything happens we are not going to spare That is all Government or any person in my poistion can do.

(శ్రీ యస్. జైపాల్ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఒక కన్ను పోతే అమెరికాలో అయితే ఫెలు సూటు చేస్తే 10 రూపాయలు, 20 రూపాయలు అంటే ఎవరు కోర్టు ఆర్డరు వేస్తుంది . ఈ పోరి పని వున్నన్ని రోజులు యిటువంటి యాక్సిడెంట్సు అయ్యే అవకాశం వుంది. కనుక యిటువంటి యాక్సిడెంట్సు జరిగినప్పుడు విక్టిమ్సుకు రిలీఫ్ రూపంలో ఒక్కొక్కరికి ఒక కోడ్‌ను ఎవాల్వ్ చేస్తారా ?

Sri A. Madan Mohan :— It has to be really examined, you know Sir, being a lawyer that the Law of Torts is in existence in America but in our country there is no Law of Torts

మిస్టరు స్పీకరు:—లీగల్ సెక్షన్ కాలిటీస్ పద్దు.

Sri A Madan Mohan :— It has to be pushed upon in consultion with the Law Department. :—

Mr speaker:- You can think in terms of insurance for the patient.

sir A Madan Mohan:- I will certainly examine Sir.

(శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— ఇటువంటి సంఘటనలు తిరిగి జరగకుండా, జరిగిన తరువాత కాంపేన్సేషను యిచ్చే విషయం మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని గోరేజానీ అనే పిల్లవాడికి మన రాష్ట్రములో మన దేశములో వున్న అన్ని అవకాశాలను వుపయోగించి గ్రాఫ్టింగ్ చేసి అయినా కంటిచూపు తెప్పించడానికి ప్రభుత్వం వెంటనే ఏర్పాటు చేస్తుందా ?

Sir A Madan Mohan :- Unfortunately, our members and some time back including myself suffering under the erroneous impression that once you lose eye, we can graft it. My latter enquiries with the Medical Experts revealed that once the eye it lost, it cannot be grafted again. Only in the special circumstances if the eye sight is still visible and the eye suffers from certain infection, grafting can be done Subject to correction again, under these circumstances, it is just not possible. However' if it is possible, we will examine.

(శ్రీ ఎల్. ఆంజనేయులు :— డాక్టర్ల నిర్లక్ష్యం వల్ల కొంత మంది పిల్లలు అంధులు అవుతున్నారు. ఈ అంతర్జాతీయ సంవత్సరములో అటువంటి ప్రత్యేకమైనటు వంటి సదుపాయాలు కల్పిస్తారా ?

Sri K. Venkataramaiah:—Hon'ble Minister has said that there is no Law of Torts in this country. లా ఆఫ్ టార్ట్స్ యిక్కడ వున్నది

సివిల్ సూట్స్ మీద కేసులు జరుగుతున్నాయి. This is a sheer unpardonable negligence on the part of the Doctors.

మిస్టరు స్పీకరు :—అది ప్రూవ్ కావాలి.

(శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య :—ప్రూవ్ కావలసిందే కాని కన్ను పోయిన తరువాత పూర్తిగా కాలేదంటే ఎట్లా ? మొన్న నర్సారావుపేటలో ఒక గర్భిణీ స్త్రీకి గడ్డ వుందని ఆపరేషను చేసి శిశువు వుందని తిరిగి కుట్టి వేశారు. మంత్రి వర్యులను అనడం లేదు. డాక్టర్సు నెగ్లిజెన్స్‌కు ఏదైనా పీనల్ పోర్షిన్ పెట్ట డానికి యోచన చేస్తారా ?

شری سلطان صلاح الدین اویسی —میں جاھونگا کہ اس انسان کو جسے اندھا بنادیا گیا ہے کچھ معاشی معاوضہ دلایا جائے ۔ آخر اس کی گزر بسر کیسے ھوگی ؟

Sri A.Madan Mohan :—Let us wait for the enquiry report.

Mr. Speaker —Meanwhile, can you do anything for his subsistence.

Sri A. Madan Mohan :—I would be transgressing my limitations, if I say, you know my limitations.

Calling Attention to matters of Urgent Public Importance.

re : Cheating activities of Commission Agents at Nizamabad Gunj.

(శ్రీ చేబ్రోలు హనుమయ్య (మార్కెటింగు శాఖ మంత్రి) :—కమిషన్ ఏజెంటు (శ్రీ జి. రాజయ్య అండ్ కంపెనీ రూ. 1,11,090.74ల మేరకు అమ్మకపు మొత్తాలను చెల్లించ లేదన్న ఒక్క సంఘటన తప్ప ఈ మధ్యకాలంలో అమ్మకపు మొత్తాల విషయాలలో రైతులను కమిషన్ ఏజెంట్లు మోసం చేసిన సంఘటన ఏదీ మార్కెట్ కమిటీ దృష్టికి తేబడలేదు.

మోపల, గూపనపల్లి గ్రామాలకు చెందిన రైతులు 1980 ఫిబ్రవరిలో నిజామాబాదులో కమిషన్ ఏజెంట్లు మెస్సర్స్ రాజయ్య అండ్ కంపెనీ వారు అమ్మకపు మొత్తాలను చెల్లించలేదనే విషయాన్ని మార్కెటు కమిటీ దృష్టికి తెస్తూ ఫిర్యాదు చేశారు. విజ్ఞప్తులు అందిన వెంటనే మార్కెటు కమిటీ వివరమైన దర్యాప్తు ప్రారంభించింది. ఆ దర్యాప్తులో పరిశీలించిన ఏజెంటు బాక్ పట్టాలను, తదితర సంబంధిత దస్తావేజులను పరిశీలించి కమిషన్ ఏజంటు రూ. 1,11,090 74ల మేరకు చెల్లింపు చేయలేదని తేల్చబడింది. 21-8-1980 వ తేదీన ఏర్పాటు చేయబడిన సమావేశంలో మార్కెటు కమిటీ ఆ ఏజెంటు లైసెన్సు రద్దు చేయాలని నిర్ణయించింది. అందు మీదట లైసెన్సు రద్దు చేయబడింది. 21-4-1980వ తేదీ నిర్ణయం ప్రకారం మార్కెటు కమిటీ

64వ నియమం, 34(6) ఉపనియమాన్ని ఉల్లంఘించి, అమ్మకపు మొత్తాలను చెల్లించనందుకుగాను నిజామాబాదులోని మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటువారి కోర్టులో 20-6-1980వ తేదీన ఫిర్యాదుదార్ల తరపున మెస్సర్స్ జి. రాజయ్య అండ్ కంపెనీ మీద దావా కాగితాలు చేశారు. ఆ కేసులు ఆ కోర్టులో పెండింగులో ఉన్నాయి. అవి తదుపరి విచారణకు గాను 6-4-1981న తేదీ వేయబడ్డాయి.

మార్కెటుకమిటీ మెస్సర్స్ రాజయ్య అండ్ కంపెనీ మీదవై చర్య తీసుకోవడంతో పాటు రైతును మోసగించినందుకుగాను ఈ శిక్షార్హులపై క్రింద క్రిమినల్ కేసులను కూడా పెట్టవలసిందిగా పోలీసు అధికారులను నిజామాబాదు జిల్లా కలెక్టరును కోరారు. పోలీసువారు అంతకుముందే, అంటే 16—7—1980వ తేదీననే కేసులను పెట్టి దర్యాప్తు చేపట్టారు. విచారణ కొనసాగుతూ వుంది. ఈ విధంగా మార్కెటు కమిటీ చెల్లింపు చేయని అమ్మకపు మొత్తాలను వసూలు చేయడంలోను, కమీషన్ ఏజెంట్లను శిక్షించడంలోను తీసుకోవలసిన అన్ని చర్యలను తీసుకొన్నది.

ప్రతిరోజూ మైకు ప్రకటనల ద్వారాను, మార్కెటు యార్డులలోని నోటీసు బోర్డులలో ప్రదర్శించడం ద్వారానూ అమ్మకం చేసిన రోజునే అమ్మకపు మొత్తాలు చెల్లింపు చేయని సంఘటనలను మార్కెటు కమిటీ దృష్టికి తీసుకొని రావలసిందిగా రైతులను కోరడం ద్వారానూ, ఈ విషయమై గురించి స్థానిక సినిమాహాళ్లలో స్లైడ్లు చూపడం ద్వారానూ మార్కెటు కమిటీ ఉన్నతి విక్రయదార్లకు తెలియజెప్పడానికి అవసరమైన అన్ని పద్ధతులను అవలంబించింది. రైతులకు అమ్మకపు మొత్తాలు సకాలంలో చెల్లింపబడేటట్లు చూచేటందుకుగాను పర్యవేక్షక క్షేత్ర సిబ్బంది కమిషన్ ఏజెంట్ల దుకాణాలను ప్రతిరోజూ పరిశీలిస్తున్నారు. అందువల్ల రైతు విక్రయదార్లకు సకాలంలో చెల్లింపును గురించి లావాదేవీల పద్ధతి గురించి వ్యవసాయదార్లు ఆశ వదులుకున్నారని చెప్పడ సమంజసం కాదు

9-50 a.m.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—మంత్రిగారు ఒప్పుకున్నందుకు సంతోషం. అక్షరాలా 90 వేల రూపాయలు రాజయ్య అండ్ కంపెనీ రైతులకు ముంచారని అన్నారు. అది నిజంకాదు. మాకు వచ్చిన ఇన్ఫర్మేషను ప్రకారం 20, 25 లక్షలు ఉంది. ఈ విధంగా రైతులను ముంచడం ప్రతి సంవత్సరం మామూలు అయిపోయింది. కాబట్టి మంత్రిగారు ఏమి చేస్తారో చెప్పాలి. దీనిలో ఆఫీసర్సు కొల్యూడ్ కాకపోతే ఇంత పెద్ద మొత్తాలు జరుగవు. ఈ విధంగా ప్రతి సంవత్సరం జరుగుతున్నది. ఈ కమీషను ఏజంటు మార్కెట్ కమిటీకి ఏజంటు. వాడని మనిషి ఏమైనా పొరపాటు చేస్తే నేను రెస్పాన్సిబుల్. ఆ విధంగానే మీ మీమీ మీ మీ మార్కెట్లో రైతులందరిని ముంచితే మీ మార్కెట్ కమిటీలు రెస్పాన్సిబిలిటీ ఉంటుంది. మీరు రెస్పాన్సిబిలిటీ తీసుకోకపోతే అది మంచి పద్ధతి కాదు. మార్కెట్ కమిటీ పక్షాన 20, 25 లక్షలు ముంచారు. కాని మీరు [illegible]

మాత్రమేనని అన్నారు. దాని మీద రైతులు కేసులు పెట్టారా? మీరు పెట్టారా? రైతులకు వకీలు మొదలైన ఖర్చులు పెట్టకోవడం సాధ్యంకాదు. మీరు రైతుల పక్షాన కొట్లాడాలి వారి మీద క్రిమినల్ కేసులు పెట్టారని అంటున్నారు. మీ ఏజెంటు చేసాడు కనుక మార్కెట్ కమిటీ వారు కాంపెన్సేషన్ ఇస్తారా?

(శ్రీ చేబ్రోలు హనుమయ్య :—అయన మా ఏజంటుకాదు, కమీషనుదారు. రైతులకు ఎవరి మీద నమ్మకం ఉంటుందో వారి దగ్గరకు తీసుకొనిపోయి అమ్మిపెడుతారు. వారు మా ఏజంట్సు కాదు.

(శ్రీ పి. ఎన్నారెడ్డి : మార్కెట్ కమిటీవారు లైసెన్సు ఇస్తారు. లైసెన్సు ఇవ్వకపోతే అమ్మనివ్వరు.

(శ్రీ చేబ్రోలు హనుమయ్య :—లైసెన్సు ఇస్తుంది. రైతులు ఏ రోజు డబ్బు ఆ రోజున తీసుకోవాలని చెబుతున్నాము ప్రచారం చేస్తున్నాము. అంతకుముందు మా దృష్టికికేమీ రాలేదు. ఇది వచ్చిన వెంటనే ఎక్వయిరీ చేయడం జరిగింది. 30 మంది రైతులకు ఒక లక్ష 11 వేల రూపాయలు ఇవ్వవలసి వుంది. వారి మీద సివిల్, క్రిమినల్ చర్యలు తీసుకొంటున్నాము అంతకన్నా మేము ఇప్పుడు చేయగలిగింది ఏమీలేదు. గౌరవసభ్యులు ఈ విధంగా భవిష్యత్తులో జరుగకుండా ఏమి చేస్తారని అడుగుతున్నారు వారి దగ్గర నుంచి బ్యాంకు గ్యారంటీ తీసుకోవాలని అనుకొంటున్నాము. వారం రోజులలో కొనే సరుకని పరిపడే, ఒక రోజులోనే కొనే సరుకని పరిపడే బ్యాంకు గ్యారంటీ తీసుకోవాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

(శ్రీ సిహెచ్, విఠల్ రెడ్డి :—అధ్యక్షా, నిజామాబాద్ గంజిలో ఈ ఒక్క కేసే వారి దృష్టికి వచ్చిందని మంత్రిగారు అంటున్నారు. మార్కెట్ కమిటి యొక్క బాధ్యత ఏమిటి అనేది చూడాలి. మార్కెటింగ్ కమిటీకి ఒకటే కేసు వచ్చిందని మీరు తప్పించుకొనడానికి వీలులేదు. రైతులు కష్టపడి ఉత్పత్తి చేసిన వస్తువులను మార్కెట్‌కు తీసుకొని వచ్చిన తరువాత వారికి వెంటనే చెల్లించకుండా ఎంతో మంది కమీషను ఏజంట్సు మోసం చేస్తున్నారు. రాజయ్య అలండ్ కంపెని లక్ష 90 వేల రూపాయలు కాజేసిందని మంత్రిగారు అంటున్నారు. అదే విధంగా చాలామంది ఉన్నారు వారు వచ్చి పిటిషను ఇస్తే పరిశీలిస్తామని అవడం మంచిది కాదు. ఈ విధంగా చాలామంది కమీషను ఏజంట్సు చేస్తున్నారు. మంత్రిగారు లక్ష, 90 వేలు అంటున్నారు. అది నిజం కాదు, 20, 25 లక్షలు ఉంది. వారిమీద సివిల్, క్రిమినల్ కేసులు పెట్టారని అంటున్నారు. మార్కెటింగ్ కమిటీ రైతులకు ఏమి సహాయం చేస్తున్నదో తెలియడం లేదు. ఆ మార్కెటింగ్ కమిటీ ప్రక్రమంగా పని చేయడం లేదు కనుక దానిని రద్దు చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. అదే విధంగా అక్కడున్నటువంటి ఆఫీసర్సుమీద చర్యలు తీసుకోవాలి. ఆ కమీషను ఏజంట్సు దివాళా తీసారు. వారికి ఆస్థి

ఏమీ లేదు. అటువంటప్పుడు వారి మీద ఈ డబ్బు రాబట్టడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటారు ?

శ్రీ చేబ్రోలు హనుమయ్య — లక్ష 90 వేలు కాదు రైతులు రిపోర్టు చేయగా మేము పోయి ఎంక్వయిరీ చేస్తే 88 మంది రైతు కు-రెండు గ్రామాల లోని వారికి61.11,090-74 పైసలు ఇవ్వవలసి ఉందని ఇన్ఫర్మేషన్ ఉంది అక్కడికి వెళ్ళి మేము అడిగాము. ఎవరైనా రిపోర్టు చేస్తే వాటన్నింటినీ పరిశీలన చేసి వారందరిమీద తగు చర్యలు తీసుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. మేము ఏ విధంగా యాక్షను తీసుకోవడానికి వీలుంటుందో ఆ విధంగా యాక్షను తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను అక్కడ ప్రస్తుతం కమిటీ ఏమీ లేదు. పర్సన్ ఇన్‌చార్జి ఉన్నారు. అందుచేత దానిని రద్దు చేసే సమస్య లేదు. అందులో మా ఆఫీసర్సుకు ఏమైనా సంబంధం ఉండి పోరపాటు చేస్తే వారిమీద యాక్షను తీసుకోవడానికి మేము సిద్ధంగా ఉన్నామని మనవిచేస్తున్నాను.

10-00 a.m

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఇది సామాన్యమైన విషయం కాదు. టొబాకో కంపెనీవారు రైతులకు డబ్బు ఇవ్వరు. షుగర్ ఫ్యాక్టరీ వాయి ఇవ్వరు. తడకు కమిషన్ ఏజంటు కూడా డబ్బు ఇవ్వక పోతే ఈ ప్రభుత్వం హెల్పులెస్ అంటే ఎట్లా ? ఇప్పుడు క్రిమినల్ ఏక్షను అన్నారు, అతనిని అరెస్టు చేశారా ? ఏ సెక్షను క్రింద అతనిని అరెస్టు చేశారు ? ఎప్పుడు చేశారు ? అతని లైసెన్సు ఎప్పుడు కేన్సిల్ అయింది ? ఈ కంప్లయింటు మీ దృష్టికి ఎప్పుడు వచ్చింది ?

శ్రీ సిహెచ్ హనుమయ్య .—మాకు, మార్కెటింగులో ఉన్నటువంటి లైసెన్సు రద్దుచేయడానికి మిస్ బిహేవ్ చేసే వారి లైసెన్సు రద్దు చేయడానికి కావలసినన్ని సెక్షన్సు ఉన్నాయి. వాటి ప్రకారం మేము రద్దు చేయడం జరిగింది. అయితే డబ్బు ఇవ్వవలసింది 80 డిసెంబరులో చేశారు అని చెప్పారు. మార్చిలో మాకు రిపోర్టు వచ్చింది. ఏప్రిల్‌లో మేము అయనమీద కేసు పెట్టాము. సివిల్ కోర్టులో కూడా మేము దావా వేయడం జరిగింది. లైసెన్సు రద్దు చేశాము.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :—చీటింగు క్రింద అరెస్టు చేయవచ్చు కదా, అరెస్టు ఎప్పుడు చేశారు ?

శ్రీ సిహెచ్. హనుమయ్య :—అయనని అరెస్టు చేయడానికి మా సెక్షన్సు ప్రకారముగా మేము పోలీసు డిపార్టుమెంటుకి వ్రాశాము. పోలీసు ఏక్షను తీసుకుంటారు. మేము అరెస్టు చేయడానికి మాకు అధికారము లేదు కదా !

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి :—ఒక ప్రశ్నకి మార్కెటింగు మంత్రి వ్యవసాయ మంత్రికి, హోం మంత్రి చీఫ్ మినిస్టరుకి ఆయన మరి ఇంకొకరికి ఇట్లా మేమున్న పిల్లరునుంచి పోస్టుకి డైవ్ చేయడంలో పాయింటులేదు. పాయింటు దొరికింది మార్కెటింగు మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చింది. ప్రభుత్వము తరపున మీరు ఏక్షను తీసుకున్నారు ? అరెస్టు చేయమని పోలీసుని డైరెక్టు చేశారా ? చేయకపోతే ఎందుకు చేయలేదు ?

(శ్రీ సిహెచ్. వానుమయ్య :—డ్రగ్స్ అథారిటీ చేస్తుందని మా దగ్గరి ఉన్న కేసు పరిశీలించమని చెప్పాము. కాని వారికి టైం కూడా కేటాయించాము. నిన్న మీ టీము పట్టిన తరువాత డిప్యూటీ కమిషనరుని నేను నిజామాబాదు పంపించి ఎంక్వయిరీ చేయించి కరెక్టుగా రిపోర్టు తీసుకుని మీ ముందు పెట్టాము మేము. ఇంకా ఏమైనా ఆధారాలను తీసుకునే దానిలో పూర్తిగా ఉంటే సరిచేస్తాము.

(శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—మంత్రిగారు సూక్ష్మ పరిమితులు పరిధులు అంటున్నారు. అధ్యక్షా, అన్ని స్పష్టంగా పరిశీలించినట్లయితే చీటింగు అనేది రుజువు అవుతుంది అలాంటప్పుడు చీటింగు కిందకేసు పెట్టడానికి పీనల్ కోడులో మనకు అవకాశాలు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వం యొక్క సంకల్పం అవసరము గాని, ప్రభుత్వం తలచుకున్నట్లయితే వెంటనే వారిని అపార్టుమెంటుకి వాళ్ళని ఆ మనిషిని అరెస్టు చేసేదానికి అవకాశం ఉంది. ప్రభుత్వం అటువంటి చర్య తీసుకుంటుందా ?

(శ్రీ సిహెచ్. వానుమయ్య :—ఇది చీటింగు క్రిందకు వస్తుంది. వెంటనే అరెస్టు చేయమని ఇన్‌ఫార్మ్ చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

(స్పీకర్)

(శ్రీ సిహెచ్. విఠల్ రెడ్డి :—ఎ 1 ము చేసిన వారు దొరకడంలేదు. మరి ఎక్కడ ఉన్నారు ఆయన ?

(శ్రీ పి జనార్దనరెడ్డి :—మేము 20 టీములు అన్నాము. అవసరమైనచోటుకు అని వారు అంటున్నారు, లోకల్ ఎం. ఎల్. ఏస్ ని వేసి ఒక కమిటీ వేసి ఎంక్వయిరీ చేయించండి. ఇకనుంచి ఇటువంటివి జరగకుండా ప్రివెంటు చేయాలి.

(శ్రీ సిహెచ్. వానుమయ్య :—రేపు నేను కూడా ఇన్ఫర్మేషన్ చేస్తాను. హైదరాబాద్ మినిస్టరుని కూడా తీసుకు వెడతాను.

re :(2) Non-availability of life saving medicines round the clock.

Sri A. Madan Mohan :—In the twin cities of Hyderabad and Secunderabad there are 200 Medical Shops, situated in various localities. The Drugs Controller and Food Health Authority persuaded 41 Medical Shops to keep open on Sundays also in various localities to cater to the needs of the public. Further, sale of life saving drugs round the clock including Sundays has been arranged by the Chemists and Druggists Association at the instance of the Drugs Controller and Food Health Authority at the following 5 Medical Shops who are connected with telephone and whose shops are located in their residential houses:—

(1) M/s Santosh Medical Hall, Nampally,

(2) M/s Deepak Medical Hall, Nampally.

(3) M/s Ashok Medical Hall, Chikkadpally.

(4) M/s Sampath and Company, Pudagutta

(5) M/s Brothers Medical Corner, Bazarghat.

2. Due publicity has also been given by the Chemists and Drugs Association for these five shops, particularly among the Members of the Medical profession on whose prescription, emergency and life saving drugs will be sold

(శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఇంతకుముందు ఎమ్మెల్యే గారు ఆ పేరు ఆ సమాధానం. నా పాయింటు ఎమిటంటే, ఎల్లలో, మీరు చూస్తే ఉంటారు. డాక్టరు సాహబ్ సింగు కంపెనీ అని ఉంది. డే అండ్ నైట్ క్లినిక్. వారు పల్లప్పుడు తెరిచి పెట్టుకుంటారు. అలాగే మద్రాసులో పెన్సర్లు ఉంది. మనము ఏడ్రగ్గు కావాలి అన్నా గాత్రిగాని పగలు గాని మనం పోయి తీసుకోవచ్చు. నేను అడిగేది ఏమిటంటే హైదరాబాదులో మాకు కావలసిన ఏమైనా లైఫ్ సేవింగ్ డివైసు మెడిసిన్ ఏమైనా ఉంటే, డాక్టర్లు వాళ్ళు ఇస్తే వెంటనే అక్కడికి పోతే దొరికే పరిస్థితి ఉండాలి. ఇక్కడ చాలమంది ఎగ్జిస్టులు కెమిస్టులు ఉన్నారు. నేను ఒప్పుకుంటాను. కావలసినప్పుడు పోయి అడిగితే వారు తలుపు తెరిచి అయినా ఇచ్చే పరిస్థితి ఉండాలి. అది జరుగుతూ ఉంది కాని వారు అదే పనిగా అక్కడ తెరిచి పెట్టి నైట్ ఎవరైనా వాచ్ మన్‌నో ఏవరినో కాపౌండరునో పెట్టి సరి అయిన మందులు సరఫరా చేయించాలి ఉదాహరణ చెప్పాలి అంటే మొన్న మందు ఎక్కడా దొరకకపోతే హైదరాబాదు నర్సింగ్ హోమ్‌కి పోయి అక్కడ తీసుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. అందుకని ఏబిడ్స్‌రోడ్డులో, సుల్తాన్‌బజారు ఏరియాలో, చిక్కడపల్లిలో మనకు ఎక్కడ అవకాశం ఉంటే అక్కడ పెడితే బాగుంటుంది. కొన్ని ఫర్మ్స్ ఉన్నాయి. దీనిలో వాళ్ళిస్తున్నాయి. నేను చూశాను వారు తెరిచి పెట్టే అవకాశమే లేదు. మూసి ఉంటారు. పోయి లేపితే వారు ఇస్తే ఇవ్వవచ్చు, ఇవ్వకపోతే ఇవ్వకపోవచ్చు. పాము కాటుకి మందు అంటారు. అది ఏంటి పెనమ్ పెరమ్. అది దొరకాలి అంటే కావాలి అంటే చాల కష్టము. అది వెంటనే తీసి ఇవ్వకపోతే మనిషి ప్రాణమే పోయి చచ్చిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అందుకని మంత్రిగారు ఏమైనా చర్య తీసుకుంటారా ?

Sri A. Madan Mohan ;—Sir, I have submitted that there are already five shops which are opened round the clock. They have been instructed to do so. In addition to that, on Sundays there are 41 shops in the twin cities which are open. The difficulty that they have represented to us is in view of the insecurity, 24 hours keeping open of all shops is not possible. So, by rotation they have made the arrangement and these five shops have been kept opened for 24 hours. If the Hon'ble Member can suffest any particular locality where he is

feeling difficulty I certainly pass on the information and see that necessary arrangements are made.

Statement by the Minister for Medical and Health.

re : Withdrawal of the case filed against Simhapuri Mahila Super Bazar, Nellore.

Mr. Speaker :—The Minister for Health and Medical would like to make a statement.

Sri A. M. Khan Mohmin :—Sir, with your permission I would like to make a statement.

After answering the S.N.Q. 8029, I for one, taking into consideration various points raised by the Hon'ble Members have gone deep into the matter and make the following statement:

While answering the supplementary questions to Shortnotice Question No, 5767–K tabled by Sarvasri M. Venkaiah Naidu V. Sobhanadeswara Rao. E. Subba Rao, V. Ranga Rao and Poola Subbaiah on 28-3-1981, it is admitted that an assurance was given on the Floor of the House that the case filed against Simhapuri Mahila Super Bazar, Nellore would not be allowed to be withdrawn It was also mentioned then that the Government had no intention whatsoever to forgive anybody whether it is an individual or a Co–operative Society, The representation of the President and the Directors of the Simhapuri Mahila Co–operative Society Limited, was under the examination of the Government.

Governmente have examined the same in consultation with the Law Department Among other reasons in the public interest and in view of the weakness in the case of prosecution, the Government has withdrawn the prosecution. Accordingly the Government Home Department has issued orders I am thankful to Sarvasri M. Venkaiah Naidu, Jaipal Reddy and others who have provoked me to go into the details in the matter and thus helpnig me in issuing this statement of my own. I may submit further that the early reply in the House denying such assurance was never meant to mislead the House.

శ్రీ ఎం. వెంక య్యనాయుడు:—అధ్యక్షా, నేను ఆ రోజే చాలపట్టు పట్టాను. మీరు చూసారు వాళ్ళు భాధ కలిగి సభ నుంచి వెళ్ళి పోవడం కూడా జరిగి ది. స్పష్టంగా హోమ్ మంత్రిగారు చూసుకుని రోజుకు ప్లేటు మెంటు కాల్చు చేసుకుంటున్నారు. ఇది సమస్య వీటితో పరిష్కారం కాదండం లేదు. ఈ ప్రశ్న హోమ్ డిపార్టుమెంటుది. కోర్టుకు సంబంధించి, వారు విత్‌డ్రా చేసుకున్నారు. ఇమ్మ వారికి అయిపప్పటికి కూడా అందుకని ప్రశ్నని వాళ్ళకైనా టార్నిష్ చేయమనండి లేదా

let the Minister give an assurance that he will take up with the Home Minister and express the sentiments of the members to the Home Minister and see that case is not withdrawn

10-10 a.m

Sri A Madan Mohan.—I may be Permitted to do it either way. I can certainly bring to the notice of the Home Minister the sentiments expressed by members and request him to review the position

(శ్రీ ఎమ్ ఓంకార్ —అధ్యక్షా, ఒక దుర్మార్గమైన పరిస్థితి ఉన్నది. మంత్రి ఆరోజు హోమ్ ఇవ్వలేదని అన్నారు ఇప్పుడు ఆ మాట గురించి వదిలి వేద్దాము. మేము అదేరోజు ఏమి చెప్పామంటే ఒక మంత్రి అన్నాము—అంటే ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి అన్న అర్థం కాదు. ఆ జిల్లాకు సంబంధించిన మంత్రి ప్రభుత్వం నుంచి తన ప్రభావం వినియోగించి, రాజకీయ కారణాల చేత ఈ కేసును ఉపసంహరించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారని చెప్పాము. రాజు తలచుకుంటే దెబ్బలకు కొదవా అన్నట్లుగా—అధికారంలో ఉన్న మంత్రులు ఈ రకంగా చట్టానికి వ్యతిరేకంగా చేస్తున్నారనే ఆరోపణను మేము భాధ్యతతో చేస్తున్నాము కేవలం మా సెంటిమెంట్స్ మాత్రమే హోమ్ మంత్రికి చెపితే అయ్యేది కాదు ఈ సభావకాశం. ప్రశ్నను పోస్టుపోన్ చేయండి ఆరోజు ముఖ్యమంత్రిగారు ఉండేట్లు చూడండి. ఇది చాలా ప్రాధాన్యతగల విషయం

(శ్రీ పూల సుబ్బయ్య —ఇది 78 శాతం ఎడల్టరేషన్‌కు సంబంధించిన విషయం. సుఘూనికి అపాయం జరిగే విషయం దీని విత్‌డ్రా చేయడం మంచిది కాదు. హోమ్ డిపార్టుమెంట్‌కు పంపించి కేసు విత్‌డ్రా చేసుకోకుండా చేయడం భావ్యం, ప్రభుత్వం తిరిగి ఆలోచించి అలా చేయాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ సి వి శేషారెడ్డి:— ఈ ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు చెప్పాను ఆ మహిళా మండలి అధ్యక్షురాలు కొన్ని వందలమంది ఓటర్ల చేత ఎన్నుకొయింది. ఇది ఆమె మీద వెట్టడం మంచిది కాదు ఎవరో చేసింది- వాళ్లు అమ్మారు. ఆమె బాధ్యురాలు కాదు. 869 నిబంధన క్రింద ఆ జిలా మంత్రి బాధ్యులు అవడం మంచిది కాదు. ముందుగా స్పీకరుకు తెలిపి ఆరోపణ చేయడ బాగుంటుంది. అది రికార్డ్సు నుంచి తొలగించాలని కోరుతున్నాను.

Sri A Madan Mohan :— I have understood the sentiments Beyond that I cannot say I have also understood the seriousness with which this debate went on I will pass on this to my colleague to review the position.

(interruptions)

Mr. Speaker :— I will consider what should be done.

(శ్రీ ఎమ్ వెంకయ్యనాయుడు :— ఇవాళ్ల హిందు పేపర్లో ఈ కేసు విత్‌డ్రా చేయాలని మెజిస్ట్రేట్లు ముందు పెడితే రిజెక్టు చేశారని వచ్చింది. ప్రభుత్వ

పబ్లిక్ పాలిసిక్యూటర్ అప్పాయింట్ చేయకపోతే పరిస్థితి ఎలా ఉంటుంది మీరూ తెలుసు. తమరు తగిన విధంగా ఆదేశాలు ఇవ్వాలి.

Mr. Speaker :— I will consider what should be done

GOVERNMENT BILLS
THE ANDHRA PRADESH MUNICIPALITIES (AMENDMENT) BILL, 1981

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy :— Sir, I beg to move for leave to introduce the Andhra Pradesh Municipalities (Amendment) Bill, 1981.

Mr. Speaker :— Motion moved.

Sri K. Govinda Rao :— Sir, can I request the Minister to give some explanation about the Bill has to why it is introduced.

(interruptions)

Sri E. Ayyapu Reddy :— It is not at the introduction stage.

Mr. Speaker :— It is an innocuous request.

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy : — I will explain later.

Srl M. Venkaiah Naidu : — She can explain.

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy : —We have decided to hold our elections in June. Till then we are only extending the term and nothing more.

Mr. Speaker : — The question is :

That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Municipalities (Amendment) Bill, 1981.

The motion was adopted and the Bill was introduced.

శ్రీ యమ్. వెంకయ్యనాయుడు :— జూన్‌లో ఎన్నికలు పెడితే ఇప్పుడు ఈ ఎమెండ్‌మెంట్ ఎందుకు ? మంత్రికి నాకు ఒక అండర్‌స్టాండింగ్ ఉంది. ఎట్లాగో ఎన్నికలు జరగవు.

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy:— You can be rest assured that we are going to conduct.

Sri M. Venkaiah Naidu:— What is the use ?

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఎప్పటికప్పుడు చెపుతున్నారు—వాయిదా పడుతున్నాయి. వారు ఎప్పుడు చేయదలచుకున్నారో అప్పటివరకు ఎక్స్‌టెన్షన్ తీసుకోమనండి.

Mr. Speaker :— That we have spoken during the Gram Panchayat Bill.

శ్రీమతి సరోజిని పుల్లారెడ్డి:—మేము ఎన్నికలు జరపడానికే నిశ్చయించుకొన్నాము.

Mr. Speaker:—Let us presume that Smt. Pulla Reddy will go by her word.

The Hyderabad Municipal Corporations (Amendment) Amending Bill, 1981

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy :—Sir, I beg to move for leave to introduce the Hyderabad Municipal Corporations (Amendment) Amending Bill, 1981

Mr Speaker :—Motion moved. The question is;

That leave be granted to introduce the Hyderabad Municipal Corporations (Amendment) Amending Bill, 1981.

The motion was adopted and the Bill was introduced.

Annual Financial Statement (Budget) for 1981–82
Voting of Demands for Grants

Urban Development, Community Development, Labour and Employment, Relief and and Rehabilitation, Housing.

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy :—Sir, I beg to move:

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 31,14,70,000 under Demand No. XXIII - Urban Development.

Sri P. Seshavatharam :—Sir, I beg to move :

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 54,68,85,000 under Demand No. XL – Community Development.

Sri P. Janardhan Reddy :—Sir, I beg to move:

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,55,70,000 under Demand No. XXV – Labour and Employment.

Sri C. Rajanarasimha :—Sir, I beg to move:

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 98,18,000 under Demand No. XXXI – Relief and Rehabilitation.

Sri K. Satyanarayana Raju :—Sir, I beg to move:

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 8,59,86,000 under Demand No. XXII – Housing.

Mr. Speaker :—Motions moved. Now we shall take up cut motions.

Sri. Ch. Rajeswara Rao:—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,59,86,000 for Housing by Rs. 100 -

For failure to provide enough allotment for the incomplete houses of harijans in the villages of Thegada, Gantavaripalem, Perantalapalem, Kasimkota Aminsahebpeta and Kunchangi villages of Anakapalli Taluk. Visakhapatnam District.

Sri M. Omkar :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 8.59,86,000 for Housing by Rs. 100 -

No houses for poor and middle class people in urban and rural areas are being provided.

Sri P. Janardhan Reddy :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,59,86,000 for Housing by Rs 100/-

For failing to utilise the results of research on low cost housing to be fit the weaker sections in the State.

Sri N. Raghava Reddy:— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,59,86,000 for Housing by Rs.100/-

గ్రామీణపాంతానికి తగినన్ని గృహాలు నిర్మించుటకు నిధులను కేటాయించని విధానానికి నిరసనగా.

Sri Ch. Vittal Reddy :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,59,86,000 for Housing by Rs. 100/-

రాష్ట్రములో హరిజనులకు మరియు బలహీనవర్గాలకు నిర్మించే చాలీచాలని భవనముల నిర్మాణములో మార్పులు తీసుకురానందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 8,59,86,000 for Housing by Rs. 100/-

రాష్ట్రములో హరిజనులకు మరియు బలహీనవర్గాలకు విస్తృతస్థాయిలో గృహసౌకర్యములు కల్గించుటలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 8,59,86,000 for Housing by Rs. 100/-

రాష్ట్రములో గ్రామీణప్రాంతములో అత్యధికముగా గృహనిర్మాణాలకు తగిన డబ్బులు కేటాయించనందుకు నిరసనగా

Sri C. Janga Reddy:— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs, 8,59,86,000 for Housing by Rs. 100/-

వరంగల్ జిల్లా వరంగల్ పట్టణములో వడ్డేపల్లి శివారులో హౌసింగ్ బోర్డు వారు హరిజనుల భూములను స్వాధీనం చేసుకొనుటకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs 8,59,86,000 for Housing by Rs. 100/

వరంగల్ జిల్లా వరంగల్ పట్టణంలో వడ్డేపల్లి శివాలో ఎక్సైజు కాలనీకి ఆనుకొనియున్న భూమును కావలయునని చెర్మన్ దగ్గరివారి (ముఖ్యులు ఖరీదు చేసిన) భూములయిచందుకు భూస్వాధీన చట్టము ప్రకారము తీసుకొనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 8,59,86,000 for Housing by Rs. 100/-

వరంగల్ జిల్లా వర్ధన్నపేటలో (రాజుపేట) హరిజనుల కొరకు ఉద్దేశించిన భూమిని కావలయునని హౌసింగ్ బోర్డు వారు ఎక్వర్ చేసినందుకు నిరసనగా.

Sri M. Omkar :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 31,14,70,000 for Urban Development by Rs. 100/-

No effective steps are taken to provide house sites and housing facility to the poor people of urban areas especially in the slum areas; The Government have been tacitly supporting all touts who are illegally selling away Government lands and amassing huge wealth at the cost of Government and people, all illegal help is being given to rich land lords to sell away their excess lands in the urban areas in contravention to the existing Act. No comprehensive plans are envisaged nor implemented for comprehensive development of the urban areas.

Sri P. Janardhan Reddy;— Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 31,14,70,000 for Urban Development by Rs. 100/-

For failing to provide public lavatory facilities particularly for women in the Muncipalities of the State.

To reduce the allotment of Rs. 31,14,70,000 for Urban Development by Rs. 100/-

For failing to provide drainage (underground) in the Municipalities of the State.

Sri C. Janga Reddy :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 31,14,70,000 for Urban Development by Rs. 100/-

వరంగల్ పుర పాలక సంఘము వారు జూలై ముద్రాపాటు 1975 లో హైకోర్టు చేసి మొత్తము డబ్బు తీసికొని సేటివ కు ఏవో కారణాలు చెప్పి కొన్న వారికి రిజిస్ట్రేషన్ చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 31,14,70,000 for Urban Development by Rs. 100/-

వరంగల్ పట్టణంలో సెంట్రల్ వేర్ హౌస్ కి ఎదురుగా ఉన్న భూమి పుర పాలక సంఘము వారిది అని నప్పటికి దానిలో అక్రమనిర్మాణములను తొలగించ నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 31,14,70,000 for Urban Development by Rs. 100/-

వరంగల్ పట్టణము అలంకార్ థీయేటర్ ఎదురుగా నున్న మాష్టరుప్లాను రోడ్డులో అక్రమముగా నిర్మించబడిన భవనములను కోర్టు ఆదేశప్రకారముగా నేటి వరకు స్వాధీనపరచుకొనినందుకు నిరసనగా.

Sri M. Omkar:— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,55,70,000 for Labour and Employment by Rs 100/-

The problems of work charged, N. M. R. and contingency employees working in different departments have not been solved. The Government did not take initiative to solve the problems of public undertaking workers who are on strike for the last more than 2 months and also the problems of loco running staff as well. No effective steps have been taken to ensure democratic and Trade Union Problems Comprehensive legislation has not been made to prevent the managements from commiting offences against the workers and to award stringent punishments for their offences.

Sri Desini China Mallaiah :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,55,70,000 for Labour and Employment by Rs. 100/-

ఇందు ర్తి ప్రాంతపు నిరుద్యోగపు లేబర్ కు అందరికి రోజుకు 1 రూపాయి 15లో బియ్యం యివ్వలేనందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 7,55,70,000 for Labour and Employment by Rs. 100/-

ఇందుర్తి నియోజకవర్గములో నిరుద్యోగ కార్మికులకు ఉద్యోగములు కలిగించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 7.55,70,000 for Labour and Employment by Rs. 100/-

వ్యవసాయకార్మికులకు బోర్డువారు రికమండ్ చేసిన పెరిగిన ధరలకను కూలముగా ఆ పెరిగిన వేతనాల సిపారసును అసెంబ్లీలో పెట్టి ఆమోదించి అమలు చేయనందులకు జరుగుచున్న జాప్యానికి నిరసనగా

Sri M. Omkar: —Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 98,18,000 for Relief and Rehabilitation by Rs. 100/-

No proper facilities are provided nor proper care is taken for the rehabilitation and welfare of the repatriates and refugees.

Sri P. Janardhan Reddy :—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 98,18,000 for Relief and rehabilitation by Rs. 100/—

For failing in promt relief and rehabilitation measurs for the victims of the Vamsadhara floods in Srikakulam District.

Sri Poola Subbaiah :—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,000 for Community Development by Rs. 100/-

For failure to conduct elections to Panchayat Raj institution for quite along period of time.

To reduce the allotment of Rs 54,68,85,000 for Community Development by Rs. 100/-

For continuing certain officials in Panchayat Samithies in Visakhapatnam district for 10 years or more at one and the same place of work.

Sri M. Omkar :—Sir I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,000 for Community Development by Rs. 100/—

Elections to Panchayat Raj Institutions are held. No powers are given to the Presiding Members of the meetings of Sarpanches in the Samithies as assured in the Assembly.

Sri Desini China Mallaiah:—Sir I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,000 for Community Development by Rs. 100/-

మంచినీటి కరువుతో బాధపడుచున్న ఖావులలో బండలున్న కరువు ప్రాంతమైన 1. బొమ్మనబల్లి 2. చిగురుమామిడి 3. మహ్మదాపురం

4. అక్కన్నపేట 5. గండివెల్లి 6 రామవరం 7. తంగల్లపల్లి 8. గుండా రెడ్డిపల్లి 9. బెజ్జంకి 10. గన్నేరువరం గ్రామాలలో శాశ్వత మంచినీటి పథకాలు చేపట్టవలసినదిగా స్థానిక ఎమ్. ఎల్. ఎ. గారి 8 సంవత్సరాలు నుండి కోరుచున్నా చేపట్టలేని ప్రభుత్వానికి నిరసనగా—

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,000 for Community Development by Rs. 100/-

గ్రామ పంచాయతి మరియు సమితి ఎలక్షన్‌లు జరుపుటకు సిద్ధముగా లేదీ లు ప్రకటించనందుకు నిరసనగా—

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,000 for Community Development by Rs. 100/-

హుస్నాబాద సమితి బి.డి.ఓ. సమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమాల పరిశీలనకు పరిపాలనకు ఎమ్. ఎల్.ఎ గారితో కోఆపరేషన్ తీసుకోవటం లేనందుకు సహకరించనందుకు ఎన్. ఆర్. ఇ. పోగ్రాము క్రింద వచ్చిన ధాన్యము 100 టన్నులు విక్రయించినందుకు నిరసనగా—

Sri C. Janga Reddy;—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,000 for Comunity Development by Rs. 100/-

వరంగల్ జిల్లా పర్కాలలో రెవిన్యూ డివిజను ఏర్పాటు జరిగి 2 సంవత్సరములు అయినప్పటికి పంచాయితీ డిపార్టుమెంటు యొక్క డివిజన్ ఏర్పాటు చేయనందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,500 for Community Development by Rs. 100/-

గ్రామపంచాయతీ ఎన్నికలు జరపనందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,500 for Community Development by Rs. 100/-

గ్రామపంచాయతీ పర్కాలవారు 100 పర్వేనంబరు పర్కాలో ఉన్న భూమి మాంకాళమ్మ గుడి అయినప్పటికి తమది అని నమ్మించి లెటర్‌హోము ఎక్సేంజి వారికి దానము చేసినందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,500 for Community Development by Rs. 100/-

వరంగల్ జిల్లా పర్కాల గ్రామ పంచాయతి వారు వక్కుల పంతలోని తమ భూమిని కొంతమంది లీజుకు తీసుకొని లీజు రూల్స్‌కి వ్యతిరేకంగా పర్కా మరమ్మతు చేయుచున్నప్పటికి ప్రభుత్వము ఆదేశము లిచ్చుచున్నప్పటికి దానిని కాపాడుకొనుటలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,500 for Community Development by Rs. 100/-

వరంగల్ జిల్లా కేసముద్రములో గ్రామపంచాయతీ [illegible]ని ఒకరను అక్రమించుకొనగా గ్రామపంచాయతీ [illegible] లభించనందుకు [illegible] రాబడినందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,000 for Community Development by Rs. 100/-

వరంగల్ జిల్లా పర్కాల తాలూకా వాగారం గ్రామములో గ్రామ సర్పంచ్ పంచాయతి [illegible]లనుండి 2700 రూపాయలు ఒక కాంట్రాక్టరుతో లాలూచిపడి చెల్లించిన సర్పంచిని డిపిటగారు తొలగించి నందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 54,68,85,500 for Community Development by Rs. 100/-

వరంగల్ జిల్లా పంచాయతీ అధికారులు గ్రామపంచాయతి చట్టము లోని సెక్షను 182 ప్రకారముగా పెట్టవలసినదిగా కోర్టు తీర్పు ఇచ్చి నప్పటికి అట్టి తీర్పును గ్రామపంచాయతీ పర్కాల ఎస్టేట్ ఆఫీసరు గారు అమలు చేయనందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 54,68,15,000 for Community Development by Rs. 100/-

ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామపంచాయతీ చట్టంలోని సెక్షను 182 ప్రకారముగా జిల్లాపంచాయతీ అధికారి తీర్పుఇచ్చిన ఎడల అట్టితీర్పును ఎవరు అమలుచేయ పలెనని సంవత్సరము కిత్రము ప్రభుత్వమునుండి వివరణ (క్లారిఫికేషన్) వారినడిగి నప్పటికి నేటివరకు సంవత్సరముదాటినా వివరణ ఇవ్వనందుకు నిరసనగా

10.20 a. m. Mr. Speaker:—Cut motions moved.

Smt. B. Sarojini Pulla Reddy:—I only want to say that in 1980-81 an outlay of Rs. 23,51,79,000 was approved comprising plan, and non-plan allocation as follows:

plan	:	Rs. 12,15,50,000
Non–Plan	:	Rs. 11,36,290,000

The out–lays proposed and demand now presented for 81.82 are for an amount of Rs. 31,14,70,000 comprising, Plan and Non-Plan allocation as follows:

Plan	:	Rs. 18,17,67,000
Non–Plan	:	Rs. 12,97,03,000.

The out-lays, for the year 1981–82 is thus more than the previous year by about 32% reflecting greater effort on the part of the Government. The provisions made are only supplemental to the funds raised by the Municipalties and the Municipal Corporations and the efforts being put in by them on their own.

For the year 1981-82 the Plan provision proposed is Rs. 18,17.670 lakhs. This is for the following purposes:

1.	Grant in aid to the Municipalities towards centage charges for the work of executing the Water Supply Schemes.	Rs. 35 lakhs
2.	For salaries of staff of Public Health and Sanitation and Water Supply.	Rs. 31 lakhs
3	Grant to M.C.H. for twin cities development.	Rs. 134 lakhs
4.	Environmental Improvement Scheme.	Rs. 30 lakhs
5.	Grant to U.D. As,	Rs. 207.5 lakhs
6.	Execution of Capital works for water supply schemes.	Rs. 1004.00 lakhs
7.	Small and Medium towns.	Rs. 63.00 lakhs.

The non-plan Budget provision proposed is about Rs. 12.97 crores. I would not trouble the Members with the details of non-plan expenditure which are mainly non-developmental and staff oriented in Nature

I thought of making a specific mention about a few things that we propose to do during the year 1981-82.

1. Government have decided to hold elections to Municipal bodies in June, 1981.

2. We want to bring in Legislation to enable the Government to create Municipal Corporations as and when it becomes necessary to upgrade Municipalities into Corporations.

3. We have proposed a provision of Rs.300 lakhs for starting Manjira Phase III which will give us 60 Million Gallon of water. This scheme would cost about Rs.75 crores in all and we have made a provision of Rs.34.23 crores during VIth Plan. We propose to complete stage I of the phase III by 1985 which would supply 20 Million gallons.

4. We are proposing to construct an Auditorium for old city at a cost of Rs. 40 lakhs and another auditorium for Secunderabad at a cost of Rs. 40 lakhs. These two Auditoria will be completed by June, 1982.

5. MCH is also takingup construction of 8000 houses for slum dwellers at a cost of Rs, 7,000/- for each house. The total cost of the

scheme for the year 1981-82 would be Rs.5.6 crores and this amount is proposed to be raised from HUDCO.

6. Similarly, MCH is also proposing to take up Intensive Slum Improvement work in 212 slums by MCH funds and Government grants.

7. MCH will also be spending about Rs.2.5 crore to widen roads to improve traffic conditions.

8. Another useful programme that will be implemented during 1981-82 is construction of 7 commercial complexes in MCH lands. To meet the cost of construction of these complexes it is proposed to obtain loans from the financial institution and work is expected to be completed by September, 1982. This will considerably improve the revenues of MCH.

9. MCH is also undertaking a programme to modernise and extend the drainage and sewerage scheme at a cost of Rs.10 crores by taking loan from LIC.

10. MCH would also be developing a park in old city at a cost of Rs. 15 lakhs and another park in Masaab tank at a cost of Rs. 15 lakhs during 1981-82.

11. Similar efforts are in progress in Visakhapatnam Municipal Corporation. So far 20 slums at a cost of Rs 72.16 lakhs have been provided with drains, latrines water supply facilities etc. As certain slums are on private lands, action is also being taken up to acquire the sites. Efforts are also being put up by this Corporation to construct pucca houses for the slum dwellers by availing the assistance of HUDCO, and nationalised banks. So far 2955 pucca houses have been built. They have a prgoramme to construct 7215 dwelling houses in 1981-82 at a cost of Rs 441.41 lakhs.

Similar schemes are being implemented in the Municipalities, by providing water supply, storm water drain, community latrines street lighting etc. An amount of Rs. 300.00 lakhs is proposed for 1981-82 against the provision of Rs. 275.00 lakhs provided in 1980-81

Urban Development—Town Planning

The Urban Development is sought to be achieved through the Town Planning. So far Master Plans for 17 towns have been prepared including two Corporations. The Plans for the 46 Municipalities are being taken up in a phased manner.

Urban Development Authorities have been Constituted for Hyderabad, Visakhapatnam and Vijayawada, under A. P. Urban

Areas Act, with a view to promoting orderly development of metropolitan areas.

Hyderabad Development Authority has taken up traffic management plans, road development plans construction of housing complexes, commercial and industrial complexes etc. The HUDCO which is financing the schemes, has cleared schemes worth Rs. 11.63 crores and released Rs. 3.76 crores so far. HUDA also proposing to take up a township near Kattedan Industrial Estate at a cost of Rs. 6 crores loan assistance from HUDCO. The township is mainly of a residential nature providing 2000 houses.

Amaravathi Urban Development Authority comprises of Vijayawada, Guntur, Tenali and Mangalagiri. The schemes taken up by it include weaker section housing scheme for rehabilitation of slum dwellers.

Visakhapatnam Urban Development has to ensure rapid but planned development, in view of growing needs of Visakhapatnam city, its environs, the harbour, a big Steel Plant being set-up and the rapid industrialisation. It has also taken up, Housing programmes. Commercial complexes.

INTEGRATED DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM TOWNS

The G O.I. have introduced the schemes for development of small and medium towns during 6th Five Year Plan with a view to develop District Head-quarters, Taluk headquarters, towns etc. The G.O.I. advance loans to the extent of 50 percent of the cost on specific projects. In 1980-81 a sum of Rs. 84.00 lakhs has become available for this purpose, of which Rs. 42.00 lakhs constitute central loans. Rs. 21.00 lakhs is grant from the state Government. Anakapally, Ramachandrapuram Tenali and Vizianagaram, Khammam and Tirupathi are proposed to be covered during the year 1981-82. For this purpose an equal amount of Rs 84.00 lakhs is proposed for 1981-82.

Municipolities are spending lot of money for electricity changes in connection with pumping of water at various stages. Municipalities are at present charged at the rate of Rs. 43 ps. per unit. To give relief to the Municipalities on this item of work Government proposes to reduce the rate of 25 ps. per unit.

Government have also decided to supply steel and cement on priority basis for water supply scheme and housing for slum dwellers on par with the Irrigation projects.

Government have also decided to give exemption from Urban Ceiling to the Municipalities, Municipal Corporations and Urban Development Authorities for taking up houses for the slum dwellers.

Government is considering a proposal to constitute some more Urban Development Authorities for important towns like Warangal, Tirupathi, Tirumala and Chittoor complex, Government is also considering a representation for constitution of a seperate HUDA for Guntur deleting it from the existing Amaravati Urban Development Authority. I am grateful to the House, Sir.

(Sri A Eswara Reddy in the chair)

శ్రీ యస్. విజయరామరాజు —అధ్యక్షా, నేను 10 రోజుల క్రితం 829 క్రింద రెండు నోటీసులు ఇచ్చాను. ఎందుకంటే స్థానికంగా ఉన్నటువంటి ప్రధానమైన సమస్యలు తీసుకువచ్చాను. 10 రోజులు అయింది. ఎడ్మిట్ చేసినట్లు కాని డిక్లేర్ చేసినట్లు కాని తెలియకపోతే ఎట్లాగ ?

Chairman :— I will look into it

శ్రీ యస్. విజయరామరాజు :— నేను ఇదివరకు డియస్ గారికి చెప్పాను

చైర్మన్ :— త్వరితంగా వచ్చేటట్లు చూస్తాము.

శ్రీ యస్. విజయరామరాజు :— 829 క్రింద ఎన్నాళ్లలో ఎడ్మిట్ చేస్తారు.

Chairman :— I will look into it I said

శ్రీ యన్. యన్. యన్. రెడ్డి :— అధ్యక్షా, మున్సిపాలిటీ మంత్రిగారు ఈ బడ్జెట్టులో ఏవో కొన్ని కార్యక్రమాలు చేశాం చేశామని ఇప్పుడే తెలియజేశారు. ఆ కార్యక్రమాలు ఏవైనా ప్రజలకు కనీవం మంచినీరు ఇవ్వలేని పరిస్థితిలో ఈ రాష్ట్రం ఉందని చెప్పడానికి నేను చాలా చింతిస్తున్నాను. వ మిత్రులు ఉప్పునీరు కూడా ఇవ్వడం లేదని చెపుతున్నారు.

చైర్మన్ :— పొరుగు రాష్ట్రానికి మాత్రం వీలుపోవర్దు

శ్రీ యన్. యస్ యన్. రెడ్డి :— ఈ పరిస్థితులు ఆ రకంగానే కనిపిస్తున్నాయి మీరు మంజీరా స్కీము, పేలేరు స్కీము, తాడిపూడి స్కీము ఏ స్కీము చెప్పినా యం. యల్. ఏ. క్వార్టర్సు ప్రక్కన ప్రతి రోజు వాటర్ టాంకర్స్‌తో మాత్రమే నీరు ఇస్తున్నారు. కాని మంత్రిగారు భగీరథ ప్రయత్నం చేసి గంగానది తీసుకువచ్చి ఈ రాష్ట్రంలో ఉంచామని చెప్పారు. మంత్రిగారి బాత్ రూమ్స్‌లో ఉంటే వైకి ఎలా వస్తుంది ? ప్రజలకు మాత్రము మంచినీరు దొరకడం లేదు. ఎన్నికలు పెడతామని మంత్రిగారు ఇప్పుడే చెబితేగాని జూన్ నెలలో ఎన్నికలని చెప్పలేక్ష. కాని పెద్దేండరు మరియు వాయిదా తీసుకున్నాము. ఇప్పటికి 10 సంవత్సరములు మంచి ఎన్నికలు లేవు. నిజంగా మీకు ఎన్నికలు పెట్టాలన్న అభిప్రాయం ఉంటే జూన్ 30 వరకు ఎక్స్‌టెన్షన్

పీసుకుంటే మేము నమ్మి ఉండేవారము. పది సంవత్సరములనుంచి ప్రజలకు పంగనామాలు పెడుతున్నారు. ఇంకా ఎన్ని రోజులు ప్రజలను ఇలా మోసగిస్తారు? జూన్ 20 వ తేదీవ కాని మంత్రిగారు ఎన్నికలు పెట్టే అవకాశం లేదు. మేము ఇలాగంటే మంత్రిగారికి కోపము వస్తుంది ధైర్యము ఉంటే ఎన్నికలు పెట్టండి. మీకు బలము ఉంటే ఎన్నికలు ఎందుకు పెట్టరు? మీ వెనకాల తిరుగుతున్న ఫోటో నాయకులు మీరు మంత్రులు, ఛైర్మనులు అయిపోయారని వారికి ప్రక్కకు తోసేసి ఈ రకంగా ప్రజలను మోసం చేయడం మంచిది కాదు. మా నరోజని పుల్లారెడ్డి గారు చెపుతూ ఉంటారు - మా ప్రధాన మంత్రి కమిటెడ్ డెమోక్రట్ అని, ఆమె కంటె నేను పెద్ద డెమోక్రట్ అని చెబుతారు. 10 సంవత్సరాల నుంచి ఎన్నికలు పెట్టలేదు. ఈ సారి అయినా పెట్టి మీరు ఇచ్చిన మాట నిలబెట్టుకోండి. ఇది అబద్ధాల ప్రభుత్వము అనుకోవాలా లేక నిజమైన ప్రభుత్వం అనుకోవాలా ? నిజమైన ప్రభుత్వం అనుకోవాలంటే మీరు అన్న మాట ఆచరించండి, ఎన్నికలు పెట్టండి మీకు బలముందని చెపుతున్నారుకదా గెల్చుకోండి. ప్రజాస్వామ్యాన్ని చంపేయకండి. ఈ దేశములో ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిలబెట్టమని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఈ పురపాలక సంఘాలలో పట్టణాభివృద్ధి సంస్థలు ఉన్నాయి. కొంత మంది వ్యక్తుల తాలూకు జేబు సంస్థలు ఇవి విశాఖపట్టణానికో సంస్థ ఉంది. 1978 వ సంవత్సరములో దానికి ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు. ఆ కమిటీలో ప్రతిపక్ష సభ్యులు లేకుండా అధికార పక్ష సభ్యులనే వేసుకుంటారు. వేను చెపితే అంత బాగుండదు. వేసిన ఉద్యోగాలలో కమ్యూనల్ రొటేషన్ ప్రకారంగా రిజర్వేషన్ను చేశారా? వేసినటువంటి ఉద్యోగాలలో అవసరమైన ఉద్యోగాలు ఎన్ని ? ఇది ఒ సారి ఎంక్వయిరీ చేయించమని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. మీరు మాస్టరుప్లాన్ తయారుచేశారు. ఆ మాస్టర్ప్లాన్ ఇంప్లిమెంటు చేయాలి కదా? దానిని పోకెట్లో పెట్టుకుంటే పర్యోజనం ఉంటుందా ? ఉదాహరణకు చెపుతున్నాను. మద్దలిపాలెం, నక్కవానిపాలెం, సీతంపేట. మరిపాలెం, బుచ్చిరాజుపాలెం లలో ఏ ఒక్క చోటయినా ఈ ప్లాన్ ఇంప్లిమెంటు చేసారా, ఈ వేళ ఏమీ చెబుకున్నారు ? మాస్టరు ప్లాన్కు డబ్బు లేదు కాబట్టి ఎంక్వయిర్ చేయలేదు అంటున్నారు. ఈ వేళ సీతంపేటలో 800 ఇండ్లు కడితే వాటిని పడగొట్టేస్తా మంటున్నారు. మీరు మాస్టర్ ప్లానును ఇంప్లిమెంట్ చేయకపోగా కట్టిన ఇండ్లను పడగొడతామనడం సబబుకాదు. అందువల్ల మాస్టర్ ప్లాన్ను ఇంప్లిమెంట్ చేయాలని కోరుతున్నాను. అందుకు 40 లక్షలు మాత్రమే బడ్జెట్లో కేటాయిస్తున్నారు, ఆ డబ్బు మూడు రోడ్లను కూడా ఎక్వయిర్ చేయడానికి సరిపోదు కాబట్టి కనీసం ఒక కోటి రూపాయలైనా కేటాయించినట్లయితే దానిని అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశం వుంటుంది. ఇకపోతే అక్కడ మునిసిపాలిటీ స్పెషల్ ఆఫీసరు మరియు పట్టణాభివృద్ధి సంస్థ చైర్మన్గా గత రెండేళ్ళుగా ఒకే వ్యక్తి ఉండడంవల్ల పరిపాలన సాగడంలేదు కాబట్టి ఇంకొకరిని వేయాలని చెపితే ఇద్దరు మంత్రులు ఆలోచించి

10-30 a.m

వేరే వైస్-చైర్మన్ గారిని వేసారు కాని అధికార పార్టీ సభ్యుడు ఒకాయన ఇష్టంలేక ఆయనను మార్చమంటే మార్చివేయమేనా మార్చి పెట్టినా ఆశ్చర్యపడవలసిన అవసరం లేదు కాని స్పెషల్ ఆఫీసరు, పట్టణాభివృద్ధి సంస్థ వైస్-చైర్మన్ ఒక్కరే అయినందున గత ఆరు నెలలుగా పరిపాలన జరగడం లేదు, పనులు కుంటుపడుతున్నాయి. ఈ విషయమై అంజయ్యగారితో తగవు పడవలసి కూడా వచ్చింది మంచిది కాదు కాబట్టి అక్కడ స్పెషల్ ఆఫీసరు మరియు వైస్-చైర్మన్ పదవులకు వేరు వేరు వ్యక్తులను నియమించాలని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే అక్కడి సంస్థలో మీ పార్టీ వారిని అధ్యక్షులుగా వేసుకొంటారు, అక్కడ ఇవ్వాలంటే 5 వేల రూపాయలు పుచ్చుకొంటారు, ఒక హౌస్ సైట్ ఇవ్వాలంటే 2 వేలు పుచ్చుకొంటారు. దానికి నిర్దతి లేదు, మీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చేసుకొంటారు మాలాంటి వాళ్లు అందులో ఉంటే ఆడ్డుతగులుతారు కాబట్టి మమ్మల్ను కమిటీలో వేయరు. నేను 12 వేల మెజారిటీతో గెలిచాను, ఈ వేళ 80 వేల మెజారిటీతో గెలుస్తానని చెప్పుతున్నాను. కాని నమ్మ రేయరు, ఎందుకంటే మీరు లంచాలు పుచ్చుకొంటే, అవకతవకలు జరుగుతుంటే అడ్డం వస్తాము కాబట్టి వేయ వేయకపోతే నేను ఎవరినీ ప్రతిమాలను కాని దానిని మీరు సక్రమంగా నడిపించవలసిన అవసరం ఉందని మాత్రం మనవిచేస్తున్నాను. ఇక మరొక విషయం అక్కడ ఇండ్లు కట్టినంతమాత్రాన సరిపోదు. విశాఖపట్టణానికి స్టీలు ప్లాంటు రాబోతున్నది.

శ్రీ పైడి శ్రీరామమూర్తి :— గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడుతూ విశాఖపట్టణంలో లేఔట్ ఇవ్వడానికి గాని, హౌస్ సైట్స్ చేయడానికి గాని 5 వేలు 2 వేలు తీసుకుంటున్నారని అన్నారు. దాని అధ్యక్షులుగా, దానిలో సభ్యులు ఈ సభలోని సభ్యులు ఉన్నారు కాబట్టి అది తీవ్రమైన ఆరోపణ. అటువంటప్పుడు ఆవిధంగా కామెంట్ చేయడం చాలా తప్పు, కాబట్టి దానిని మీరు ఎక్స్పంజ్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. ఎస్. ఎన్. రెడ్డి :—దానిగురించి అచ్చయిన కరపత్రాలు ఎం.ఎల్.ఏ.లు అందరి దగ్గరా ఉన్నాయి.

చైర్మన్ (ఎన్.ఎస్.ఎన్. రెడ్డిగారితో) :—వారి సలహా ఏమిటంటే మీరు స్పెసిఫిక్‌గా చెపితే విచారణ చేయడానికి అవకాశం వుంటుందని.

శ్రీ ఎన్.ఎస్.ఎన్. రెడ్డి :—అచ్చయిన కరపత్రాలు సభ్యులందరి దగ్గర ఉన్నాయి. దానిని జాగ్రత్తగా పరిశీలన చేస్తే మీకు తెలుస్తుంది. మీరు ఎంక్వయిరీ చేసుకోంటే సరిపోతుంది, దాని ప్రకారం చేయండి. ఆ సంస్థను వారి ఇష్టం సంస్థగా చేసుకొని, ఇష్టం వచ్చినట్లుగా ఉపయోగించుకొని ప్రతిపక్ష సభ్యులకు దానిలో స్థానం లేకుండా చేయడం మంచిది కాదు. దానిలో మమ్మల్ను కూడా వేస్తే కాగుంటుందని అడిగాం. ఇకపోతే మునిసిపల్ స్థలాలను ఆక్రమించుకొంటున్నారు, ఎక్కడపడితే అక్కడ పాకలు వేయిస్తారు. దానికి ఇందిరావనం కాలనీ అని పేరు పెడతారు, ఆ పేరుపెడితే ఎవరూ తీసివేయడానికి వీలు లే

పెడతారు. వాటిని తీసివేయవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. అవిడే అలా చేసిందని నేను అనడం లేదు, అవిడ రక్షించుకొనడానికి సిద్ధంగా ఉంది. కాని అలాంటి రిజర్వుడ్ సైట్స్ అన్నీకూడా పోతున్నాయి. ఇలాపోతే అర్బన్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వాళ్ళు రిజర్వుడు సైట్స్ అమ్మేస్తారు లాస్ట్ బడ్జెట్‌లో మీరు వేసిన బిజినెస్ సైట్స్ అమ్మివేసే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే సినిమా హాల్సు చాలా రిస్ట్రిక్టెడ్ ఏరియాలో కట్టడానికి పర్మిషన్ ఇస్తున్నందువల్ల అక్కడ దుకాణాలు పెట్టడానికి అవకాశం వుండదు, ట్రాఫిక్‌కు కూడా అంతరాయం కలిగి చాలా ఇబ్బందులు ఏర్పడుతున్నాయి కాబట్టి విశాలమైన ప్రదేశాలలో మాత్రమే సినిమా హాల్సు కట్టడానికి పర్మిషన్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే విశాఖపట్టణంలో ఒక ముఖ్యమైన రోడ్డు ఉంది. అది సెంట్రల్ జైలు రోడ్డు. అది గవర్నరు బంగళాకి కనెక్ట్ అవుతుంది. ఆ రోడ్డును ఎమర్జెన్సీ రోజుల్లో జైలు సూపరింటెండెంట్ మూసివేసినందువల్ల వేలాది వాహనాలు నడపడానికి అవకాశం లేకుండా పోతోంది, ట్రాఫిక్‌కు అంతరాయం కలుగుతోంది, పెట్రోలు కూడా వేస్ట్ అయిపోతోంది కాబట్టి ఆ రోడ్డును తిరిగి ఓపెన్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే రాష్ట్రమంతటా హడ్కో స్కీమ్సు చేపడతామని మంత్రిగారు తెలిపారు. విశాఖపట్టణంలో కూడా ఈ స్కీము క్రింద గృహనిర్మాణం చేపట్టారు. కాని వీటికి రూ.700 రూ.ల చొప్పున మాత్రమే ఇవ్వడం జరిగింది, ఇనుము మొదలైన వాటి ధరలు పెరిగిపోయినందువల్ల ఆ ఇండ్లు ఫినిషింగ్ స్టేజిలో ఆగిపోతున్నాయి. మునిసిపల్ కార్పొరేషన్‌నుంచి చెంపపెరిగా కొంత డబ్బు కేటాయించి ఆ ఇండ్లు పూర్తిచేయమంటే మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ డబ్బు వినియోగించడానికి అనకాశం లేదని ఎగ్గు తెలియజేసారు. ఇప్పుడు ఇచ్చే డబ్బు చాలదు కాబట్టి హడ్కో కాలంలో మాదిరి 7 వేలకు పెంచినట్లయితే గృహనిర్మాణ పథకాలు పూర్తి అవుతాయని మనవిచేస్తున్నాను. మరో విషయం నేను మనవిచేయదలచుకొన్నాను. ఎక్కడైతే నీరు ఉన్నదో అక్కడ పాకలు తీసివేసి ప్రక్కన పెడతారు. తరువాత సంవత్సరానికి ఇండ్లు కడతారు. అలా కాకుండా పాకలు వేసుకొనడానికి 500 రూపాయలు హట్ గ్రాంట్ ఇచ్చినట్లయితే ఆ సంవత్సరం పాక వేసుకొని తరువాత సంవత్సరం ఇండ్లు కట్టుకొనడానికి వీలుంటుంది కాబట్టి హట్ గ్రాంట్స్ ఇచ్చే ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను ఇకపోతే ఊరి మధ్యలో ఎప్పుడో కట్టిన స్లాటర్ హౌసెస్ అట్లాగే ఉండిపోయాయి. హైదరాబాదులో, రాజమండ్రి, విశాఖపట్టణం మొదలైన చోట్ల ఈ విధంగా స్లాటర్ హౌసెస్ ఊరి మధ్యలో ఉండిపోయాయి కాబట్టి వాటిని దూర ప్రాంతాలకు మార్చాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే పురపాలక శాఖ మంత్రిగారు 86 కోట్ల బడ్జెట్ పెట్టారు. కాని లీకేజెస్ చాలా ఉన్నాయి. ఈ లీకేజెస్‌ను అరికట్టకపోతే చాలా ఇబ్బంది కలుగుతుంది. రాష్ట్రం మొత్తంమీద లీకేజెస్ ఉన్నాయి, కాబట్టి వాటిని అరికట్టాలని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే అన్‌ఎసెస్డ్, అండర్-ఎసెస్డ్ హౌసెస్ ఉంటున్నాయి. సక్రమంగా ఎసెస్‌మెంట్ చేసినట్లయితే పురపాలక సంఘాలకు రాబడి వస్తుంది. ఇక అన్ని పురపాలక సంఘాలలో ఆగుతూకొంది ప్రొఫెషనల్ టాక్స్ వసూలుకాకుండా ఉండిపోయింది.

హైదరాబాదు లో లక్ష, విశాఖపట్నంలో లక్షలు ఇలాంటి వసూలు కాకుండా ఉండిపోయింది. దీనిని గురించి చేగొట పురపాలక సంఘాల రాబడి పెరగనుంది. ఎంతసేపు మునిసిపల్ స్థలాలలో పార్కింగ్ కాంట్రాక్టులు కట్టిపారేసి ప్రైవేటీకరణ ప్రైవేటీకరణ అని ధ్వనించే ఈ విధంగా చేస్తే బాగుంటుంది. ఇకపోతే ప్రాపర్టీ టాక్స్ ద్వారా వచ్చే డబ్బు చాలా తక్కువగా ఉంటున్నది. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు దీని నుంచి టాక్సు ఉండదు. మద్రాసులో పోర్టు ట్రస్టువారు వారికి వచ్చే రెంటులో 4 పర్సెంటు అక్కడి పురపాలక సంఘాలకు ఇస్తున్నారు కాని విశాఖపట్టణంలోని పోర్టు ట్రస్టువారు 2 పర్సెంటే ఇస్తున్నారు, దానిని 4 పర్సెంట్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇంతేకాదు, విశాఖపట్టణంవంటి ప్రాంతాలలో రైల్వే వారికి పెద్ద పెద్ద భవనాలు ఉన్నాయి కాని వాటిపైన టాక్స్ లేని పరిస్థితి ఉంది కాబట్టి రైల్వే బిల్డింగ్స్‌పైన కూడా టాక్స్ వేసే పద్ధతి ఆలోచించాలని

10.40 a.m. కోరుతున్నాను లీకేజెస్ చాలా ఎక్కువగా ఉన్నాయి. కమిషన్స్ పద్ధతి బాగా ఎక్కువ అయిపోయింది. కంట్రాక్టర్స్, కంట్రాక్టర్స్ అనిపోయి గతంలో ఉన్న మంత్రి వర్యులు అనిపోయి మూడు 30 పర్సంట్ కమీషన్‌కు వెళ్లి పోయింది. వేసే రోడ్డు మీద 30 పర్సంట్ కమీషనును పోగొట్టినట్లయితే ఆ రోడ్ ఏ రకంగా బాగా పడుతుందనేది ఆలోచన చేయాలి. ఇది చేయకపోయినట్లయితే ప్రభుత్వం యిచ్చిన డబ్బు—కోట్ల కొలది రూపాయలు యిస్తున్నారు, మంచిదే చక్కగా చేయాలి—దుర్వినియోగం అయిపోతుంది. ఏ రోడ్డు సక్రమంగా వేస్తున్నారు? ఉదాహరణకు రామకృష్ణ బీచ్ రోడ్డు వేశారు. 18 లక్షల రూపాయలతో వేసిన 10 రోజులలో సిమెంటు రోడ్డు కొట్టుకు పోయింది. రిపోర్టు యిస్తే యింజనీర్స్ సూపర్‌వైజర్స్ కలిపోతారు. ప్రభుత్వం యిచ్చిన డబ్బులు దుర్వినియోగం అవుతున్నాయా, సద్వినియోగం అవుతున్నాయా అనేది ఆలోచన చేయాలి. విశాఖపట్టణంలో మంచినీటికి కటకటలాడే పరిస్థితి వచ్చినది. 19 లక్షల గాలన్స్ యిస్తున్నారు. దానిలో 50 పర్సంట్ నీరు యిండస్ట్రీస్‌కు పోతుంది. రోజుకు మనిషికి 40 గాలన్స్ నీరు యివ్వాలని వున్నది. పురపాలక శాఖ స్టేట్ మంత్రి మా ఊరు నుంచే వచ్చారు. బోర్ వెల్స్ వేస్తున్నామన్నారు నీరు రావడానికి. ఒక జి. ఓ. యిస్యూ చేశారు. జి. ఓ. ఎమ్. ఎస్. నం 470 మ. విసిపల్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్, జులై, 1980 విశాఖపట్టణానికి నీరు పరిపోవడం లేదు. కాబట్టి రైవాడ నుంచి వచ్చే నీటిలో 15 శాతం స్టీల్ ప్లాంట్‌కు, 75 శాతం పురపాలక సంఘానికి ఇస్తామని అన్నారు. ఈ జి. ఓ. రద్దు చేయాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇప్పటికి 10 లక్షల గాలన్ల నీరు స్టీల్ ప్లాంట్‌కు యిస్తూ ఉంటే ఉపయోగించడంలేదు. ఈ నీరు యిచ్చినట్లయితే విశాఖపట్టణానికి నీరు లేని పరిస్థితి ఉండదు. ఎండ ప్రాంతాలకు ఈ సంవత్సరం పూర్తి అవుతుంది. ఆ చీఫ్ యింజనీర్‌కు ఈ చీఫ్ యింజనీర్‌కు ఏమో తగాదా వచ్చినది. ప్రైవేట్ యిస్యూ

ఈ జి. ఓ రద్దు చేయించాలని చూస్తున్నారు. దానిని రద్దు చేయకుండా అమలు చేయాలి అని ముందివాళ్లో తెలియచేయడం జరిగింది. ఇవ్వాళ ఎల్లా లావుపాటి అప్లాండ్స్‌లో చాలా యిబ్బంది పడుతున్నాము. దీనిని గురించి మనవి చేస్తున్నాను, హైదరాబాద్ పరిస్థితి అలా వుంది. ఆ రోజు ఆర్థిక మంత్రిగారు వివరించారు. నీరు సరిపోయే పరిస్థితి లేదు, హైదరాబాద్ మేయర్ రు. 50 లక్షలు ఆదాయం వదులుకుంది. విశాఖపట్నంలో రూ. 5 లక్షల శానిటరీ ఇన్‌స్పెక్టర్ ఉంటాడు. 350 గొర్రెలు కొని, వాటిని డిప్యూటీ కమిషనర్ కుంటాడు. దీనివల్ల పనిపాలిటికి నమస్కారం పెట్టి కాంట్రాక్టు పద్ధతిలో చేసినట్లయితే బాగా వుంటుంది.

మనిషి బాధ చాలా పరిపూర్ణంగా వున్నది. ఈ విషయాలు ఎప్పుడూ మా పార్టీలో కూడా వున్నాయి. ప్రజాస్వామ్యం పేరుతో ఇప్పుడు ఎన్నో విషయాలు పొంచి వున్నాయి. విశాఖపట్నంలో కూడా ఇటువంటి బాధ ఒకటి అయింది. ఏదో మందు యిస్తామని అన్నారు. అసెంబ్లీలో ఇవాళ దోమలు వచ్చేస్తున్నాయి. మన షర్టులో దోమ ఎక్కడ కరిస్తే అక్కడ వాపు వస్తుంది. ఈ దోమల బాధ గురించి ఒక కవి ఇలా వర్ణించాడు

అబ్బా ఎంత గట్టిగా కుట్టిందో దోమ
దోమలు లేని ప్రాంతము స్వర్గ సీమ
కాటు ఎరిగినలేక విలపించిందో ఖామ
దాని ఫలితము ఆస్పత్రిలో కరీమా
ఎందుకైనా మంచిది చేయించుకో ఫీజు
అంజయ్య నీకొక జమా
నీకెవరిచ్చారబ్బా యింత గట్టి ఫీజూ
ఓహో పురపాలక శాఖామాత్యులు
నన్నెందుకు వేధిస్తావమ్మా
నీ నృత్యం చూడలేకపోతున్నా
నీ సంగీతం వినలేకపోతున్నా
పోయి ఆ నృత్య సంగీత నాటిక
సరోజిని ఫుల్లారెడ్డిగారి వద్ది పడర్శిస్తే
ఆమె నీకు చక్కని వార్డు యిప్పిస్తుంది.
ఈ దోమల బాధ నుండి ఆంధ్ర ప్రజలను
రక్షించురామా, పరంధామా

ఆంధ్ర ప్రజలంతా మొరపెట్టుకుంటున్నారు. రోజున నేను చూసింది. అది మా ఊరిలో జరిగింది. ఈ మధ్య పేపరులో వచ్చింది. ఇద్దరు చిత్రంగా గాని అధ్యక్షా, మగ దోమలు అడవాళ్లని, ఆడదోమలు మగవాళ్లని కుడిచే ప్రమాదం మట. అలా కుట్టకుండా చూడడానికి మంత్రిగారు ఏదైనా మందు చల్లిపెడితే బాగుంటుంది. దానివల్ల ఈ దోమలు కుట్టకుండా వుండడానికి అవకాశం వున్నదని తెలియజేస్తున్నాను. విశాఖపట్టణంలో కోట్ల కొలది దోమలున్నాయి. బెలదిల్లా నుంచి ఐరన్ ఓర్ వస్తుంది. అక్కడ నుంచి దోమలు వస్తాయి అని ఆ

కొన్ని గడ్డలు వున్నాయి, లవండర్ కెనాల్ వున్నది. లవండర్ అంటే పన్నీరు కాని దానికి ఆ పేరు ఎందుకు పెట్టారో గాని అక్కడ ఎ కంప అంటుందో తెలియదు. అక్కడ గడ్డలన్నీ మూసీకు పోయి నా కావ డుముకు పోయింది ఈ దోమల బాధ నుంచి రక్షించవలసిన అవసర మున్నది

ముఖ్య మంత్రిగారు కూడా ఇటువంటి చేశారు. ఇండిస్ట్రీయలు కట్టిట్ట యితే 2/3 పర్సంట్ సబ్సిడీ ఇస్తామని చెప్పి ఆ ఇండస్ట్రీస్ కట్టడానికి 20 లక్ష రూపాయలు శాంక్షన్ చేశారు. ఆ చాలక మొ నిస్టరు ఆలోచన ఇండస్ట్రీయలైజేషన్ పూర్తి చేయడానికి డబ్బు ఇవ్వాలి కాని అది లోపం గా లో ఆగి పోయింది కాంట్రిబ్యూషన్ ను పూర్తి చేయడానికి ప్రయత్నం చేయవలసిన మనవి చేస్తున్నాను మంచినీటికోసం ఎండకాలం మొదలు అయిందంటే ఎడారిలో ఒయాసిస్ లా మారి కాకుండా మంచి నీటిని చూపించినట్లయితే సంతోషిస్తాము మనవి చేస్తున్నాను. పురపాలక శాఖామాత్యులు నిర్వహించే ఒక మరుగుదొడ్డి శాంక్షన్ చేశారు బస్తీలలో పోతూ ఉండే, రైలుపై పోతూ ఉండే చూస్తాము. స్త్రీలు కూడా అవమానకరమైన స్థితిలో వల విసర్జన చేసే పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ఇది చాల విచారకరమైన విషయం. రివాల్వింగ్ ఫండ్ పెట్టారు అని వారు రూ. 50, 60 వేలు పెడితే ఎన్ని దొంగ వస్తాయో బ్యాంక్స్ ను చి తీసుకువచ్చి చేయవలసిన అవసరం వున్నది. విశాఖపట్నం ఒక్కదానినుంచే 30 కోట్ల రూపాయలు సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ కు పెడుతున్నం ఎక్సైజ్ మొదలైన మరొక దానినుంచి గాని. డబ్బు లేకపోతే సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ నుంచి గ్రాంట్స్ తీసుకురావాలి 30 కోట్ల రూపాయలు అడిగాము. విశాఖపట్టణం నుంచి 30 కోట్లు తీసుకుంటున్నప్పుడు 1 కోట్ల రూపాయలు తీసుకువ యిటువంటివన్నీ చేయాలి. వీరేంద్ర పాటిల్ గారు విశాఖపట్టణం వచ్చారు వారి వెంట మంత్రులుకూడ ఉన్నారు. 8 లక్షలు జనాభా ఉన్న పట్టణానికి అండర్ గ్రౌండ్ డ్రైనేజ్ స్కీమ్ లేదా అని అడిగారు. ఈ స్కీమ్ లేక పోవడం మూలంగా దోమల బాధ ఎక్కువై పోతున్నది. పురపాలక శాఖ మంత్రిగారు విశాఖపట్టణం వచ్చారు. 200 శానిటరీ వర్కర్స్ ను వేశాము అని చెప్పారు ఇవ్వాళ్టివరకు అక్కడ పని జరగలేదు, కొంపల మీద యిళ్ళు కట్టేస్తున్నారు, అక్కడ నీరు యివ్వమంటున్నారు. దురాక్రమణ జరుగకుండా చూడాలి. కొండలు ఎండిపోతున్నాయి, కొండలు ఆక్రమించకుండా ఉండే పరిస్థితి ఆలోచన చేయాలి, పురపాలక సంఘాలలో ఉండే కేసెస్ తొలగించేందుకు పురపాలక శాఖామాత్యులు ఆలోచన చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను, మొత్తం అన్ని పట్టణాలలో పరిస్థితి ఒకరకంగానే వున్నది. మురికినీటి సమస్య. శానిటరి వర్కర్స్ పని చేసే వారి పేటన్నిటి విషయంలో ట్టిగా ని చేయాలి, 8 గంటలు పని చేయాలి, నాలుగు గంటల కంటే ఎక్కువ పని చేయ ంలేదు. ఎక్కడి చెత్త అక్కడ ఉంటున్నది, డబ్బింగ్ ఉంటాయిగా, ఎవరు తీయాలి? హెల్త్ డిపార్ట్‌మెంట్ వారు తీయాలా? ఇంజనీరింగ్ డిపార్ట్‌మెంట్ వారు అదంతా తీయించే ప్రయత్నం చేయాలి,

10-50 a.m.

ఇంక, టౌన్ ప్లానింగ్ నుంచి మునాడు పట్టణాలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. లాండ్ ఎక్విజిషన్ కార్యక్రమం తప్ప గా ప్రారి కా డి లేదు. ఒక పురపాలక సంఘం ఈ సంవత్సరం ఆ కార్యక్రమం చేపడితే, పది సంవత్సరాలవరకూ గుడా అది పూర్తి కావడంలేదు. అ ప్పుడుగా పూర్తిచేయ్యాలి. రోడ్ల మధ్య పాకలు వుటున్నాయి. ఈ ప్రాసిజర్ను సింప్లిఫై చేసి, పట్టణాలను అభివృద్ధి చెయ్యాలని, అలాగే రోడ్లను అభివృద్ధి చెయ్యాలని కోరుతున్నాను. హైదరాబాదులో చూడండి న్యూ ఎం. ఎల్. ఎ క్వార్టర్స్ నుంచి వస్తే రాంకూపాల్ రెడ్డిగారి ఇ టి వద్ద చాలా డేంజరస్ గా వుంది, కాస్త్ల డాపోకొట్టు కునే పరిస్థితివుంది. అక్కడ ఆ కాంపౌండ్ వాల్ తీసివేస్తేటయితే ప్రమాదాలు తప్పించడానికి అవకాశముంటుంది. ఎం. ఎల్. ఏస్ లచెప్పుతూంటారు. దీనిని గురించి అలోచించాలి. అలాగే, హైదరాబాద్లో ఫుట్పాత్స్ పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగావుంది. నేను ఆ మధ్యన ఉమాపతిగారికి చెప్పాను. సెక్రటేరియెట్ నుంచి ఎ. జి ఆఫీసు వరకు ఫుట్పాత్స్ ఎలా వున్నాయో ఒకసారి చూడండి దీని గురించి అలోచించాలి.

ఇంక పంచాయితీరాజ్ గురించి ఒక మాటచెప్పాలి. మానీ మినిస్టర్లు జరుపుతామన్నారు. అది కూడా మూ రకంగానే 111 పెడుతున్నారు. శేషావతారం గారు మాట ఇచ్చారు. ముతులపై మాకు కోపం లేదు వారు మా స్నేహితులే, కాని, ప్రజలకు చెప్పుకోలేకపోతున్నాం. ఓటర్ లిస్టు ఎన్ని సార్లు మార్చారు? ఎంత ఖర్చు పెట్టారు? ఎంతగా యం త్రాంగాన్ని వినియోగించారు? ఎందుకని యీ విధంగా డబ్బు దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు? మాట ఇచ్చారు కాబట్టి, ఆ మాట ప్రకారం పంచాయితీరాజ్ ఎన్నికలు జరిపించండి. లేకపోతే శేషావతారంగారి మాట ప్రజలు నమ్మరు. ఇంక, ఎం. ఎల్. ఎ.ను పర్సన్ ఇన్చార్జ్గా పెయ్యడం మానించి వుంది. న్నికలు పెడతారనే నమ్మకం నాకు లేదు. పెట్టరు సేమో, శేషావతారంగారూ మా అసెంబ్లీలోనే వుటాము, చుద్దాము. పర్సన్ ఇన్చార్జు పెయ్యవలసిన అవసరం వు దేమో అలోచించమని కోరుతున్నాను.

ఇంక, పంచాయితీ రాజ్ డిపార్ట్మెంటులో కరువు పనులక్రింద, రోడ్ల మరమ్మత్తుకు కోట్లాది రుపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నారు 80, 40 పర్సెంట్ లెస్ పెడితే అక్కడ రోడ్డు ఏమి మిగులుతుంది? మమూరు 50 పర్సెంట్ చాకాలంచాలకే పోతున్నది. మీ బడ్జెట్లో 50 పర్సెంట్ దీనికే పోతే, యింకేమి చేస్తారు మీరు? ఫ్లడ్ బ్యాంక్స్ వేశామంటున్నారు. కాని పెయ్యలేదు. స్పెసిఫిక్ గా తరువాత మంత్రిగారికి తెలియచేస్తాను, దాని విషయంలో కూడ దుర్వినియోగం చెయ్యవద్దని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇంక, ఉపాధ్యాయుల విషయం. సమితులలో ఉపాధ్యాయులు, పంచాయితీరాజ్ ఉపాధ్యాయులు, గవర్నమెంటు ఉద్యోగులు ఈ విధంగా అనేక రకాలుగా ఉన్నారు. ఈ విధంగా కాకండా, మొత్తం ఉపాధ్యాయులనందరినీ ఒకచోటకు చేర్చి, ప్రభుత్వ ఆధీనంలోనే పెడితే బాగుంటుందని, ఆ విషయం అలోచించమని కోరుతున్నాను.

ఇంక, గామీణ వైద్యం గురించి అక్కడ మందులు కుండడం లేదు. పంచాయితీరాజ్ డిపార్టుమెంటు వారు ఆయా గ్రామాలలో నడిపిస్తున్న చోట మందులు కూడా తప్పనిసరిగా ఇవ్వాలి

అర్బన్ ఏరియాస్‌లో వున్న ఎం. ఎల్. ఏ. ను ఇవరకు ఎక్స్‌అఫిషియో కమిటీస్‌లో ఏనే వారు బాగారెడ్డిగారు—ఆ ఎం.ఎల్.ఏ.ను అందులోనుంచి తొలగించారు. అది సబబు కాదు. మాకు ఇండా అనే చుట్టుపక్కల గ్రామాలు వుంటాయి. మాసలహాలుకూడా తీసుకోవల వుంది. అదుచేత, దానిని అమలు చేస్తే అమెండుమెంటు తీసుకువచ్చి, ఆ పర్మాటు చెయ్యవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

28-2-81 న సి. నరసింహారావు రిపోర్టు వచ్చిందని ఇందులో వ్రాశారు. ఆ రిపోర్టులో మంచి సలహాలు ఇచ్చారని కూడా వ్రాశారు. ఆ నరసింహారావుగారి రిపోర్టును వెంటనే అమలు జరపండి, తద్వారా చాలా సమస్యలు పరిష్కార మవుతాయి కాబట్టి, ఆ విధంగా చెయ్యమని కోరుతున్నాను.

తరువాత, కేంద్రప్రభుత్వం ఒక స్కీము వుంది, పి.ఆర్.ఎస్ యాక్షన్, డెవలప్‌మెంట్ స్కీం అని. ఆ స్కీము క్రింద స్టేట్ గవర్నమెంట్సుకు కావలసిన డబ్బు శాంక్షన్ చేస్తూ ఉంటారు. దానిక్రింద సోషల్ వర్కర్స్‌కు 500 రూ.లు యిచ్చారు. ఉదాహరణకు—యు.పి. గోడియాల్, ఎం.జి దేశ్‌ముఖ్ గారు ఒక స్కీము—రెండు వేలకుపైగా బోర్ వెల్స్ తవ్వించి, 8 పటాలు పడించారు. దానిని ఇక్కడ కూడ చేపడితే చాలా వుపయోగకరంగా ఉంటుంది. అలాగే, నెల్లూరు జిల్లాలో కోటి పంచాయితీలో ఐది నెలలుగా ఉపాధ్యాయులకు జీతాలు యిస్తున్నారా? ఆ విషయమై మంత్రిగారు వెంటనే పరిష్కరిస్తే సబబుగా ఉంటుంది.

అండర్ ఎంప్లాయ్‌మెంట్. ఆర్బన్ ఏరియాస్ లో 300, 400 రూపాయలయినా జీతాలు ఉన్నాయి. గ్రామాలలోని లేబర్ అండర్ ఎంప్లాయ్డ్‌గా వున్నారు. వారికి ఉపాధికల్పనా నిమిత్తం కల్పించాలి.

ఇంక, గృహనిర్మాణశాఖ, ఈ బోర్డువారు హైదరాబాద్‌లో కట్టిన ఇళ్ళు పడిపోవడం, బాల్కనీలు కూలిపోవడం మీకు తెలుసు ఏరియాలలో మద్దెలపాలెంలో ఇళ్ళు కడుతున్నారు 1:10 స్పెసిఫికేషన్‌కు బదులు 1:12 ప్రకారం కడుతున్నారు. నెహ్రూనగర్ లో మూడు సార్లు పడిపోయినవి. ఇన్‌ఫీరియర్ క్వాలిటీ వాడకుండా, స్పెసిఫికేషన్ ప్రకారం కట్టాలి. 14 కోట్లు యీ కార్యక్రమం క్రింద పెట్టారు, గాలికి కొట్టుకుపోయేట్లు కట్టకుండా, పర్మనెంట్‌గా వుండేట్లు కట్టియిస్తే బాగుంటు దని మనవిచేస్తూ, తమకీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ వెలువతీసుకుంటున్నాను.

11-00 a m

శ్రీ కె. వి సుబ్బారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఈ రోజున నా ముందు ప్రవేశపెట్టిన మునిసిపల్ పరిపాలన ఇతర డిమాండ్లను నేను బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను, పట్టణ ప్రజలకు సంబంధించిన సమస్యలు ఇ దులో వస్తాయి. టౌన్ ప్లానింగు, మునిసిపాలిటీ చట్టం అనేవి పట్టణాలకు క్రమబద్ధంగా ప్రణాళికాబద్ధంగా అభివృద్ధి చేసే ఉద్దేశంతో చేయబడ్డాయి. మంచినీరు, రోడ్లు, మురుగుపారుదల, ఇతర వసతులు పట్టణ ప్రజలకు కల్పించే సదుద్దేశంతో ఈ శాఖ పనిచేస్తుంది.

1920 లో ఈ చట్టం వచ్చినప్పటినుంచి పట్టణాలు ఉద్దేశించిన విధంగా క్రమబద్ధంగా పెరుగుతున్నాయా అని ఆలోచిస్తే మాస్టర్ ప్లానుకు విరుద్ధంగా కనిపిస్తుంది. కొత్తగా వచ్చే కాలనీలు క్రమబద్ధంగా రాకపోవడమే కాక మునిసిపాలిటీలలో పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా పరిణమిస్తున్నది. ప్రతీ పట్టణాన్ని ప్లానును వేసుకుని పట్టణాలను ఒక పద్ధతి ప్రకారం మార్కెట్ యార్డులు, ప్లేగ్రౌండ్స్, రోడ్లు డెవలప్ చేయాలని అనుకుంటే అందుకు పూర్తిగా జరుగుతున్నది. వాత మురుగువాడలు అట్లా ఉండగా కొత్త మురుగువాడలు పెరుగుతున్నాయి. ఇందుకు మునిసిపాలిటీలను కారణం దించడానికి లేదు. పట్టణాల్లోని పేద ప్రజలకు రెవెన్యూ అధికారులు పట్టాలు దయచేస్తున్నారు. మునిసిపాలిటీ పర్మిషనుతో నిమిత్తం లేకుండా ఎక్కడపడితే అక్కడ స్థలాలు సేకరించి లేఔట్లు తయారుచేసి కమీషనర్లకు కాని టౌను ప్లానింగు వారికి కాని తెలియచేసుకుండా రెవెన్యూవారు స్థలాలు పేదలకు ఎంచుతూండడంవల్ల కమీషనర్లకు పనిమీద ఉండి కూడా వారు రిజిస్టర్ చేయడం లేదు. నెల్లూరు పట్టణాన్ని ఉదాహరణగా తీసుకుని చెబుతాను. రోడ్డుకు ఇరువైపులా గుడిసెలు ఏర్పడ్డాయి. వారికి కనీస వసతి లేదు. ఆ లేఔట్సులో మార్కెట్ యార్డున్ కాని ప్లేగ్రౌండ్సు కాని లేవు. టౌను ప్లానింగు రూల్సు ప్రకారం వారి కార్యక్రమం చేసుకుంటూ పోయి తే తరువాత మురికివాడల కార్యక్రమం చేపట్టవలసిన అవసరం ఉండదు. నెల్లూరుకు పట్టుకొమ్మనే పెన్నానది ఉంది. అనేక పర్యాయాలు చెబుతూ వచ్చిన విషయమే. ఒక్కొక్క జనాభాకు సరిపోయే నీరు మాత్రం అక్కడ అందిస్తున్నాము. ఇటీవల సెన్ససు ప్రకారం నెల్లూరు జనాభా 27వ వేలకు పెరిగింది. అన్ని జిల్లా కేంద్రాలలో కంటె నెల్లూరులో విపరీతంగా జనభా పెరిగినట్లుతోస్తుంది. మంచి నీటి స్కీము ఒకటి మార్చి నెలకు అందిస్తామని అన్నారుకాని కాలేదు. 27వ వేల మంది జనానికి మంచినీటి వసతికి కార్యక్రమం శీఘ్రగతిని చేపట్టి చేయాలి. ఉన్న నీటిని కూడా సక్రమంగా అందించలేని పరిస్థితిలో మునిసిపాలిటీ ఉంది. లేబరు ఏరియాలున్నాయి. చిన్న బజారులో పడమటివైపున నాలుగైదు వార్డులలో కామాటి వీధి, గిడ్డంగి వీధి, ముస్లిములు నివసించే ప్రాంతాలు, నేను నివసించే 17 వ వార్డు రామమూర్తినగర్ ఈ ప్రాంతాలన్నీ నీటికి కటకటలాడి పోతున్నాయి. ఎక్కడో లోపం ఉంది ఎవో అంకెల రూపంలో చెబుతున్నారు తప్ప పెన్న పక్కన ఉన్న నెల్లూరు అనుభవించే బాధలు చెప్పడానికి లేదు. అక్కడ ఇంజనీరింగు సెక్షనుపై సరైన అదుపు లేదు. ఎన్ని ఏర్పాయాలు చెప్పినప్పటికి సరిచేయలేని పరిస్థితి. రక్షిత నీటి సరఫరా విషయం వచ్చినప్పుడు కొన్ని మినీ స్కీములు కూడా అవసరం. వేంకటేశ్వర పురం, జాకీర్ హుసేన్ నగర్ లలా చిన్న స్కీములు తలపెట్టారు. ఇటీవల మునిసిపాలిటీకి వచ్చిన పద్మగతి నగర్, భక్తవత్సల నగర్ చాలా పేద ఏరియాలు. రిపెన్యూ లేఔట్స్ టౌన్ ప్లానింగ్ ప్రకారం లేనందున మునిసిపాలిటీ వారు ఇవ్వ లేని పరిస్థితిలో ఉన్నాం అంటున్నారు. వెంటనే టౌన్ ప్లానింగ్ వారిని రిపెన్యూ లే ఔట్స్‌కు సంబంధించిన వారిని ఒక చోట చేర్చి వారి ఇబ్బందులు తొలగించాలని కోరుతున్నాను. డ్రైనేజి చాలా ముఖ్యమైన విషయం. పది

సంవత్సరాలుగా మూలబడి ఉంది. ఆ రోజున పూర్తి స్కీము 65 లక్షలతో ప్రారంభించాము. సగం కూడా పూర్తి కాలేదు మిగిలా డైర్నిషికి డబ్బు లేని పరిస్థితి ఎల్.ఐ.సి. లోన్ను ఇస్తాను కనుక వాటిని తీసుకుని పూర్తి చేయాలి. అక్కడ పాకీ పని వారికి ఇండ్ల వసతి ఏర్పాటు చేయడం అవసరం. ఉద్యోగ రీత్యా రిటైరైన తరువాత వారికి ఇంటి వసతి లేకుండా కాలం గడుపుతున్నారు. వారు కష్టపడి పని చేసే లేబరు. ప్రతి మునిసిపాలిటీ వారికి గృహ వసతి కలుగచేయడం అవసరం పట్టణాలు పెరుగుతున్నప్పుడు వాటి అవసరాలకు తగ్గట్లు మార్కెట్లు యార్డులు అవసరం. ఎప్పుడో ఎ. సి సుబ్బారెడ్డి గారి హయాంలో 10 అడుగుల రోడ్డు లేని చోట ఇనం రిక్కిరిసి అయిన చోట కూరగాయల మార్కెట్లు కట్టారు. ఇప్పటివరకు తగిన రీతిలో మార్కెట్లు యార్డు కొత్తగా కట్టడానికి ఎందుకు ప్రయత్నం చేయలేదో తెలియదు. లారీలు వస్తే ట్రాఫిక్ ఇబ్బంది రాకూడదని లేని పరిస్థితి ఉంది. పెద్ద మార్కెట్ యార్డును మినీ-మార్కెట్లను తయారు చేయడం అవసరం. గృహ నిర్మాణ పథకాలకు సంబంధించి ఒక విన్నపం. 1400 గృహ నిర్మాణ పథకాలను వాడ్కో సహాయంతో ప్రారంభించారు. కలెక్టర్ల వత్తిడి వల్ల ప్రభుత్వం వత్తిడివల్ల అన్ని రూల్సు మార్చివేయి, రూల్సు పాటించ కుండా వెంగళరావునగర్, మహాత్మా గాంధీ నగర్ వంటి చోట్ల వేలకు స్థలాలు ఇచ్చారు వారికి స్థలాలు ఇచ్చినప్పుడు చిన్న చిన్న ఇండ్లకు ఇచ్చారు నందల పట్టాలను వాటిని స్టేటు బాంకుకు హైపోథికేట్ చేసి లోన్ను ఇచ్చే పద్ధతిలో ఏర్పాటుచేసారు. ఆ స్కీము విషయం తెలియకుండా వాడ్కో వారు ప్రారంభించారు. కాని వారు అబ్జక్షన్ చేస్తున్నారు డాక్యుమెంటేషను కావాలి, రూల్సు కావాలి. అప్పుడే అనుమతి ఇస్తాం అంటున్నారు. వారు సగం కట్టారు. ఇప్పుడు ప్రజలు ఎండా వానలో ఉంటున్నారు ఏ కార్యక్రమాలను వేదికారి కోసము చేస్తున్నామో వాటి ఫలితాలు తక్షణమే వేదవారికి అందాలి. లోను పెరిగేటప్పుడు మురికివాడగా చేయకూడదు. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు అనుమతితో తీసుకోవాలి. ఎస్.సి;ఎస్.టి,బి.సి. వారి దరఖాస్తులు ఎన్ని వున్నాయని చూసి ప్లాను ప్రకారం మునిసిపాలిటీలలో కాలనీలను నిర్మించి అన్ని వసతులు కలుగచేసిన తరువాతనే అక్కడ వుండేదానికి పంపించాలి. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు వారు 2 మైళ్ళ దూరములో ఒక కాలనీని 2 అడుగుల లోతున నిర్మిస్తున్నారు. రోడ్ వేయాలన్నా, మంచి నీటి వసతి కల్పించాలన్నా అది మునిసిపాలిటీ బాధ్యత. ఒక గుడిసె పడినప్పటి నుంచి ప్రజలు మన మీద వత్తిడి చేస్తారు. ప్రభుత్వం చేయలేదు. మునిసిపాలిటీలు ఈ కాలనీల లోపలకు పోయే ఎన్ని సౌకర్యాలు చేస్తుంది? అందువల్ల మునిసిపాలిటీల సహకారంతో రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఒక ప్లాను ప్రకారం కాలనీలను నిర్మించాలని మనవిచేస్తున్నాను. మునిసిపాలిటీలు విద్య విషయంలో చొరవ తీసుకోవడం లేదు. ఉన్న స్కూల్స్‌ని చూస్తున్నారు. అవసరాలు పెరుగుతున్నాయి. ప్రైవేటు హైస్కూల్స్, కాలేజీలు వస్తున్నాయి. ఎ. సి. నగర్ కాలాజీ నగర్ పెరుగుతున్నది. అక్కడ ప్రజల అవసరాల దృష్ట్యా ఈ బాధ్యత మాది కాదు అని వదలేయడం కాదు. అక్కడ పేద ప్రజల ఎక్కువగా వున్నారు.

వాకి విద్యవిషయంలో సమయం తీసుకొని ప్రత్యేక్ష వచి కలుగచేయాలని కోరుతున్నాను.

شری سلطان صلاح الدین اویسی (چارمینار) :— جناب اسپیکر صاحب - جو مطالبات زیر اسوقت پیش کئے گئے ہیں اس میں بلدیہ - شہری ترقیات اور دیگر مدات ملا کر پیش کئے گئے ہیں - اگر شہری ترقیات کے مطالبہ سے شہر حیدر آباد کو نکال کر بتاتے تو بہتر ہوتا - کیونکہ شہری ترقیات کے نام کے ساتھ ہی شہر حیدر آباد کا نام بھی آتا ہے لیکن واقعہ یہ ہے کہ شہر حیدر آباد کی ترقی کے لئے اب تک کچھ بھی نہیں کیا گیا - پانچ سالہ پلان کے لئے کافی رقومات رکھی جاتی ہیں لیکن سوال یہ ہے کہ حیدر آباد کی ترقی کے لئے آپ نے کتنی رقم صرف کی - بمبئی دہلی اور دوسرے شہروں کی ترقی کے لئے کافی رقومات سنٹرل گورنمنٹ سے دی جاتی ہیں لیکن عجیب و غریب بات یہ ہے کہ شہر حیدر آباد کی ترقی کے لئے کچھ بھی نہیں کیا جاتا شہر کی آبادی بڑھتی جارہی ہے - ٹریفک کے مسائل پیدا ہورہے ہیں - لائٹ ڈرینیج وغیرہ کے مسائل پیدا ہورہے ہیں - اس کے باوجود کہا جاتا ہے کہ ہم آگے بڑھ رہے ہیں - اگر یہی حال رہا تو میں سمجھتا ہوں کہ ہم سب سے پیچھے ہو جائینگے - افسوس کی بات تو یہ ہے کہ جتنا پیسہ آندھرا ایریا پر صرف کیا جاتا ہے اتنا یہاں خرچ نہیں کیا جاتا آپ لوگوں کے آنے کے بعد حیدر آباد کی آبادی کافی بڑھ گئی - یہاں پانی کی قلت پیدا ہوگئی ڈرینیج کا مسئلہ پیدا ہوگیا - یہاں کے لوگوں کو کافی مشکلات پیدا ہوگئیں - لیکن پیسہ یہاں نہ صرف کر کے دوسری طرف پیسہ صرف کیا جارہا ہے - حیدر آباد میں رہنے والے لوگ مشکلات سے دوچار ہوگئے ہیں - آمدنی تو سب سے زیادہ شہر حیدر آباد سے ہوتی لیکن صرفہ دوسری طرف کیا جاتا ہے اسی لئے یہاں آئے دن کسی نہ کسی قسم کا اجیٹیشن چلتا رہتا ہے - میں یہ کہدینا چاہتا ہوں کہ اب آپ کی پرانی روش چلنے والی نہیں ہے - صرف بھاشن دینے سے عوام مطمئن نہیں ہوسکتے - ایک پروگرام کے تحت پیسہ خرچ کرنا چاہئے - دو کروڑ روپیہ لائٹ پر صرف کردیئے گئے - اور یہ لائٹ عابد روڈ راج بھون وغیرہ جیسے مقامات پر لگائی گئی ہے - میں پوچھنا چاہتا ہوں کہ کیا انسان راج بھون وغیرہ کے پاس ہی رہتے کیا انسان منسٹرس کی کالونیز میں ہی رہتے ہیں دوسرے مقامات پر انسان نہیں رہتے - کیا جھونپڑیوں میں انسان نہیں رہتے - آپ نعرے لگاتے ہیں کہ ملک میں سوشلیزم لایا جارہا ہے - لیکن عملی میدان میں کچھ بھی نہیں ہورہا ہے - آپ کا پیسہ بنجارہ ہلز پر صرف کیا جاتا ہے جھونپڑیوں والوں کے لئے خرچ نہیں کیا جاتا - جب ڈاکٹر چنا ریڈی صاحب چیف منسٹر تھے تو ہم نے ان سے کہا تھا شہر کیلئے جو رقم رکھی گئی ہے اسمیں سے صرف ۱۵ فیصد ہی خرچ کیا گیا - انہوں نے کہا کہ ایسا نہیں ہوسکتا - بالآخر آفیسرس کی ایک میٹنگ بلائی گئی جسمیں بتلایا گیا کہ ۱۵ فیصد تو نہیں بلکہ ۱۸ فیصد رقم صرف کیگئی - باقی ۸۲ فیصد رقم کہاں

پر صرف کیگئی ۔ کس کے جیب میں وہ رقم چلی گئی ۔ اس سے پتہ چلے کہ کس طرح پرانے شہر کو نظر انداز کیا جا رہا ہے ۔ کہا جاتا ہے کہ ہم سکولرازم کے راستے پر چل رہے ہیں لیکن فیکٹس اور فگرس کے ساتھ ہم کیسا کھیل کس طرح مختلف کانسٹی ٹیونسیز پر پیسہ خرچ کرنے کے معاملہ میں بھی تعصب سے کام لیا جا رہا ہے ۔ میں جو کچھ بھی کہتا ہوں غصہ نہیں کہتا ہوں ۔ پرانے شہر میں پانی کی شدید کمی ہے ۔ آب شہر کے لئے گنڈی پیٹ کے تالاب سے پانی لیتے ہیں لیکن یہ تالاب اس وقت بنا تھا جب کہ شہر کی آبادی صرف (۳) لاکھ تھی ۔ اب یہ آبادی بڑھکر (۳۰) لاکھ ہوگئی ہے ۔ ناگر جونا ساگر کے پانی کو آپ اپنے پیپتوں کے لئے ہی لے جاتے ہیں ۔ لیکن حیدر آباد شہر کے لئے پینے کے پانی کی سہولت فراہم نہیں کی جاتی ۔ ناگر جونا ساگر کا پانی آپ آندھرا کے علاقے کے لئے ہی لے جاتے ہیں ۔ شہر کے عوام محسوس کر رہے ہیں کہ آپ شہر کے لئے کچھ کرنا نہیں چاہتے ۔ ان ہی نا انصافیوں کی وجہ سے بلدیہ ۔ سومنٹ ہوا ۔ اس وقت ہم نے اسکی مخالفت کی کیونکہ اس سے بلدیہ کے مفادات کو خطرہ تھا ۔ لیکن اب جبکہ ان کے مفادات خطرے میں ہیں اور جسکی خاطر (۳۶۰) آدمی مارے گئے ۔ اب آپ کیوں خاموش ہیں ۔ کیوں ان کے مفادات کا تحفظ نہیں کرتے ۔ بلدیہ کا حال یہ ہے کہ

"بلدیہ کھایا پیا تو کچھ کردیا نہیں تو مل دیا"

بلدیہ میں عجیب دھندے چل رہے ہیں ۔ ایک غریب آدمی کہیں سے ٹین کہیں سے مٹی لا کر اپنے رہنے کے لئے ایک چھوٹا موٹا گھر بناتا ہے تو بلدیہ کی جانب سے یہ کہہ کر اس کو توڑ دیا جاتا ہے کہ یہ ناجائز تعمیر ہے وہ غریب جو فٹ پاتھ پر زندگی گزارتا ہے اپنے رہنے کے لئے ایک جھونپڑی بنا لیتا ہے تو اس کو توڑ دیا جاتا ہے ۔ لیکن فارسٹ منسٹر شری عبدالعزیز کے مکان کے بازو ایک ہائر اسٹوری بلڈنگ ناجائز طور پر تعمیر ہوتی ہے تو اس کو توڑا نہیں جاتا ۔ اگر کبھی توڑنے کا موقع بھی آتا ہے تو کہیں نہ کہیں سے ٹیلیفون آتا ہے کہ اس عمارت کو نہ گرایا جائے ۔ جو لوگ سلمس میں رہتے ہیں جو لوگ جھونپڑیوں میں رہتے ہیں ان کی جھونپڑیاں گرادی جاتی ہیں ۔ ایک اور بات میں یہ کہونگا کہ جو اچھے آفیسرس بلدیہ میں ہیں ان کا تو تبادلہ کیا جاتا ہے لیکن جو لوگ ۲۰-۲۰ سال سے وہاں پر ہیں ان کو نہیں ہٹایا جاتا ۔ جو لوگ وظیفہ پر علیحدہ ہوگئے پھر ان کو لیا جاتا ہے ۔ یہ کیا جاگیردارانہ نظام ہے ۔ بلدیہ کے دفاتر میں بچوں کے میوزیکل چیر کی طرح تبادلے ہوتے ہیں اس سکشن سے اس سکشن میں اور اس سکشن سے اس سکشن میں ۔ ساری عمر یہیں گزار دیجاتی ہے ۔ کیوں ان لوگوں کو یہاں رکھا گیا ہے ۔ کیوں ان لوگوں کا تبادلہ نہیں کیا جاتا ۔ جو آفیسرس اچھا کام کرتے ہیں انکا فوراً ٹرانسفر کردیا

جاتا ہے ۔ لیکن یہ جو بڑے بڑے اژدھے ہیں جو ایک ہی سانس میں اپنا پیٹ بھر لیتے ہیں ان کا [illegible] نہیں کیا جاتا ۔ بلڈنگ کنسٹرکشن کے لئے پائیلاز کو خاطر میں لائے بغیر ایک ایک ہزار بلکہ پانچ پانچ ہزار روپیہ رشوت لی جاتی ہے۔ میں [illegible] نہیں ہوں اور نہ ہی کسی [illegible] کا ایجنٹ ہوں ہوں۔ بلدیہ میں [illegible] ہیں ۔ میں نام نہیں لینا چاہتا لیکن اگر آپ نہیں گے تو میں بتا دوں گا ۔ ٹیکس صرف (۶۵) روپیہ ہے۔ ان کے نزدیک ایک غریب جھونپڑی والے کو دو سو روپیہ ٹیکس لگایا جاتا ہے۔ وہ شخص روتا چلاتا ہے تو دو سو روپیہ ٹیکس اس طرح ٹیکس نہیں ادا کر سکتا ہے ۔ بعض لوگ رشوت دیتے ہیں ۔ ٹیکس وصول کرنے والوں کو آنے دو ان کو مارینگے اور لات (۱۰) مار کر بھگا دینگے تو جائینگے اس کو ۵ روپیہ جرمانہ دیدیں گے ۔ پھر یہ نہیں بلکہ پورا [illegible] نکالا جاتا ہے۔ ایک طرح کی لوٹ مچی ہوئی ہے۔ بلدیہ کے [illegible] غریبوں کا خون چوس رہا ہے۔

جہاں تک بلدیہ کے انتخابات کا تعلق ہے آپ انتخابات کروانا نہیں چاہتے ۔ گزشتہ (۱۱) برس سے بلدیہ کے انتخابات نہیں کروائے گئے ۔ اگر گزشتہ (۱۱) برس سے یہاں صدر راج قائم رہتا تو آپ یقیناً بے چین ہو جاتے ۔ لیکن بلدیہ کے انتخابات آپ نہیں کروائے ۔ ہر وقت یہ اعلان کیا جاتا ہے کہ اس سال انتخابات کروائے جائینگے۔ لیکن نہیں کروائے جاتے۔ بلدیہ کے حلقہ جات بھی عجیب و غریب قسم کے بنائے گئے ہیں ۔ میری کانسٹی ٹیونسی میں ۴ حلقہ جات ریزرو رکھے گئے ہیں ۔ ان چار حلقہ جات کو ریزرو سیٹ کے لئے رکھنے کا آخر آپ کے پاس کوئی معیار بھی ہے ؟ عرجنوں کیلئے آپ ریزرو حلقے رکھنا چاہتے ہیں لیکن مسلمانوں کے لئے نہیں رکھنا چاہتے ۔ پھر آپ نیشنل انٹگریٹی کی بات کرتے ہیں ۔ یہ تو ایسا ہی ہوا کہ آپ اس کی گردن میں رسی ڈال دیتے ہیں اور آب حیات کے تالاب میں بھینک دیتے ہیں۔ آپ کے قول اور فعل میں تضاد ہے۔ اس طرح کا ایک دھندا چل رہا ہے ۔ وہاں کے بڑے بڑے آفیسروں کے گھروں کے سامنے روڈس بنائی جاتی ہیں ۔ ان کے بچوں کے لئے پارک بنائے جاتے ہیں۔ چنانچہ ناسپلی میں ڈپٹی کمشنر صاحب کے گھر کے سامنے ایک پارک بنادیا گیا ۔ مطالبہ کیا جاتا ہے کہ کمشنر صاحب کے گھر کے سامنے ایک پارک بنا دیا جائے ۔ سنہ ۱۹۶۲ء میں منسٹر صاحبہ بھی بلدیہ میں کونسلر تھیں اس وقت ہم نے اعتراض کیا تھا ۔ غرض یہ بلدیہ کے آفیسروں کے گھروں کے سامنے روڈس بنائی جاتی ہیں ان کے بچوں کے لئے پارکس بنائے جاتے ہیں ۔ کیوں نہیں ان آفیسروں کے گھروں کے سامنے قبرستان بنا دیا جاتا ۔ ادھر سڑکوں کا یہ حال ہے کہ اگر آپ اپنی موٹر میں جائینگے تو کلچ دباتے دباتے آپ کا کلچ خراب ہوجائیگا اور پٹرول بھی کافی خرچ ہوجائیگا اور حاملہ عورتوں کی

زچگیاں ہوجائینگی ۔ لگھ بھگ سب کا انتظام ہے مگر دیہات پورہ کے پاس برج ہیں یا اور جگہ جہاں کہ [illegible] وہ بھی بہت کم ہیں ۔ پورے کا پورا علاقہ [illegible] ہے اور جو ہیں [illegible] وغیرہ حال ہے [illegible] وہاں نے لوگوں [illegible] کثیر ہے [illegible] میں جو گھس [illegible] پھر [illegible] کیوں نہیں [illegible] مراتم کا ارتکاب کیا ہے میں ورانہ [illegible] میں بہت [illegible] دیئے گئے ہیں اور [illegible] بیوہ کی آنکھ سے آنسو نکلے [illegible] دن کے اندر اندر [illegible] نگلنے لگتا ہے [illegible] لوگ گھروں میں نہیں رہ سکتے اور [illegible]

[illegible]

ہاؤرنگ بورڈ [illegible] ہاؤس بھی دیئے جائے ہیں اور ہمارا حال یہ ہے

زحمت اسقبال اٹھا کر سو گئے سب یاراں وطن
آنکھ کھلی تو سارے گھر پر قبضہ تھا مہمانوں کا

آپ نے ہمارے گھر پر قبضہ کر لیا ۔ تمام سہولتیں آپ ہی کو حاصل ہیں ۔ ہمارے گھروں میں نہ تو ڈرینج ہے اور نہ ہی لائٹ ہے اور نہ پانی ۔ آپ کا یہ ظلم و ستم زیادہ دنوں تک چلنے والا نہیں ہے ۔ مکانات بنائے جارہے ہیں ۔ ایسے غریبوں کو یہ مکانات نہیں دیئے جائے ۔ روز والا ہے تو دو سٹ میں اس کا کام ہوجاتا ہے ۔ لیکن غریب کا کام نہیں ہوتا ۔ ہمارے ہاؤرنگ منسٹر صاحب اچھے آدمی ہیں اگر وہ پورے شہر میں مکانات بنا کر دیں تو دل کو ٹھنڈک ہوگا ۔ نظام صاحب کے زمانے میں ملے ملی میں مزدوروں کے رہنے کے لئے مکانات بنائے گئے تھے جنکا کرایہ ۸۰ روپیہ تھا اس طرح آپ بھی ایسے ہی اچھے کام کیجئے اور غریبوں کے لئے مکانات بنائیے ۔

جناب اسپیکر صاحب میں آپ کا مشکور ہوں کہ آپ نے مجھے وقت دیا ۔

NON OFFICIAL BUSINESS

(a) Non official Bill :

THE ANDHRA PRADESH LAND REFORMS (CEILING ON AGRICULTURAL HOLDINGS) AMENDMENT BILL. 18.

Sri K. Govinda Rao :- Sir, with your permission, on behalf of Sri Ch. Rajeswara Rao, I beg to move : 11-30 p.m.

That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Land Reforms (Ceiling on Agricultural Holdings) Amendment Bill 1981

Chairman :- Motion moved.

The question is : "That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Land Reforms (Ceiling on Agricultural Holdings) Amendment Bill, 1981."

The motion was adopted and the Bill was introduced.

(b) Non-official Resolutions :

re: Need for legislation regarding trial and taking action against those who misappropriate public funds.

(Discussion Continued)

Chairman :—Since, there are no speakers to speak on the resolution, Sri E.Ayyapu Reddy to reply to the Resolution.

(శ్రీ ఇ అయ్యపు రెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఈ తీర్మానాన్ని కౌన్సిలులో ఆమోదించడం జరిగింది. ఇది పబ్లిక్ అకౌంట్స్ కమిటీ సిఫార్సులపైన ఆధార పడి చేయబడినటువంటి తీర్మానం. ఆ రిపోర్టు వానేదా లో నాకు కూడా కొంత భాగస్వామ్యం ఉంది. ఈ తీర్మానంయొక్క ఆశయంతో ప్రభుత్వం పూర్తి గా పరీక్షవిస్తున్నది. అందుచేత ఇది వాన్ కాంటాగ్వర్షియల్ గా యాక్సెప్టు చేస్తు న్నాము. (శ్రీ ఓంకార్ గారు నాన్ అఫిషియల్ బిల్లు దీనిని ఆధారం చేసుకొని టేబుల్ చేసారు. ఈ తీర్మానాన్ని ఆమోదిస్తే అది అవసరం ఉండదు. యాక్టును తీసుకొని రావాలని ఈ తీర్మానంయొక్క సారాంశం. ఈ తీర్మానాన్ని ఆమోదిస్తే ఓంకార్ గారు పెట్టిన నాన్ అఫిషియల్ బిల్లు ఆటోమాటిక్ గా పోతుంది. ఈ సమస్యమీద ఎంతోమంది మాట్లాడారు కాని దీనిమీద పైంటి ఫిక్ గా, లీగలిస్టుగా ఆలోచన చేయలేదనే నా సంతాపం. Crime is endemic to Society. అది ఆంధ్రరాష్ట్రంలో కాని కేరళలో కాని ఉత్తర ప్రదేశ్ లో కాని పరిమితం అయిందనికాదు. క్రయిం కూడా కాలామగుణంగా పోతుంది. దేశంలో అనేక మైన నేరాలు వస్తూఉంటాయి. 10 వ శతాబ్దంలో 12వ శతాబ్దంలో ఉన్నటు వంటి నేరాలు ఇప్పుడు జరగడం లేదు. ఇప్పుడు జరిగే నేరాలు అప్పుడు జరిగేవి కాదు. నేరానికి శిక్షాస్మృతి అనేదిమానవుడు నాగరికత పొందినప్పటినుంచి అమలులో ఉంది. శిక్షాస్మృతి అమలు చేసేవారికి తరతరాలుగా జరిపైన ఒకరు చాక

చక్కాన్ని ఎంతవరకు నేర్పు సాధ్యమవుతుంది అనేది సిద్ధంగా ఉన్నది. The fight between the communal and police or the investigating agency is eternal It will go on stop here or now తరువాత వరకు పరిశోధన అనేటటువంటివి శాస్త్రీయంగా సైంటిఫిక్ డెవలప్ మెంటు మీద ఆధారపడి ఉంటూ ఉంటాయి నేరస్థుడు లేటెస్టు సైంటిఫిక్ మెథడ్సు ఉపయోగిస్తే పరిశోధన కూడా లేటెస్టు సైంటిఫిక్ మెథడ్సు ఉపయోగించి చేయవలసి ఉంటుంది. అలాంటి
11-40 a.m. దృష్టితో ఇది చేశానికి, ప్రజలకు, సంఘానికి, సమాజానికి సంబంధించినటువంటి విషయంగా రాజకీయాలకు అతీతంగా దీనిని ఆలోచన చేయాలి. దురదృష్టవశాత్తూ జరుగుతున్నది ఏమిటంటే కరప్షను అన్నటువంటి దానిని ఒక పదముగా తీసుకుని ప్రతిపక్షాల వారు ప్రభుత్వంలో ఉన్నటువంటి పక్షాన్ని విమర్శ చేయడం పరిపాటి అయిపోయింది అదే కరప్షను అనేటటువంటి ఆయుధాన్ని కేరళలో ప్రతిపక్షాలు ప్రభుత్వ పక్షంపైన ధ్వజం ఎత్తుతున్నాయి. అదే కరప్షను ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ లో కరప్షను అన్నటువంటి పదాన్ని ఉపయోగించి వెస్టు బెంగాలులో సి.పి.ఐ. ప్రభుత్వం పైన ప్రతిపక్షాలు ధ్వజం ఎత్తుతున్నాయి. ఈ కరప్షను అనే పదాన్ని రాజకీయం చేసి రాజకీయ ప్రయోజనాలకు వినియోగించుకోవడం అనేది సబబు కాదని నేను ఈ సందర్భంలో వినయపూర్వకంగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. కేన్సర్ ఎలా పొలిటికలైజు చేయలేమో, టి. బి. ఎలా పొలిటికలైజు చేయలేమో సొసైటీలో ఉన్నటువంటి కరప్షను కూడా అలాగానే పొలిటికలైజ చేయడం న్యాయం కాదు. అందరు కలిసి, అన్ని రాజకీయ పక్షాలు కలిసి ఇది సమాజాన్ని పీడిస్తున్నటువంటి ఒక దుర్గుణం. దీనినిఅరికట్టేదానికి ఎలాంటి ప్రయత్నం చేయాలి అన్నటువంటి ఎప్రోచ్ కావాలి. దీనికి క్రిమినాలజీ, పీనాలజీ శాస్త్ర యుక్తముగా చట్ట ప్రకారముగా దీనిని ఎలా కంబెయిన్ చేయాలి అనేది మనం గుర్తు పెట్టుకోవలసిన అగత్యం ఉంటుంది. రోజూ ప్రతిపక్షాల వారు కరప్షను గురించి కత్తి యుద్ధాలు చేయడం అనేది చూస్తూ ఉన్నాము. నాకు ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. వాస్తవానికి చట్టము ఏమిటి? కరప్షను అంటే ఏమిటి? దానిని ఎలా అరికట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము అనేటటువంటిది కూడా ఆలోచన చేయడం లేదు. ఉదాహరణకు నేను చెబుతాను. మనకు క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడుఉంది దీంట్లో కాగ్నిజబుల్ అఫెన్సెస్ వాన్ కాగ్నిజబుల్ అఫెన్సెస్ ఉన్నాయి కాగ్నిజబుల్ అఫెన్స్ అంటే పోలీసు వారు దానిని గురించి పరిశోధన చేసి ఒక చార్జిషీటు ఇస్తాడు. నాన్ కాగ్నిజబుల్ అఫెన్సు అయితే పోలీసు దానిని గురించి పరిశోధన చేసే వీలులేదు. ఫస్టు ఇన్ ఫర్మేషన్ మాత్రము రిపోర్టు వ్రాసుకొని ఇది నాన్ - కాగ్నిజబుల్ అఫెన్సు అంటాడు. నాన్ కాగ్నిజబుల్ అఫెన్సులో ఒకవిటిజను, పౌరుడు మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకి పోయి ప్రయివేటు కంప్లయింటు ఇస్తాడు, కాగ్నిజబుల్ అఫెన్సెస్‌లో చార్జిషీటు పెట్టకపోతే పౌరుడు నిస్సహాయస్థితిలో లేడు. పౌరుడు తనకు అంతా కూడా ఒకవేళ పోలీసు దర్యాప్తు చేసి పోయింది. ఈ ప్రభుత్వం అభ్యాయం ంది అన్నంత నిస్సహాయంగా క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడు లేదు. ప్రయివేటు కంప్లయింటు పెట్టి వచ్చును. ప్రయివేటు కంప్లయింటు పెట్టి ముగ్గురిపై

నలుగురినో సాక్షుల్ని విచారిస్తే వెంటనే అది కేసు [illegible] అయితే సెషన్స్ కోర్టులో పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు ఎప్పుడు అయిన కేసును కండక్టు చేస్తాడు. సాక్ష్యాధారాలపైన ఆధారపడి [illegible] ఉదాహరణకు నేను చెబుతాను. బ్యాంకు దోపిడీ [illegible] ఎన్నో నేరాలు చెప్పాను. దాంట్లో ఓంకార్ గారికి నాకు కూడా తెలుసు ఒక పోలీసువాడు ఒక కూనీని గురించి చార్జిషీటు పెట్టినంతమాత్రాన వాడు నిష్పాపంగా దొక్కు లేని వాడు కాదు. ఆ నేరాన్ని గురించి ఒక ప్రయివేటు కంప్లయింటు ఏ మెజిస్ట్రేటు దగ్గర ఇచ్చినా అతని ప్రమాణ వాగ్మూలాలు తీసుకుని ఇద్దరు సాక్షులను విచారించుకొని వెంటనే సుద్దాయిలకు సమన్సు జారీ చేస్తాడు. కోర్టులో మనకు కావలసినటువంటి సాక్ష్యాన్ని మనం రాబట్టి చేయవచ్చు. పోలీసువారు కరప్షను కరప్షను అని అటూ ఉన్నారేగాని కరప్షను పైన ఒక్క ప్రయివేటు కంప్లయింటు ఇవ్వడంలేదు. ఏ పోలీసువారిపైన అయితే మనం కరప్షను అంటున్నామో ఆ పోలీసువారే రాష్ట్రపతి చేయాలి అని కోరుకోవలసిన అవసరం లేదు. వెంటనే మెజిస్ట్రేటు తన సివిక్ డ్యూటీని అనుసరించుకొని మెజిస్ట్రేటు కోర్టుకు పోయి రిపోర్టు ఇచ్చి ఒక సాక్షిని విచారించినా చాలు. మేజిస్ట్రేటు వెంటనే సమన్ చేస్తాడు. దానికి చార్జెస్ ఆఫ్ కరెప్షన్ పెట్టినప్పుడు గవర్నమెంటు పైన శాంక్షను కూడా అవసరములేదు ఎందువల్లనంటే సుప్రీమ్ కోర్టు తీవరకే తీర్మానం చేసింది తన డ్యూటికి సంబంధించినటువంటి కార్య నిర్వహణలో ఎవరైనాగాని ఏమైనా చేస్తే అలాంటి సందర్భాలలో గవర్నమెంటు యొక్క శాంక్షను అవసరము అవుతుందిగాని ధనాన్ని అపహరించిన కేసులలో అది కరప్షను కాదు దానికి ప్రభుత్వము యొక్క శాంక్షను అవసరములేదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—ఆంధ్రదేశంలో ఇంతవరకు అటువంటి శిక్షలు పడ్డ కేసులు ఉంటే చెప్పండి.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :—చాల కేసులు వున్నాయి. ప్రయివేటు కంప్లయింటు పైనే శిక్షలు పడిన కేసులు చాలా వున్నాయి. చాల మర్డరు కేసులలో చాల కూనీ కేసులలో పోలీసు వారు ముగ్గురుపైన పెడితే, కోర్టుకి ప్రయివేటు కేసా లేకపోతే పోలీసు కేసా అన్న మీమాంసగాని చర్చ గాని భావముగాని ఏ మాత్రము ఉండదు. మీ నల్లగొండ జిల్లాలోనే ఎన్నో కేసులు నేను చూశాను. నేను చేశాను. కోర్టులో మనము వాడుకు చేసినటువంటి సాక్ష్యము పైన ఆధారపడి ఉంటుంది. ఎన్నో కేసులలోనే మనం చూస్తున్నాము. కూనీ కేసులలో. పోలీసువారు నలుగురిని చార్జిషీటు లేకుండా తీసివేస్తే అవతలి పార్టీవాడు వచ్చి వాళ్ళపైన ప్రయివేటు కంప్లయింటు ఇస్తున్నాడు. అవి రెండూ కలిపి విచారించి అవి రెండూకలిసి సెషన్సుకోర్టు ముందరపెడితే సెషన్సు జడ్జి తను సాక్ష్యాన్ని ఆధారముచేసికొని ఎన్నోసార్లు ప్రయివేటు కంప్లయింటు పైన శిక్షలుఇచ్చినటువంటి కేసులుఎన్నో వున్నాయి. అంత ఎందుకు నాన్ కాగ్నిజబుల్ అఫెన్సులు అన్నీ కూడా ప్రయివేటు కంప్లయింట్సు పైన జరుగుతూ ఉంటాయి

కనుక ఇది ఏదో చట్టము లోపము ఉన్నది అని క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడులో పోలీసువారికి పెద్ద కాంప్లిటీ ఉందని పోలీసు కంప్లయింటుకి పెద్ద కంప్లిటీ ఉందని పర్యవేక్షణ వ్యవస్థ ఇన్‌స్పెక్టరువంటి కంప్లయింటుకి కాంప్లిటీ లేదు అని అనుకోవడం చాలా పొరబాటు Complaint is a complaint and the Magistrate take cognisance of the offence on the basis of the evidence produced before him. అయితే సంపర్కధాన సంతానాన్ని తెలుసుకోకుండా పోవడం వల్లనే చాలమంది తండ్రియొక్క విద్యుక్త ధర్మాన్ని పొలిటికల్ పార్టీస్ కూడా తండ్రియొక్క విద్యుక్త ధర్మాన్ని అంటే అక్కడ కేస్ ఆఫ్ కరప్షన్ ఉన్నప్పుడు వెనుకకు పోయి ఒక పర్యవేక్షణ కంప్లయింటు ఇవ్వడంలో పొరబాటు లేదు. Magistrate is bound to take cognisance of it. కనుక ఏదో నిస్సహాయంగా ఉన్నాము అది పరిష్కారమే చేయవలసిన కర్తవ్యం అని అనుకోవలసిన అగత్యం లేదు. అయితే మన దేశంలో ఉన్నటువంటి పరిస్థితులు ఎలా ఉన్నాయి అంటే, నేను 80 సంవత్సరాలు క్రిమినల్ సైడు ప్రాక్టీసు చేసిన అనుభవముతో చెబుతూ ఉన్నాను. ఈ సివిక్ సెన్సు చాల తక్కువ. అలా చెప్పడానికి నేను చాల విచారపడుతున్నాను. నేము జగిసప్పటికి కూడా ఆర్డినరీ సిటిజన్ పోయి పోలీసు రిపోర్టు ఇవ్వడు. ప్రత్యక్షంగా చూస్తే కూడా పోలీసువారు వచ్చి విచారించినప్పుడు చెప్పడు అంటే అలా చెప్పి వారిని శిక్షకు పంపించడం అంటే తాను ఎంతో పాపానికి పాల్పడుతున్నట్లు భావిస్తాడు. ఎన్నో కేసులలో పట్టపగలు కూనీలు చేసినటువంటి వాడికి శిక్షవేసి ఒక సంవత్సరము జైలులో ఉంచితే అతనిపైన సానుభూతి కూడా పెరుగుతుంది పరిజనకు. వాడిని ఎలాగో అలా విడిపించండి అని అంటారు. కొన్ని కేసులలో విడిపించిన తరువాత వారిని ఊరేగింపుగా తీసుకుపోయిన ఘటనలు కూడా మాకు తెలుసు. మన దేశంలో ఉన్నటువంటి మనస్తత్వం ఎలాంటిది అంటే క్రిమినల్‌ను పర్యవేక్షణ చేసి వాడిని తప్పకుండా శిక్షించాలి అనేటటువంటి తత్వం కాదు. వాడు క్రిమినల్ అయినప్పటికి కూడా ఒక నెల రోజులు గడిచేవరకు వాడిపైన సింపతీ, పోనీలే వాడి కర్మను వాడే పోతాడు వాడి కర్మ వాడు అనుభవిస్తాడు అనేటటువంటి మనస్తత్వం. అందువల్లనే చాల కేసులు ఫెయిల్ అవుతున్నాయి. మనం పోలీసు వారిని నిందించేదానికి ముందు ఇన్ వెస్టిగేటింగు ఏజన్సీని తప్పు పట్టేదానికి ముందు పౌరుడు తనయొక్క విద్యుక్త ధర్మాన్ని నిర్వర్తిస్తున్నాడా. సాక్ష్యము చెప్పమని సాక్ష్యము చెప్పేదానికి వేస్తే, నేను రాను నన్ను సాక్ష్యము వేసుకోవద్దు అనే వారు ఎంతోమంది ఉన్నారు. అంటే కోర్టులో సాక్షిగా ఉండి ఒకరిపైన సాక్ష్యము చెప్పి శిక్షార్హుడుని చేయడం అనేటటువంటిది మన దేశంలో సమాజంలో హర్షింపతగనటువంటిదిగా భావిస్తారు. అది పరిధానమైనటువంటిది. మన దేశంలో ఉన్నటువంటి క్రైమ్ అండ్ డిటెక్షన్‌లో ఉన్నటువంటి లోపము. అది అందరికి తెలిసిందే. జనసామాన్యానికి తెలిసినటువంటిదే.

శ్రీ పి. జనార్దన రెడ్డి :— వేమనగారి వేదాంతం మనవి చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి : వేమనగారి వేదాంతం కాదు. తమరుపోయి ఒక కంప్లయింటు మేజస్టీరియల్ కోర్టులో చేయండి కాగు అది వేరే వాడు చేయాలి. కంప్లయింటు మనం చేయరాదు. వేరే వాడు చేయాలి. అది యథార్థమైనటువంటి విషయం అయితే ఈ పరిస్థితులు ఉన్నప్పటికీ కూడా నేర, శిక్ష, శాస్త్రాన్ని అనుసరించే ప్రకారంగా ప్రజలయొక్క మనోభావాన్ని పోజులో ఉన్నటువంటి టిక్నోను ఇవి అన్ని గుర్తించు చేసుకుని దానికి తగిన పద్ధతిలో ప్రాసీజరును గాని సాక్ష్యాన్నిగాని వద్దతిగాని మార్చవలసి అగత్యం ఉంది. ఇప్పుడు 11-50 a. m.
మ ఈ రిజల్యూషన్‌కు సంబంధించిన విషయానికి వచ్చాను, ఇది పబ్లిక్ ఫండ్స్‌కు ట్రెజరీకి సంబంధించినటువంటిది అంటే కన్సాలిడేటెడ్ ఫండ్స్ ఆఫ్ ది స్టేట్. దాని మిస్ అప్రాప్రియేషన్ అనేది పికూలియర్ టైప్ ఆఫ్ అఫెన్సు. ప్రభుత్వోద్యోగులు, ప్రభుత్వ యంత్రాంగం ఎవరి చేతిలో నడుస్తుందో వారి చేతిలో ఈ ధనాపహరణం జరుగుతున్నది. ఎకౌంటెంట్ జనరల్ ఆడిట్ రిపోర్టు వచ్చినప్పటి నుంచి – సంవత్సరం, సంవత్సరం పబ్లిక్ ఎకౌంట్సు కమిటీ పరిశీలన చేస్తున్న కేసుల సంఖ్య పెరుగుతున్నది. మిస్ అప్రాప్రియేషన్సు ఉన్న కేసుల సంఖ్య పెరుగుతున్నది ఓంకార్ గారు చెప్పినట్లు ఈ శాతం మిస్ అప్రాప్రియేషన్సు ఒక కోటి రూ. లకు పైన ఉంది. ఎంతకు ఇది తేలడం లేదు అని ఆలోచించాలి. ఏదో తప్పు ఉంది. ప్రభుత్వంలో ఉన్న ఏదో భూతం ప్రభుత్వ ధనాన్ని మ్రింగివేస్తున్నదని సామాన్య ప్రజలు అనుకొంటున్నారు కానీ ఒకసారి ఆ చట్టాలను సవరించాలని అనుకున్నప్పుడు వాటి గురించి కొంత మనవిచేస్తాను.

(కోరం బెల్)

రాజ్యాంగంలో ఆర్టికల్ 21 ఇలా తెలుపుతున్నది – "No person shall be deprived of life or liberty except in accordance with the procedure established by Law." అది ఫండమెంటల్ రైట్స్‌లో ఒకటి. ప్రభుత్వోద్యోగులకు సంబంధించి ఆర్టికల్ 311 కూడా ఉంది అదే కాకుండా మన రాజ్యాంగంలోనే there is prohibition against testimonial compulsion. అంటే ఏ నేరస్తుణ్ణి నేరం చేశావు అని నన్నుకోమని చెప్పడానికి వీలులేదు. The accused shall not be compelled to testify against himself. అనేటువంటి ఆర్టికల్ కూడా వుంది. ఈ మూడూ ప్రధానమైన ఆర్టికల్సు సాక్ష్యాల గురించి, ప్రభుత్వోద్యోగుల గురించి ఈ మూడు ఆర్టికల్సుకు లోబడి మనం ఏ చట్టం అయినా చేయవలసి ఉంది. ఇప్పుడు మనం డీల్ చేస్తున్న కమిటింగ్ మిస్కీఫ్ అండ్ బ్రీచ్ ఆఫ్ ట్రస్టు – ఏ నేరం అయినా డిటెక్టు కావాలంటే – ఆ నేరం జరిగిన వెంటనే, నేరం జరిగినట్లు తెలిస్తే వెంటనే ఇన్వెస్టిగేషన్ ప్రారంభం అవుతుంది. పాత్యం నేరంచేసి నేరస్తుల్ని పట్టుకోడానికి వీలవుతుంది. ఖూనీ జరుగుతుంది. గ్రామాధికారి సమాచారం పంపుతాడు, తెలుస్తుంది. శవం మాయం

చేసినా 10, 20 రోజులు అయినా తెలుస్తుంది రాబరీ జరిగితే, డెకాయిటీ జరిగితే వెంటనే వచ్చి రిపోర్టు చేస్తాడు. ఆర్సన్ జరిగితే వెంటనే వచ్చి రిపోర్టు చేస్తారు. ఇఫ్. ఐ. ఆర్. నందు పేటనే లాడ్జ్ అవుతుంది పోలీసులు దానిని ఇన్వెస్టిగేట్ చేయడానికి వీలు ఉంటుంది. కానీ చీటింగ్, మిస్‌అప్రాప్రియేషన్ కేసులలో - చీటింగ్, ఫోర్జరీ అన్నా ఏదైనా బ్రీచ్ ఆఫ్ ట్రస్ట్ వారి విషయం పైన లాగ అడిగారు కదా చేసినప్పుడు బయటపడుతుంది. నేరం చేసినవెంటనే దొరకరు, వాళ్ళని వెంటాడి, వేటాడి తరువాత దొరుకుతుంది. అందువల్లనే కొత్తలియరు క్రైమ్ ఆఫ్ వైట్‌కాలర్ ఈ నేరం చేసేవారు - The belong to a special class. So far as the public funds are concerned they may be white collared or bluecollared tribe. అంటే దొరల కాసుకు చెందినవారు. నేరం గురించి పబ్లిక్‌లో అలర్ట్‌నెస్ జరుగుతుంది. పేర్లుబట్టలు అనుమానించబడేవారు దొరల ఎరగతికి చెందినవారు అందువల్ల ఇటువంటి క్రియేట్స్ డిటెక్షను ఎక్కువ కష్టమో మనం ఊహించవచ్చు వీటికి ఒక స్పెసిఫిక్ అప్రోచ్ అవసరం ఇప్పుడు ఉన్న చట్టంలో ఐ. పి. సి. 409, 420 వంటివన్నీ ఉన్నాయి. దానికి తోడు ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ కరప్షన్‌కు స్పెషల్ ప్రొవిజన్ ఉంది. మిస్‌అప్రాప్రియేషన్ లాస్ అయినపుడు -- ఎవరు నేరస్తుడో తేల్చుకోవడం — గడ్డివామువో సూది వెతికినట్లు ఉంటుంది — పోలీసువారికి ఈ నేరం డిటెక్ట్ చేయడానికి మామూలు పోలీసు, మామూలు ఎన్వెస్టిగేషన్ చాలదు. ప్రత్యేకించి మిస్‌అప్రాప్రియేషన్ ఆఫ్ కన్సాలిడేటెడ్ ఫండ్, అండ్ సెక్రటరికి సంబంధించినటువంటి కేసులను పరిశోధించడానికి ఎక్స్‌పర్ట్ నాలెడ్జి ఉన్నవారు కావాలి. ఫైనాన్స్ కోడ్ ఉంది. గోడౌన్స్‌కు సంబంధించిన ప్రత్యేకించి రూల్స్ ఉన్నాయి. ఎకౌంటింగ్ బుక్‌కీపింగ్ గురించి స్పెషల్ ట్రైనింగ్ ఉన్నవారు మాత్రమే డిటెక్ట్ చేయగలరు. ఆ స్వాహా చేసిన ఆఫీసరు ఆ ఎకౌంటు పుస్తకాలు దాచివేస్తాడు. 1, 2 సంవత్సరాలకు ట్రాన్స్ఫరు అయిపోతాడు. తరువాత వచ్చినవారు కూడా వాటిని బయటపెడితే ఏమి అవుతుందో ఏమోనని బయటపెట్టరు — దాచివేస్తారు. తరువాత ఆడిట్ అబ్జక్షన్ వచ్చేప్పటికి-అయన ఎ. ఇ. నుంచి ప్రమోషన్స్ వచ్చి ని. ఇ. అయిపోయి ఉంటారు. ఇది పబ్లిక్ ఎకౌంట్స్ కమిటీలో చూస్తూనే ఉన్నాము. ఈ నేరాలు చేసేవారు చాలా పవర్‌ఫుల్ పీపుల్. అన్ని చోట్ల వారు ఉన్నారు. వీరికి బంధు మిత్రులు ఎంతో పెద్ద హోదాలలో ఉన్నవారు ఉంటారు. వీరి మీద ఎవరైనా కేసు రిజిస్టరు చేసి, సాహసించి ఇన్వెస్టిగేట్ చేసి, సాక్ష్యం చెప్పించుకోవాలంటే అది గగన కుసుమం అవుతుంది. ఎల్లిక్ క్రైమ్ కేసులో పట్టుకున్నవారి విషయంలో కూడా పక్కా విజిలెన్స్ ఇన్వెస్టిగేటింగ్ ఆఫీసరు కోర్టు ముందుకు వచ్చేప్పటికి స్వాహా అయిపోతారు. వారి బంధు మిత్రులంతా ఒక పోషల్ సిగ్నల్‌గా అయిపోతుంది. అది అతని బంధువర్గాన్ని కూడా

పీడిస్తుంది. విశ్వేస్‌ను కోర్టుకు వచ్చి సాక్ష్యం చెప్పమంటే చెప్పడు— చెప్పినా రిగ్గా చెప్పడం జరగదు. అందువల్ల ఈ కేసెస్‌లో మూటికి 99 ఎక్విట్ అయి ఎండ్ అవుతున్నాయి. అయితే దీనిలోపల అన్నిటిని భర్తీచేయాలి, అన్నది చాలా అవసరం. గవర్నమెంటు యొక్క బడ్జెటు పెద్దదిగా అవుతోంది. గవర్నమెంటు ఎక్స్‌పెండీచర్ పెద్దగా పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్సు పైన ఎక్స్‌పెండిచర్ పెద్దగా అవుతోంది. ఇది వరకు 12-00 noon
రు. 50 కోట్లతో స్టార్టు అయిన బడ్జెటు రు. 11 00 కోట్లకు వచ్చింది. పబ్లిక్ ఎక్స్‌పెండిచర్ కూడా పెరుగుతోంది. కనుక పబ్లిక్ సెక్టారిని ప్రొటెక్ట్ గార్డ్ చేయవలసిన అగత్యము, దానిపైన ఎటర్నల్ విజిలెన్స్ ఎక్సర్‌సైజు చేయవలసిన అగత్యం ప్రభుత్వానికి ఉంది. To safeguard the consolidated funds of this Assembly Grants in the Budget, it has become a very very important and essential duty. కొన్ని కోట్ల రూపాయలు లాస్ అని, మిసప్రొప్రియేషన్ అని ఆడిట్ లోనే తేలుతున్నాయి. కనుక దాని గురించి, దానికి తగినటువంటి పరిష్కారాన్ని గురించి చాలా సునిశితంగా, సైంటిఫిక్‌గా ఆలోచన చేయవలసిన అగత్యం ఉంది. దానిలో ఎలాంటి సందేహమూ లేదు. అందుకోసమే పబ్లిక్ ఎకౌంట్స్ కమిటీలో మనము పిలైనంతవరకు సూచనలు చేశాము. ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి పద్ధతులు — డిపార్టుమెంటల్ ఎంక్వయిరీకి కొన్ని సంవత్సరాలు, సివిల్ లయబిలిటీ అసలు గాయబ్ అయిపోతోంది. సివిల్ లయబిలిటీని మనము ఫిక్స్ చేయడం కాని. ఎవరి దగ్గర ధనాపహరణ జరిగిందో తేలినప్పటికి రాబట్టడం పెద్దగా లేకుండా పోతోంది ఈ మూడింటిని కలిపి ఒకే ఒక స్పెషల్ ట్రిబ్యునల్ స్పెషల్లీ క్వాలిఫైడ్ ట్రిబ్యునల్ దీనికి సంబంధించిన ఉద్యోగస్థులనందరినీ కూడా వారి యొక్క రికార్డ్ స్టేటుమెంట్స్ ఫైల్ చేసి, పరిశీలించి దానిలో డిపార్టుమెంటల్ డిసిప్లినరీ చర్యను ఎంతమందికి, లేకపోతే నెగ్లిజెన్సు వలన, ఈ మిసప్రొప్రియేషన్‌కు తావిచ్చిన వారు ఎవరు, వాస్తవానికి ఈ మిసప్రొప్రియేషన్ చేసిన వారు ఎవరు అని ఒక ట్రిబ్యునల్ పరిశీలన చేసి ఆది నిర్ణయం చేయడం అవసరం అనేటటువంటిది ఈ కమిటీ యొక్క అభిప్రాయం. అంతేకాకుండా ఎవిడెన్స్ ఆక్టుకు సంబంధించినంతవరకు కొన్ని మార్పులు తీసుకురావాలి. ఈ స్పెషల్ ఎవాక్టుమెంటుకు సంబంధించినది అనేటటువంటిది — మనకందరకూ తెలుసు పోలీసు వానికి వాంగ్మూలము ఇస్తే అది సాక్ష్యము కాదు. It can be used only for contradicting the witness. It is not a substantial witness. అలానే ప్రయర్ స్టేటుమెంటు ఇచ్చాడు. ఇన్ వెస్టిగేషన్ సమయంలో స్టేటుమెంటు ఇచ్చినా కూడా అది సబ్‌స్టాన్‌టివ్ ఎవిడెన్సు కాదు, కోర్టుకి వచ్చినప్పుడు It can be used only for contradicting or contributing evidence. ఈ ప్రధాన సూత్రము చాలా మందికి తెలియదు. అయ్యా సాక్ష్యము చెప్పేశాడు ముందు, వాంగ్మూలము ఉండాలి, వెనక్కి తిరిగిపోయాడు, ఆ సాక్షి తిరిగిపోతే ముందు వాంగ్మూలాన్ని ఉపయోగించి మేజిస్ట్రేటు శిక్ష ఇవ్వగలరా అంటారు.

కాదు, ముందు ఇచ్చినటువంటి వాగ్దానాలను ఈ సాకిని కారాబరేక్ చేసే దానికి, కాంట్రడిక్ట్ చేసే దానికి ఉపయోగించకూడదు కాని ఇది స్టాటిస్టిక్ ఎడిన్స్ కాదు ఫండమెంటల్‌గా ఎవిడెన్స్ అలా వుంది అందుకోసం ఈ లోపాలను అన్నిటిని సరిదిద్దే దాని కోసం ఒక స్పెషల్ ఎనాక్టుమెంట్ వల్ల స్పెషల్ రూల్స్ ఆఫ్ ఎవిడెన్స్ తీసుకొని రావాలన్నటువంటిది ఉద్దేశము. దీనిని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. అయితే దీనిలో కొన్ని బాధకబాధకాలు వున్నాయి ఇప్పుడు ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ కరప్షన్ అనేది సెంట్రల్ ఎనాక్టుమెంటు, వీనల్ [illegible]టల్ ఎనాక్టుమెంట్, క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్ సెంట్రల్ ఎనాక్టుమెంట్ మనం స్టేట్ ఆక్టు తీసుకొని వస్తే వీటికి కాంట్రడిక్షన్ వుంటే అది [illegible] ఆమోదాన్ని పొందవలసి వుంటుంది. అందుకోసం ఈ విషయమై యూనియన్ గవర్నమెంటుకు పంపి చివరి నంతవరకు హోమ్ మినిస్ట్రీలో ఎగ్జామిన్ చేయించి then, an Enactment would be made by Parliament. కేంద్రంలోనే ఒక చట్టాన్ని తీసుకురావాలన్న ఆలోచన వుంది ఇలా ఒక వేళ కేంద్రము చట్టం తీసుకురాకపోతే రాష్ట్ర స్థాయిలో సమగ్రమైన బిల్లును తీసుకురావాలన్న ఆలోచన వుంది. దీనికి అప్పటికప్పుడే మనం సెక్రటేరియట్‌ని ఈ విషయమై రిపీలన చేసి జాగ్రత్తగా ఒక డ్రాఫ్టు బిల్లు తయారుచేయమని చెప్పాను. అంటే ఇంకా అఫిషియల్‌గా కాదు నాన్‌ఫిషియల్ క్లియరెన్స్‌లోనే చేయిస్తున్నాము. చేసిన తరువాత జూనియర్లను పెద్ద పెద్ద రీసెర్చ్ స్కాలర్స్ అసైన్ చేసి తరువాత దీనికి తీసుకు వచ్చేందుకు ప్రయత్నము చేస్తాము కేవలం చట్టాన్ని చేసినంత మాత్రాన కాదు. మనము ఎన్నో చట్టాలు చేసినప్పటికి కూడా పబ్లిక్‌లో సివిక్ కాన్సన్సెస్ ఉండి రెస్పాన్స్ వుంటే తప్ప నేరాన్ని పరిశోధించడం గాని, పట్టుకొని శిక్షించడం గాని సాధ్యం కాదు. నేను ఎంగకుగాను చెపుతున్నారు అంటే నాలో ఉన్నటువంటి మనస్తత్వము నేను చూశాను. వరైనా ప్రాపర్టీ ఆఫెన్స్ గా వుండాలి అంటే వాడు చాలా భయపడతాడు, నన యొక్క ధర్మం నిదనుకుంటాడు ఉదాహరణకు చెప్పాలంటే పబ్లిక్ ఎకౌంట్స్ కమిటీ రిపోర్టులో గిన్నార్ మిర్దాల్ కొటేషన్స్ పెట్టింది. వాస్తవానికి ఆ తెలుగు పద్యం తోటి కొటేషన్ మొదలు పెడదామని అనుకున్నాను. శతపల వరకవి నారాయణశాస్త్రి గారు పద్యం వ్రాశారు:

ఔరా ప్రభుత్వ ద్రవ్యమిటులయ్యెనటంచు
అంగలార్చి నీవెవడవు పిచ్చివాడ,
ఇది పటికి పట్టివ బిడ్డ అంచు వీడుము,
పరి వీడ్వము, కడంగడు వీడ్వము,
నిన్ను లోలువాడివగుము మంచ బాగుపడరు
ఠీ పరిపాలనయందు చూడగవ్

ది నేను చెప్పినది కాదు. ఆయన 197౯ లో వ్రాశారు. అంటే మీకు సివిక్ కాన్సస్ నెస్ లేకుండా పోవడం చేతనే ఇలాంటి చట్టాలు తీసుకు రావాలి. పబ్లిక్ కాన్సస్ నెస్ ఎక్కువ కావాలి. ఊరి కరప్షన్ కాన్సస్ అని మన దేశంలో ప్రతి ఒక్కరూ తాను స్వచ్ఛందంగా ఫీల్ అందరూ కరప్ట్ అయినట్టు ఆటువంటి మనస్తత్వం అలవర్చుకున్నాం, ఎవరు మాట్లాడినా అదే పైపై ఇంప్రెషన్ ను ఏదో తాను చాలా మంచివాడయిపోయినట్లుగా మనస్తత్వాన్ని పెట్టుకుంటూ ఉంటే అటువంటి ఈ సమాజంలో ఒక విధమైన చైతన్యం తీసుకు రావలసిన అగత్యం ఉంది ఈ రిజల్యూషన్ యొక్క స్పిరిట్ ను అంగీకరిస్తూ నేను, ప్రభుత్వం తరపున కూడా నేను ఒప్పుకుంటున్నాను.

(శ్రీ పి జనార్ధనరెడ్డి:— వారు ఒనరబుల్ స్టేట్ మెంట్ చేశారు కవిత్వం కూడా బాగా చెప్పారు. కాని ప్రభుత్వం ఏమి చేయాలి అనేది వారు ఏమీ సజెషన్స్ చేయలేదు.

(శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:— ఎన్ని చట్టాలు చేయడం లేదు, చట్టాలు చట్టాలుగానే ఉంటున్నాయి.

(శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:— మొదట ఎ.సి.బి. కి ఒక ఆఫీసరు మీద కేసు పెట్టాలంటే వారు సూ మోటోగా అధికారం ఉండి పెట్టేవారు. ఇప్పుడు ఒక ఆఫీసరు మీద ఎ.సి.బి. ఎంక్వయిరి కావాలి అంటే వారు ముందుగా గవర్నమెంటు పర్మిషన్ తీసుకోవాలి. ఇట్లా మీరు చెక్స్ను, కరప్షన్ చెక్స్ను తీసిపారేస్తున్నారు. కరప్షన్ కు ముఖ్యంగా సోర్స్ ఏమిటి అని దానిని ఎరాడికేట్ చేయాలి దానికి తోడు చెక్స్ ఇంక్రీజు చేయాలి. ఇవి లేకుండా చేస్తూ మీరు ఏదో వేదాంతము చెపితే లాభం ఉండదు. ఈ ఎ.సి.బి. అధికారులకు విత్ డ్రా చేసిన అధికారం మరల ఇస్తారా అని నేను అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:— జనార్ధనరెడ్డిగారు ఎప్పుడైనా కోర్టుకు వాజ్ఞ్మూలం ఇచ్చారా? ఎప్పుడైనా ఒక కంప్లైయింట్ ఇచ్చారా? తాము ఇన్ని చెపుతున్నాడు కదా; ఎక్కడైనా ఒక నేరం జరిగినప్పుడు వెంటనే రిపోర్టు ఇవ్వడం ఆర్డినరీ సిటిజన్ యొక్క విద్యుక్త ధర్మమని క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లో ఉంది. వారు ఎన్నిసార్లు రిపోర్టు ఇచ్చారు, ఎన్నిసార్లు కోర్టులో సాక్ష్యం ఇచ్చారో చెప్పమనండి. 12-10 p.m.

చైర్మన్ :—వారు లాయర్ కాకపోయినా he is more experienced as a client.

(శ్రీ పి. జనార్దన్ రెడ్డి :—ఎ.సి.బి. ఆఫీసర్లకు అధికారం ఉండేది, దానిని ఎందుకు తీసివేసారు?

(శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :—అధికారాలను గురించి కాదు, అధికారాలకు, చట్టాలకు సంబంధించినంతవరకు అని బాగానే ఉన్నాయి. చట్టంలో ఏవైనా

లోపాలు ఉంటే సరిదిద్దుదామని నేను అంటున్నాను కదా. ఇది వరకు ఎందువల్ల చట్టాలు చేశామంటే let 100 guilty escape rather than one innocen man be punished. అలాంటి సూత్రంపైన benefit of doubt goes to th accused, అని నేను ఎన్నోమార్లు చెప్పాను; ఒక ఫైలు పది మంది చేతుల్లో తిరుగుతుంది. ఆటువంటప్పుడు ఎవరో ఇద్దరు, ముగ్గురిపైన చార్జిషీట్ పెట్టినట్లయితే అప్పుడు ఏమి జరుగుతుందంటే reasonable doubt about the guilt of th accused క్రియేట్ చేస్తే చాలు వాడు బయటకు వస్తాడు. ఆ రీజనబుల్ డౌట్ క్రియేట్ చేయడానికి ఏమి చేస్తారంటే—మరొకరో ఇంకెవరో డబ్బును అపహరించి ఉండవచ్చును -ఈ ఫైలు ఈయన ఒక్కని చేతుల్లోకే పోలేదు, ఇంకా ఎనిమిది మంది డీల్ చేసారు కాబట్టి వాళ్ళు ఎవరైనా చేసి వుండవచ్చును అనేటటువంటి రీజనబుల్ డౌట్ క్రియేట్ చేస్తే ముద్దాయి బయటకు వస్తాడు అలాంటివి జరగకుండా ఉండడానికి దానికి సంబంధించిన అ దరుకూడా ముం గానే సంజాయిషీ చెప్పుకోవాలి, రిటన్ స్టేట్ మెంట్ ఫైల్ చేయాలి అని పబ్లి ఆకౌంట్ కమిటీ రిపోర్టులో సిఫార్సు చేయబడింది. ఎందుకంటే రిట స్టేట్ మెంట్ కూడా ఎవిడెన్సు అవుతుంది.

(శ్రీ) వి. జనార్దన్ రెడ్డి:—ఉదాహరణకు ఒక ఇంజనీర్ కరప్షన్ ఇన్వాల్వ్ అయితే ఆయనమీద కేసుపెట్టడానికి సుమోమోటోగా ఎ.సి. ఆఫీసర్లకు మొదట అధికారం ఉండేది, కాని ఇప్పుడు వారు ప్రభుత్వంమం అనుమతి తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వం అనుమతి ఇవ్వదు. అందువల్ల నేను మనవిచేసే ఏమిటంటే ఇమిడియట్‌గా చెక్ అయిపోవాలి.

(శ్రీ) ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—వారు చెప్పేది విజిలెన్స్ కమిషన్ యొక్ పర్మిషన్ తీసుకోవాలి. ట్రాప్ కేసెస్ మొదలైన వాటిలో విజిలెన్స్ కమిషన్ పర్మిషన్ తీసుకోవాలి. కాని సామాన్య పౌరుల విషయంలో అది వర్తించదు. విజిలెన్ కమిషన్ పర్మిషన్ తీసుకోవాలన్నది డిపార్ట్ మెంటల్ ఇనిస్ట్రక్షన్స్.

(శ్రీ) వి. జనార్ధనరెడ్డి:—సామాన్య పౌరులు కరప్షన్‌లో ఇన్వాల్ కావడానికి ఏమి అవకాశంవుంటుంది?

(శ్రీ) వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు:—చిన్న క్లారిఫికేషన్. ఇంతకుముం ఏవిధంగా వుండింది అంటే గెజిటెడ్ ఆఫీసరు అయినా పరే అతను కా ప్రాక్టిసెస్ ఎడాప్టు చేస్తుంటే ఆర్డినరీ సిటిజన్‌గాని లేక ఎఫెక్ట్ అయిన వ్యక్తిగ ఏ.సి.బి. ఆఫీసర్లకు రిపోర్టు ఇచ్చి ఇమిడియట్‌గా అతన్ని ట్రాప్ చేయించడా అవకాశం వుండేది. కాని 3, 4 సంవత్సరాల క్రితం ఆ పద్ధతిని మార్చి గెజిటెడ్ ఆఫీసరును ట్రాప్ చేయాలంటే తప్పనిసరిగా విజిలెన్స్ కమిషన్ పర్మిష తీసుకోవాలని పెట్టారు. ఈ ప్రాసెస్ మూలంగా ఎక్కడో ఒక చోట ఈ విషయ లీక్ కావడంవల్ల ఆలా చేయడానికి వీలులేకుండాపోతోంది. పబ్లిక్ సర్వెం లెవల్లోని ఉద్యోగులు పట్టుపడుతున్నారు తప్ప పై లెవల్లో ఉండేవారిని పట్టుకో

డానికి స్కోప్ లేకండా పోతోంది కాబట్టి జనార్ధన రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు లోగడ ఉన్న పరిస్థితిని రెస్టోర్ చేస్తారా?

(శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :—విజిలెన్స్ కమిషన్ పర్మిషన్ తీసుకోవాలి. విజిలెన్స్ కమిషనర్‌కు తెలియజేసినట్లయితే ఆయన ఆటో మేటిక్‌గా పర్మిషన్ ఇస్తున్నారు. ఎందకంటే కొన్ని చోట్ల కొన్ని సందర్భాలలో వ్యక్తిగతమైన కారణాలవల్ల అధికారాలను మిస్‌యూజ్ చేస్తున్నారనే అపవాదు రాకుండా విజిలెన్స్ కమిషనర్‌కు తెలియజేసి, ఆయన పర్మిషన్ తీసుకొమ్మన్నారు. ఒకవేళ దీనివల్ల అబ్‌స్ట్రక్షన్ కలుగుతుందని డిపార్టుమెంటువారు తెలిపితే దానిని వైవ్ చేసి ఇంతకుముందు ఉన్న పద్ధతిని రెస్టోర్ చేయడానికి తప్పక ప్రయత్నంచేస్తాం. అయితే కరప్షన్ కేసులలో ఎ.సి.బి. వాళ్ళు విచారణ చేస్తేనే నేరం కోర్టుకు పోతుంది లేకపోతే లేదు అనుకోవడం పొరపాటు. బ్రైబ్ ఇచ్చి నటుంటివాడుగాని, బ్రైబ్ తీసుకున్నటువంటివాడుగాని, బ్రైబ్ ఇచ్చినప్పుడు చూసినటువంటి వాడుగాని లేక అది తెలిసినటువంటివాడినుంచిగాని కొద్ది సాక్ష్యం ఉండి ప్రైవేటు కంప్లెయింట్ ఇస్తేతప్పకుండా వాడు ముద్దాయిగా కోర్టులో హాజరవుతాడు ఆ విషయం తెలుసుకోవడం మంచిది.

(శ్రీ వి. కోభనాద్రీశ్వరరావు:—ఈ సందర్భంలో మంత్రిగారిని ఒక మాట అడుగుతున్నాను. మీ పార్టీలోని వారే కార్యకర్తలు కలిగిన మంత్రుల గురించి ఫలానా ఫలానా వాళ్లు ఈ విధంగా చేసారు, ఈ గవర్నమెంటు కేవలం కరప్షన్ గురించే పని చేస్తోందని ప్రధానమంత్రిగారికి చెపితే ఈనాటి వరకు ఏమి జరిగిందని, ఎవరో ఒక సామాన్య పౌరుడు, ఒక ఆఫీసరు లంచం తీసుకొంటే కోర్టుకు వెళ్ళడానికి?

(శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :—ఇక్కడున్నటువంటి రెఒల్యూషన్ గవర్నమెంట్ ఫండ్స్ మిస్‌ఎప్రాప్రియేషన్‌కు సంబంధించి, Bribe taking is a different offence, misappropriation is a different offence. దానికీ దీనికీ ముడి పెట్టి కన్‌ఫ్యూజ్ కావద్దు. కరప్షన్ గురించి జనరల్‌గా ఉపన్యాసం ఇస్తే అది వేరే అవుతుంది.

(శ్రీ జయరాములు :—ఎర్రయ్యరెడ్డిగారు ప్రవేశపెట్టిన అధికార తీర్మానాన్ని గౌరవ మంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారు, దాని మీద చర్చ ఎందుకు?

(శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—వారు బాగా లీగలిస్టిక్‌గా ఉపన్యాసం ఇచ్చారు. కాని ఈ మూడు అంశాలపై అంటే మిస్‌ఎప్రాప్రియేషన్, చీటింగ్, క్రిమినల్ బ్రీచ్ ఆఫ్ ట్రస్టు—420, 328, 409 క్రింద ఇన్‌వెస్టిగేట్ చేయడానికీ, దానికి తగినట్టుగా అప్రాప్రియేట్ పనిష్‌మెంటు ఇవ్వడానికి ఎప్పుడు సాధ్యమవుతుంది అంటే ఆన్ దిస్పాట్ ట్రయల్ అనేది ఉండాలి. ఎప్పుడైనా ఒక అఫెన్స్ జరిగితే దానిని గురించి అక్కడికక్కడే వెంటనే విచారణ జరిపే పద్ధతిలో వారు

ఆలోచన చేయడం లేదు. 2 నెలల తరువాత చెప్పవలసిన పరిస్థితి ఎప్పుడుంది మీరు 328, 409, 420 సెక్షన్ల విషయాలు చెప్పారు వీటి క్రింది కేసుల ఇన్ వెస్టిగేట్ కావాలన్నా, తప్పు చేసినవారికి సరైన శిక్ష పడాలన్నా ఆ ఎప్పుడు సాధ్యమవుతుంది అంటే ఆన్ ది స్పాట్ ఇన్ వెస్టిగేషన్ చేసినప్పుడే జరుగుతుంది తప్ప ఎప్పుడో చేస్తే ప్రయోజనంలేదు. పైగా వారు చెప్పిన మనస్తత్వం కూడా మనలో ఉంది. ఎక్కడైనా ఒక ఖూనీ జరిగిందనుకోండి వెంటనే ఇన్ వెస్టిగేషన్ చేస్తే సాక్షులు కూడా సాక్ష్యం చెప్పడానికి ముందుకు వస్తారు, కాలం గడిచిపోతే వాళ్ళు ముందుకురారు. Time is the healer ఇక రెండవది చట్టాలతో దీనిని పరిష్కారం చేయలేం. మనస్తత్వం కూడా డెవలప్ కావాలి. నేను చెపుకున్నా. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో పెట్టుబడిదారీ చట్టాలు తప్పవు కాబట్టి ప్రైవేట్ ప్రాపర్టీ అనేది ఫండమెంటల్ రైట్స్ నుంచి తీసివేస్తే చాలావరకు కరప్షన్ పోవడానికి వీలుపుంటుంది కాబట్టి ప్రభుత్వం విషయం ఆలోచిస్తుందా?

(శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి:—వారు చెప్పినట్లు వెనువెంటనే జరగాలనేది చాలా సబబు. అందుకోసం స్పెషల్ ట్రిబునల్ ను ఏర్పాటు చేశాము ఇకరైట్ ఆఫ్ ప్రాపర్టీ గురించి చెప్పారు. కానిస్టిట్యూషన్ నుంచి ఆర్టికల్ 31 ను తీసివేశాక

(శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—రైట్ ఆఫ్ ప్రైవేట్ ప్రాపర్టీని ఫండమెంటల్ రైట్స్ నుంచి తీసివేస్తే తప్ప ఇవన్నీ పోవు.

(శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :— తీసివేసాంకదా.

(శ్రీ పూల సుబ్బయ్య : — తీసివేసారు, అయితే రైట్ ఆఫ్ ప్రైవేట్ ప్రాపర్టీ అట్లానే ఉంది. అక్కడ తీసివేశారు కాని మన దగ్గర ఉన్న ప్రాపర్టీ ఎవరు తీసివేశారు. అందువల్ల ప్రాపర్టీ అనేది పోతే తప్ప లాభం లేదు

12-20 p.m.

(శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన వ్యాయశాఖామంత్రి గారు చాల పరిశీలనతంగా సమస్యయొక్క లోతుపాతులను అన్ని విధాలా అన్ని వైపులనుంచి వివరించారు. ఈ చట్టంలో చేయవలసిన మార్పు చేర్పులన్నిటిలో వారికి ఉన్న విశేషానుభవాన్ని ఉపయోగించి చెప్పారు. ఈ విషయంలో మేము పొటీపడలేము. ఒక టెక్నికల్ పాయింట్ అడ్డం వస్తున్నది ఈ తీర్మానం ఆమోదం అయితే బిల్లు పోయేటట్లు వున్నది. బిల్లు ఉండాలంటే తీర్మానం ఉండకూడదు. వ్యాయశాఖ మంత్రిగారు వారు యిచ్చారు. తీర్మానాన్ని ఆమోదిస్తాము అన్నారు. గవర్నమెంట్ వైపు నుంచి సమగ్రమైన వివరాలు తెస్తాము అన్నారు. కాని ఆ బిల్లు మీరు కేంద్రప్రభుత్వంతో సంప్రదించి, రాష్ట్రాలవారు ఆలోచించి, వ్యాయశాస్త్రంలో అనుభవమున్న వారిని ఆలోచించి బ్రహ్మాండంగా తెచ్చేటప్పటికి ఎన్ని రోజులు అవుతుందో, తరువాత ఈ మంత్రిమండలంలో ఏ మార్పులు, చేర్పులు వీమి అవుతాయో మీరన్నిటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని యింట్రొడ్యూస్ చేసిన బిల్లు త్వరగా వర్కింగ్ పద్ధతి కాగా వుంటుందని

తీర్మానాన్ని ఉపసంహరించుకుంటున్నాను. అయితే ఈ సందర్భంలో కొన్ని విషయాలు మాత్రం నేను స్పష్టం చేయాల్సి వస్తున్నది. కగప్షన్ అనేటప్పటికి-ము ంది మాట్లాడినా సమాజంలో ఆర్థిక వ్యవస్థ పునాది ఆ తరువాతనే రాజకీయం గాని న్యాయ శాస్త్రం గాని. సాంఘికం గాని. సాంస్కృతిక విషయాలు గాని, ఆధారపడి ఉంటాయి. ప్రభుత్వ నిధులను దుర్వినియోగ పరచడం ఎలా జరుగుతున్నదనే అంశాన్ని గురించి మాట్లాడేటప్పుడు గౌరవనీయులైన న్యాయశాఖామాత్యులు వివరించినట్లుగా ఈ పని చేసే వారంతా ఘరానా పెద్దమనుష్యులు సామాన్యులు కారు, ఈ ఘరానా పెద్ద మనుష్యులు ఏ ధైర్యంతో చేస్తున్నారు, ఏ ధైర్యంతో బ్రతుకుతున్నారు అంటే సూటిగా చెప్పాలంటే ఒకటే సమాధానం. రాజకీయంగా ఉన్నటువంటి అధికారాన్ని ఉపయోగించుకొని చేస్తున్నారు. అధికారాన్ని ఉపయోగించుకొని బ్రతుకుతున్నారు. ఈ సమస్యకు రాజకీయ స్వరూపం లేదంటే మాత్రం నేను న్యాయ శాఖ మంత్రిగారితో విభేదించవలసి వస్తుంది. ఏ పార్టీ వారు చేస్తున్నారు ఎమిటి అంటే ఎవరుచేస్తే వారు. కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ గాని. కాంగ్రెస్ గాని. నేను పార్టీల విషయంలోకి పోవడం లేదు. కేరళలో మార్క్సిస్టు పార్టీ వారు తప్పు చేస్తే పట్టండి పశ్చిమ బెంగాల్‌లో మార్క్సిస్టు కమ్యూనిస్టు పార్టీ వారు తప్పుచేస్తే పట్టండి. మేము వద్దనలేదు. పార్టీలతో నిమిత్తం లేదు. రాజకీయ స్వభావం అనేది దీనికి వున్నది రాజకీయమైన అధికారంతో యిది నాగించబడుతున్నది. సమగ్రంగా విచారణ జరిపినప్పుడే ఎవరు ఏమి చేస్తున్నారనేది తేలుతుంది. అప్పుడే అది సాధ్యం అవుతుంది. సివిక్ సెన్స్ అని ఉన్నదని వారు చక్కగా చెప్పారు. గాని వాస్తవంగా చూసేటప్పటికి వ్యక్తిగతమైన ఆస్తి అంశంలో వున్నది. ఎవరు ఎక్కువ సంపాదించుకుంటే వారు అంత గౌరవ ప్రదంగా చలామణీ అవుతున్నారు. ఎవరు ఎంత దోచుకొని సంపాదించుకుంటే దానిని ముట్టుకునే నాధుడు లేడు. నీతికి నిజాయితీకి కట్టుబడి ఉన్న వాడు కూటికి గుడ్డకు కరువై బజారుల పాంటి తిరగవలసిన పరిస్థితి వస్తున్నది. అటువంటప్పుడు సివిక్ సెన్స్ అనేది ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది. సివిక్ సెన్స్ అనే టటువంటి వాటికి అణగద్రొక్కేస్తున్నారు. వాళనం చేసి పారేస్తున్నారు. మీరు పెంచుతున్న సివిక్ సెన్స్ ఏమిటంటే—బాగా దోచుకో. బాగా వినవచేసుకో. నిన్ను అనే వారు లేరు. కావాలంటే బేరర్ చాండ్స్ తీసుకువస్తాము అంతా ఏదైనా తీసుకువస్తాము అని చెప్పుతున్నారు. వది ఉన్నప్పటికి మొత్తం మీద ఈ విషయాలన్నిటిని ప్రభుత్వం వారు తప్పనిసరిగా ఆలోంచించాలి. సమగ్రమైన చట్టం తెచ్చే ఉద్దేశ్యంతో సానుకూలంగా వారు సమాధానం యిచ్చారు. ఈ తీర్మానాన్ని ఉపసంహరించుకుంటున్నాను. మా బిల్లు అమలులో ఉంటుంది.

I am withdrawing my resolution.

Chairman :— Alright. The question is :

Leave be granted to withdraw the following resolution ;

re Need for extra-assistance to the victims of hail-storm from 10th to 13th March, 1981.

"This House recommends that a self-contained Bill be brought before the Legislature with regard to detection, investigation, enquiry, trial and imposition of various liabilities and appropriate punishment regarding misappropriation of public funds are recommended by the Committee on Public Accounts in the fifth report presented to the House on 27th March, 1981."

The motion was adopted and resolution was withdrawn.

re : Need for extra assistance to the victims of hail storm from 10th to 13th March, 1981.

Sri D. Chinna Mallaiah :— Sir, I beg to move :

"This House recommends to the Government the need for the extra assistance to the victims of the large scale hail storm from 10th to 13th March, 1981 besides the normal assistance."

Chairman :— Resolution moved.

శ్రీ డి. చిన్నమల్లయ్య :— అధ్యక్షా, పోయిన 10 వ తేదీనుంచి 13 వ తేదీ, 14వ తేదీవరకు మన రాష్ట్రమంతటా అలముకొన్న వడగండ్ల వాన వల్ల వచ్చిన నష్టాలను కడగండ్లతో చెప్పాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది కరీంనగర్, వరంగల్, నిజామాబాద్, మెదక్, నల్లగొండ, మహబూబ్‌నగర్, రంగారెడ్డి, ఖమ్మం జిల్లాలలో తెలంగాణ ప్రాంతం అంతటా ఈ వడగండ్ల వాన వల్ల కోట్లాది రూపాయలు నష్టం వాటిల్లినదని చెప్పక తప్పదు. ప్రాణ నష్టం, పైరుల నష్టం, యిళ్ళ నష్టం, నిలనీడ, తినడానికి తిండిలేనటువంటి పరిస్థితిలో ఏర్పడిన ఘటనలు యింతకుముందు ఫోన్‌లో వల ఈ విషయాలు అందినవి యివన్నీ మనకు తెలియనివి కావు. కరీంనగర్, హుస్నాబాద్ ఈ రెండు తాలూకాలలో 20, 22 గ్రామాలలో వడగండ్ల వర్షం పడింది. విన్నటి వరకు ఆ ప్రాంతంలో యింకా వడగండ్లు పడుతూనే ఉన్నాయి. ఒక్కొక్కపాటి పావు కిలో నుంచి 12 కిలోల రాళ్ళు వరకు పడినాయి. వాటిని కరీంనగర్ జిల్లాకు చేర్చి కలెక్టరు ఆఫీసుముందు వేస్తే కలెక్టరు కూడ యిసేమిటి ? యింత పెద్ద రాళ్లా, ఇవిరాళ్లు కాకపోవచ్చుగదా, మీరు ఏదో తీసుకవచ్చారు అనేటటువంటి వాదన వాదించిన ఘటన కూడ కళ్ల బడుతున్నది. 12 కిలోల రాళ్ళు పడ్డ తరువాత అక్కడ ఏమి మిగుతుంది ? 11వ తేదీనాడు వర్షంపడింది. 12వ తేదీనాడు తిమ్మాపూర్, ముంజంపల్లి దాదాపు 10 గ్రామాలు నేను పర్యటన చేసి వచ్చాను. ఆ గ్రామాల యొక్క పరిస్థితి చూస్తే ఆ దీనావస్థను చూస్తే వారి గోడును వింటే చాలా కఠోరమైన పరిస్థితులు జరిగినాయి. తిమ్మాపురం గ్రామాలు 750 యిళ్లు ఉంటే 750 యిళ్లు పెంకుతీకుండా పగిలిపోయినాయి. 750 యిళ్ల పైన ఉండే ఆ పగిలిపోయిన పెంకులను క్రింద పెట్టడం కాదు. ఊడ్చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. 750 యిళ్లు మొత్తం అక్కరకు రాకుండా పోయినాయి. 750 యిళ్లే కాదు. అక్కడున్నటువంటి పైరులు తోవ్వ, వరి, గోధుమ తదితర పైరులు, టమాటా

మొదలైన కూరగాయపంటలు పోయినాయి. కనీసం పట్టణానికి దగ్గరగా ఉండి రోజూ కూరగాయలు పండించుకొని కూరగాయలతో సరుకు పెట్టుకొని వ్యాపారం చేసుకొనే వాళ్ళు ఉన్నారు. [illegible] పైరులన్నీ [illegible] మీరందరూ [illegible] లధికారులు అందరూ వెళ్ళారు [illegible]

(విఘ్నం ఏర్పడి కొంతసేపు ఆగింది)

లేకుండా పోయింది. గుమ్మిదమీకి ఉన్న వరి [illegible] ఎకరాలు పైగా నష్టం అయినట్లు అంచనా. సగటున 20, 30 గుంటలు [illegible] పోయినట్లు. గొర్రెలకాపరి ఒకడే ఎక్కువ [illegible] పైగా లకాడి ఉన్నవాడు టీ చాలా [illegible] గాయాలు [illegible] పరిస్థితి కనబడలేనటువంటి పరిస్థితి ఎర్పడింది. [illegible] వారి పరిస్థితి దీనంగా పట్టించుకొనేవారు [illegible] తిమ్మాపూరు రెండు గ్రామాలు కలిసి ఉన్నాయి. తిమ్మాపూర్ లో [illegible] ముంజంపల్లిలో అదే పరిస్థితి. [illegible] 42 కోళ్ళు ఫారాలు అయిచ్చారు. ఒక్కొక్కరికి ఇరవై మిగిలిన వన్నీ [illegible] అయిచ్చారు. లక్షలు జీవనోపాధిగా గడపకొంటున్న [illegible] పూర్తిగా ధ్వంసం అయిపోయినాయి దాదాపు 1 కోళ్లు చచ్చిపోయినాయి. మిగిలి ఉన్న కోళ్లు చలి రాళ్ళ వర్షానికి తట్టుకోలేని పరిస్థితిలో గుడ్లు పెట్టకుండా యిక మందు వాటి [illegible] పూర్తిగా తీసుకొని పోయిన దశలో ఉన్నాయి కోళ్ళఫారాల మీద దాదాపు 60 వేల రూపాయల నష్టం తాటి వృక్షాలన్నీ దెబ్బతిన్నాయి. కాళ్లు పడిపోవడం జరిగింది. చలి వల్ల రాళ్ళ వర్షాల వల్ల లొట్లు పగిలిపోయి నందువల్ల ఆ కూళ్లు పూర్తిగా ఎండిపోయి కలు రాకుండా పోయిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఒక వృక్షాన్ని, ఒక పక్షిని లేదు అని చెప్పడానికి మొత్తం వృక్షాలతో [illegible] పైలు, గుళ్లలో సహా అంతా తుడిచి పెట్టడం అనేది జరిగింది.

ANNOUNCEMENT

Re :— Election of Deputy Speaker.

Mr. Speaker :— Under Rule 8 of the Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly I have to read out to the House the names of Members who have been duly nominated for the Deputy Speakership together with the names of 12-30 p.m. proposers.

1. Sri A. Eshwara Reddy proposed by Sri T Anjaiah.
2. Sri A. Eshwara Reddy proposed by Sri K Prabhakara Reddy.
3. -do- proposed by Sri E. Ayyapu Reddy.

4.	Sri A. Eswara Reddy	proposed by Sri Bhattam Sreerama Murthy.
4.	-do-	proposed by Sri Poola Subbaiah.
6.	-do-	proposed by Sri I. Ramakrishna Reddy
7.	-do-	propoeed by Sri B. T. L. N. Choudhary.
8	-do-	proposed by Sri K B. Siddaiah.
9.	-do-	proposed by Sri B Rama Rao.

As Sri A Eshwara Reddy is the only candidate who has been duly nominated, I declare that Shri A. Eshwara Reddy has been duly elected to the office of the Deputy Speaker.

Felicitations To The Deputy Speaker

Mr. Speaker i— Shri A. Eshwara Reddy, born on July 1, 1934, at Thukivakam, Renigunta (Son Sri A. Venkata Subba Reddy) was educated at Christian College, Presidency College and Law College of Madras and took M A. degrees in Politics, Economics, and History and B. L , Degree . He married Dr. (Smt) Ramanammo. He is having a son and a daughter. He is an Advocate and Agriculturist. He took active interest in organising Student Congress Served on the Sree Venkateswara University Syndicate for twelve years having got elected always from Graduates' Constituency to the Senate. Also served on the A. P. Agricultural University Maraging Committee for five years having got elected from the Assembly Constituency.

Served on the Osmania University Senate for three years from the Assembly Constituency and Director of Chittoor District Co-operative Central Bank and other District Organisations. He started Private Sri Srinivasa Junior College at Renigunta from the Scratch being its President and Correspondent of Renigunta Education Society Vice-President, State INTUC, Council.

He got elected to State Assembly in 1967 from Tirupathi with record majority in India for any Assembly Constituency. Got elected for the second time from Tirupathi Urban Constituency.

He is elected now unanimously as Deputy Speaker to day, 27th March 1981. With his varied experience in various fields, I am sure he will serve his best to the post to which he is elected now with the acclaim of all the Parties, groups and Individuals of this August House

శ్రీ టి. అంజయ్య:—అధ్యక్షా, ఈశ్వరరెడ్డిగారు అన్ అపోజ్డుగా ఎలెక్టు 12.35 p. m
అయినందుకు ఆయనకు మా పార్టీ తరపున, నా తరపున కూడా అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. ఈ ఎలక్షన్ యూనానిమస్‌గా జరగడానికి ప్రతిపక్షనాయకులు సహకరించినందుకు వారికి కూడా నా తరపున అభినందనలు తెలుపుతున్నాను.

అధ్యక్షా, ఈశ్వరరెడ్డిగారు ట్రేడ్ యూనియన్ వర్కర్‌గా అయన నాకు తెలుసు. టెక్స్‌టయిల్స్‌లో వారు ట్రేడ్‌యూనియన్ లీడర్‌గా వుండి వారు చాలా సంవత్సరాలనుంచి ఆయనతో నాకు పరిచయం వున్నది. సామాన్య కుటుంబంలో పుట్టినవారు ఎప్పుడూ ప్రశాంతంగా వుంటూ, వారు యీ హౌస్‌ను ప్రశాంతంగా వుండే విధంగా కండక్టు చేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను. మీరు కూడా ఈ హౌస్‌ను చాలావరకు బాగా నడిపిస్తున్నారు. దేశంలోవున్న వాతావరణాన్ని బట్టి, అప్పుడప్పుడు యిక్కడ కొంపాలు వస్తూవుండవచ్చు దానిలో మరే ఉద్దేశమూ ప్రభుత్వానికిగాని, నాకు గాని వుండవని మనవి చేస్తున్నాను ఇక్కడ కూర్చున్నప్పుడు కూల్‌గా ఉంటాము. బయటి వాతావరణం ఎన్నో ట్రెషర్స్‌తో కూడి వుంటుంది. అందువలన యిక్కడ అప్పుడప్పుడు అటువంటి వాతావరణం వస్తూ వుంటుంది. ప్రతిపక్షం వారికి కూడా వస్తూ వుంటుంది. నాకు కోపం వచ్చినప్పుడు పత్రికలలో హెడ్‌లైన్స్‌లో వస్తుంది ఎగ్జిటోరియల్ వ్రాస్తారు. ప్రతిపక్షం నాయకులు ఒల్లలు గుద్దినప్పుడు మాత్రం వ్రాయరు. అపోజిషన్‌కు ప్రివిలేజెస్ ఉంటాయి. తమరేవిధంగానయితే హౌస్‌ను నడిపిస్తున్నారో అదే విధంగా ఈశ్వరరెడ్డిగారు కూడా నడిపిస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను. ప్రశాంతమైన వాతావరణంలో వారు నడిపిస్తారనే నమ్మకం నాకు ఉంది. అధ్యక్షా, హౌస్‌లో కూడా అప్పుడప్పుడు భేదాభిప్రాయాలు కలుగుతూవుండవచ్చు. ఎన్నో ఇస్యూస్ వస్తుంటాయి. యాంటి-రిజర్వేషన్స్ ఇస్యూ, వాటర్ ఇస్యూ, కాస్టు-కమ్యూనిటీ ఇస్యూ యివన్నీ వచ్చినప్పుడు మీతో, వారితో మాట్లాడి, యునానిమస్‌గా వాటిని పరిష్కరించేసుకోగలమని నా వుద్దేశం. అది మీ సహాయంతో తప్పకుండా సాధిస్తామనే నమ్మకం నాకు వుంది. ఈశ్వరరెడ్డిగారు కూడా దీనికి తోడ్పడతారని ఆశిస్తున్నాను. మేజర్ ఇస్యూస్ అపోజిషన్‌తో మాట్లాడి మనం ముందుకు పోతున్నాం. ఈ క్రెడిట్ మా పార్టీకే కాదు, వారికి కూడా చెందుతుంది. రాష్ట్రం ప్రశాంత పరిస్థితులలో అభివృద్ధి చెందడం అవసరం. నేను హౌస్‌లో లేనని వారు అప్పుడప్పుడూ అంటుంటారు. ఆ విషయమై కూడ నేను చెప్పాలనుకుంటున్నాను. ఇంతకుముందు చీఫ్‌మినిస్టర్సు వారి పోర్టుఫోలియోస్ వారు పెట్టుకున్నారు. నేను ఏ పోర్టుఫోలియో పెట్టుకోలేదు, నేను ప్రజలతో సంబంధం పెట్టుకుని వుంటున్నాను. బై ఎలక్షన్స్, ఇతర్రా అనేక విషయాలున్నాయి. మీకు చెప్పాను. హౌస్‌ను డిగ్రేడ్ చెయ్యాలని నా వుద్దేశం కాదు. హౌస్ యీజ్ సుప్రీం. హౌస్‌కు డిగ్నిటీ వుంది. ఈ విషయంలో నన్ను అపార్థం చేసుకోవద్దని నేను వారిని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఈశ్వరరెడ్డిగారు కూడా అన్నివిధాలా, మా పార్టీ తరపున వారికి కూడా ఎక్కువ అవకాశాలు యిచ్చే ప్రయత్నం చెయ్యాలని కోరుతున్నాను. జై హింద్.

(శ్రీ ఎన్. ఈశ్వర్ :—అధ్యక్షా, డెప్యూటీ స్పీకర్‌గా శ్రీ [illegible]గారు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైన [illegible] సందర్భంలో [illegible] పార్టీ [illegible] వారికి శుభాకాంక్షలు తెలుపుతున్నాను. వారి జీవిత విశేషాలు మనం ఎవరికంటే చెప్పాలి కాబట్టి నేను వాటిని [illegible] చేయదలచుకోలేదు. వారి పేరే రామలింగం. జీవిత, అనేక సంవత్సరాలు [illegible] సభ్యులుగా వీరిని, [illegible] వెంకటేశ్వర అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటీ సెనేట్ మరియు [illegible] కమిటీలలో వారికి వున్న అనుభవంతో [illegible] అనేక బాధ్యతలు [illegible] చైర్మన్‌గా పండిత నిర్వహించారు. గతంలో అనుభవం, వీరున్నంటి [illegible] వారు [illegible] మరిన్ని మరి దానాన్ని తీసుకువస్తారని మేము [illegible]. [illegible] [illegible] పట్టుగా చెప్పడం [illegible] 12-40 p.m. మొదటి [illegible] [illegible] అనీ ముగించారు. [illegible] సంవత్సరాలు [illegible] మేము [illegible] [illegible] సామాన్య విషయాలలో [illegible] సమస్యల గురించి చెప్పగలరు కాబట్టి [illegible]. తెలుగు [illegible] సమస్యలు. ఆంధ్రప్రదేశ్ [illegible] కోసం [illegible] ఉండకూడదు. ఈ విషయంలో [illegible] అన్ని [illegible] సమస్యలను [illegible] సమస్యలపై మేము [illegible]. రాష్ట్ర [illegible] సైద్ధాంతిక [illegible] సహకారం ఇవ్వడానికి [illegible] సహకారం ఇవ్వడానికి [illegible] ముందుండి పోరాడే [illegible] మేము ఒక్కరం అని సగర్వంగా చెప్పుకోడానికి వెనుకాడడం లేదు. మంచి వాతావరణం ఆరంభం నుంచి అంతం వరకు వుండి ఈ మంచి వాతావరణం కొనసాగాలనే కోరుతున్నాము. ఇక్కడ హౌస్‌లో [illegible] తప్పకుండా తప్పనిసరిగా వుంటాయి. లేకపోతే లైవ్ వుండదు [illegible] వుండదు. అప్పుడప్పుడు [illegible] పడుతూండాలి. అందరం కలిసి [illegible] రాష్ట్ర అభివృద్ధికి తెలుగుజాతి [illegible] కోసం పని చేయడమే ప్రధాన లక్ష్యం.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—అధ్యక్షా, ఈశ్వర రెడ్డిగారు నాకు మిత్రులు. వారు నేను వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ సెనేటు మెంబర్లుగా వున్నాము. వారు సిండికేట్ సభ్యులుగా కూడా నిర్వర్తించారు. సెనేటు, సిండికేటు, సహకార బ్యాంకు ఎస్టిమేట్సు కమిటీ, ప్యానల్ ఆఫ్ చైర్మెన్ వంటి అనేక ప్రజా సంస్థలలో ఆయన పని చేసారు. టెక్స్‌టైల్ వర్కర్సు యూనియన్‌కు ఛేర్మెన్‌గా వున్నారు. ఆయనకు వున్న వివిధములైన అనుభవాలు దృష్ట్యా శాసన సభా కార్యక్రమాలలో ఆయన వన్నె తెస్తాడని నాకు నమ్మకం వుంది. సభా గౌరవాన్ని దిగ్విజయం

పెంపొందించడానికి ఇతోధికంగా తోడ్పడతారని ఆశిస్తున్నాను [illegible] కొన్ని పిట్ట సమస్యలు, సమస్యలు వస్తూంటాయి వాటిని తగిన రీతిలో కంట్రోలు చేయడం ధ్యేయంగా పనిచేయాలి అది ప్రతిపక్షం ప్రభుత్వం పని పూర్తి చేసినప్పుడే సార్థక్యం అవుతుంది. స్పీకరయిన వెంటనే రాజకీయ కోణాన్ని వదిలి పెట్టాలని చెప్పారు. చెప్పడం తేలిక ఆచరణలో కష్టతరంగా వుంటుందని తెలుసు. హౌస్‌లో కూర్చున్నప్పుడు డైరెక్షన్స్ రిగ్యులేషన్స్ చేయాలి స్పీకర్ గారు ఇటీవల కాలంలో చేస్తున్నది సబబుగా వుంది. అదేవిధంగా ఈ గ్యాలరీని కూడా వ్యవస్థీకరించి మన శాసన సభకు దేశంలోని శాసన సభలలో వన్నె తెస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ గోతు లచ్చన్న : అధ్యక్షా, మిత్రులు ఈశ్వర్ రెడ్డి గారిని డిప్యూటీ స్పీకర్ గా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకొనినందుకు నేను కూడా పార్టీ పక్షాన [illegible] అభినందిస్తున్నాను. ప్రత్యేకంగా ప్రాంతానికి ఉండే ఈ చాన్సు ఈశ్వర్ రెడ్డి గారికి లభించినందుకు ఈశ్వర్ రెడ్డి గారని అభినందించడం చాలా ప్రతిభావానికి నిదర్శనమైనటువంటిది. సామ్యులు, ఎవరి మనస్సులు నొచ్చుకోకుండా [illegible] కూడా వ్యవహరించి మన శాసన సభకు దేశంలోని శాసన సభలలో వన్నె తెస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

سری سلطان صلاح الدین اویسی: جناب اسپیکر صاحب - مبارکباد دینے والے کو مبارک باد دینے کا ایک روایتی انداز ہوتا ہے۔ بعض وقت انتخاب کے وقت مبارکباد تو دیجاتی ہے لیکن بعد میں پچھتانا پڑتا ہے۔ میں سب سے پہلے آپ کو مبارکباد دیتا ہوں کیونکہ آپ کے بہ حیثیت اسپیکر انتخاب کے وقت میں ہندوستان سے باہر تھا۔ اگر اس وقت میں آپ کو مبارکباد دیتا تو وہ ایک روایتی انداز کی مبارکباد ہوتی۔ لیکن اب میں آپ کو سچے دل سے مبارک باد دیتا ہوں کیونکہ وہ میرے دل کی صحیح ترجمانی کرتی ہے۔ جتنا عرصہ میں نے آپ کو دیکھا اس عرصہ میں مجھے معلوم ہوا کہ آپ کا رویہ بہت اچھا ہے۔ کئی اسپیکروں کو میں نے دیکھا ہے لیکن آپ کے ہمدردانہ رویہ سے مجھے بڑی خوشی ہوتی ہے۔ اس لئے میں آپ کو مبارکباد دیتے ہوئے خوشی محسوس کر رہا ہوں۔ دوسری طرف شری اینور ریڈی ڈپٹی اسپیکر منتخب ہوئے ہیں ان کے کام کرنے کا بھی ہم کو تجربہ ہے آپ خلوص کے ساتھ اقلیتوں کے مسائل پر غور کرنے کا موقع دیتے ہیں۔ لیکن جناب اسپیکر صاحب۔ آپکی جو ہمدردانہ روش ہے وہ

قابل مبارکباد ہے۔ اس کے ساتھ ہی ساتھ مجھے کہنا یہ کہنے کا موقع دیجئے کہ جس شخص کی نظر انتخاب آپ پر پڑی یعنی اچھا صاحب کی وہ بھی داد مبارکباد ہیں۔ انہوں نے اسپیکر اور ڈپٹی اسپیکر دونوں کو اچھا انتخاب کیا اور ہم کو اس کی بڑی خوشی ہوئی۔ یہ روایتی انداز کی خوشی یا غم نہیں جس طرح کہ عام طور پر کسی کے مرنے پر سرسری صور پر کہا جاتا ہے انکی موت ناقابل تلافی نقصان ہوا وغیرہ۔ لیکن اب جو میں مبارکباد پیش کر رہا ہوں وہ حقیقت پر مبنی ہے۔ مجھے بڑی خوشی ہیکہ اچھا انتخاب ہوا۔

(శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈశ్వర రెడ్డి ప్రభుత్వ పక్ష సభ్యుల అభిమానాన్ని ప్రతిపక్ష సభ్యుల అభిమానాన్ని పొందేను ఆమోదాన్ని చూరగొని ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైనందుకు ఈశ్వర రెడ్డి గారిని ప్రతిపక్షాన్ని అభినందిస్తున్నాను. ఈశ్వర రెడ్డి బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. ఎం.ఏ.బి. ఎల్. మద్రాసు యూనివర్శిటీలో గోల్డ్ మెడలిస్టు పొంది న్యాయవాద వృత్తి చేపట్టి అందులో మంచి పేరు ప్రతిష్టలు సంపాదించుకున్నవారు. ఎనిమిది సంవత్సరాలుగా శాసనసభలో ఉంటూ అనుభవజ్ఞుడైన శాసన సభ్యునిగా మంచి పేరు సంపాదించుకున్నాడు. విద్యా రంగాలలో ప్రమేయం కలవారు. విద్యా సంస్కారం గురించి యూనివర్శిటీ గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించడమే కాక స్వయంగా ఒక కళాశాలను నిర్వహిస్తూ విద్యా శాఖలో తనకున్న అభిరుచిని అభిమానాన్ని వ్యక్తం చేసుకున్నాడు.

12.50 p.m. కోల్డ్ యూనియన్ రంగములో ప్రవేశించారు అన్ని రంగాలలోకి రావాలంటే సామాన్యమైన విషయం కాదు. స్టేట్ ఐ ఎన్ టి యుని. వైస్ ప్రెసిడెంటుగా వచ్చారు. పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్స్ కమిటీలో సభ్యుడిగా ఉన్నప్పుడు నాకు క్లోజ్‌గా తెలుసు. తరువాత ఆ స్థానమునుంచి నేను తప్పుకోవడం చేశాను. ఆ తరువాత వారు చైర్మన్ అయినారు. కమిటీని బాగా నడిపారు. అన్నింటికన్న మించి పేనల్ ఆఫ్ చైర్మన్ లో 8 సంవత్సరాలనుంచి వున్నారు. చాల మంది సభ్యులు పొలిటికల్ ఎన్.ఎం.ఆర్.పి ని ఎప్పుడు పెర్మనెంటు చేస్తారు అని అడిగారు, మా ముఖ్య మంత్రి అంజయ్యగారి నాయకత్వం క్రింద ఎన్ ఎం. ఆర్.పి పెర్మనెంటు చెంటనే అవుతారని బుజువు చేశాం. అన్నింటికన్న మించి చాల ప్రశాంతముగా, చిరు నవ్వుతో నిండుగా కూర్చొని సభా కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తారు. కోపతాపాలతో ఉద్రేకమైన వాతావరణంలో కూడ ఏమాత్రం చలించని స్థితప్రజ్ఞునివలె అక్కడ అధ్యక్షస్థానములో కూర్చొని వుండడం హర్షణీయమైన విషయం. తమ అనుభవాన్ని, ఆయన ప్రశాంతతను క్రోడీకరించి ఈ సభా కార్యక్రమాలు చాల దిగ్విజయముగా జరుగుతాయనడంలో సందేహం లేదు. మీకు, వారికి మా పార్టీ తరపున శుభాకాంక్షలు తెలియచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

(శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :—అధ్యక్షా, దేశములో ఇప్పుడు కోల్డ్ యూనియన్ నాయకులకు సమయం దొరికినది. దేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటములో

పాల్గొని రికార్డు, ఇండియాయి దేశాయిగారు, గుల్జారిలాల్ నందాగార్ల తరువాత 80 సంవత్సరాలు దాటి వచ్చింది. ఇప్పుడైనా టి. అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రి కావడం, వారి కాబినెట్‌లో మేమంతా వుండడం, జరిగింది. ప్రత్యేకముగా ఈశ్వరరెడ్డిగారు ట్రేడ్ యూనియన్ నాయకుడుగాబట్టి ఈ సమయములో వారికి నా శుభాకాంక్షలు తెలుపుకొన్నాను. ట్రేడ్ యూనియన్ మూవ్‌మెంట్ ఎంత కష్టభరితమో వస్తుందో తెలుసు. ఆ రంగములో వుంటే లెజిస్లేటరుగా రావాలి. ప్రభుత్వంలోకి రావాలి అని ఆ వున్న నాయకులు చాలామంది వున్నారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు 35 సంత్సరాలు ట్రేడ్ యూనియన్ నాయకుడిగా వుండి ట్రేడ్ యూనియన్ నాయకుడైన ఈశ్వర రెడ్డిగారిని డెప్యూటీ స్పీకర్‌గా సెలక్ట్ చేసినందుకు శుభాకాంక్షలు తెలియచేస్తున్నాను. ప్రత్యేకంగా ఈశ్వరరెడ్డిగారికి నా శుభాకాంక్షలు తెలియచేస్తున్నాను. అప్పుడప్పుడు శాసనసభలో తీవ్రమైన గాలులు వీస్తూ వుంటాయి. ప్రతిపక్షాలవారు ప్రపోగేషన్ చేసే సమయాలలో అవి సుడిగాలులుగా మారకుండా ఈ హౌస్‌ని చక్కగా నడుపుతారని ఆశిస్తూ వారికి మరొక్కసారి శుభాకాంక్షలు తెలియచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్ జనార్దనరెడ్డి :— నేను ఇంతవరకు ఏ సమయంలోను మా లీడరుగారు మాట్లాడినతరువాత శుభాకాంక్షలు అందించలేదు. ఈశ్వరరెడ్డిగారికి సంబంధించి ఒక ప్రత్యేకత వుంది మేమిద్దరం రేణిగుంటలో వున్న హైస్కూలులో చదువుకున్నాం. ఆ స్కూలు ఈ సంవత్సరం సెంచెనరీ చేసుకొంటున్నది. చదువుకునే రోజులనుంచి ఈశ్వరరెడ్డిగారు రాజకీయాలలో పరిపేక్షించాలనుకొంటే నేను బడివదలుతులు కావాలనుకునే కోరిక నాకు వుండేది ఇద్దరం రాజకీయాలలో కలుసుకున్నాము. అయన నెల్లూరు జిల్లా అల్లుడు. చిత్తూరు జిల్లావారు చాలామంది నెల్లూరు జిల్లా అల్లుళ్ళుగా వున్నారు. చెంగారెడ్డిగారు నెల్లూరు జిల్లా అల్లుడే. నెల్లూరు జిల్లా పిల్లను చేసుకుంటే భవిష్యత్తు వుంటుందనే దానికి ఈ సాదృశ్యము చెప్పాను.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :— డబ్బుకూడా వస్తుంది.

శ్రీ ఎన్. జనార్దనరెడ్డి :— అది కూడా చెబితే బాగుండదని చెప్పలేదు. ఈశ్వరరెడ్డిగారు నేను వెంకటేశ్వర యూనివర్శిటీ పరిపాలనా కమిటీ పిండికేట్‌లో 6, 7 సంవత్సరాలు సభ్యులుగా పని చేశాము. పెద్దలు చెప్పినట్లు ఈశ్వరరెడ్డి గారు ఓర్పుతో, నవనవముతో పని చేస్తారు. అయ్యపురెడ్డి గారు చెప్పినట్లు సక్సెస్‌ఫుల్ పొలిటీషియన్. ఒక మారు నా సలహాకు వ్యతిరేకముగా ఎం. ఎల్. సి. గా పోటీచేసి ఓడిపోయారు. వారు ఓడిపోవడానికి నేను కారణమని నాకు బాధ కలిగి 1978 లో కాంగ్రెస్—ఐ పార్టీ తరపున నిలబడాలన్నపుడు వద్దు శాసనసభకు పోటీచేయదలచు కోలేదు. అనిచెప్పారు. గట్టిపోటీ పెట్టి తప్పు చేశాము, మీరు శాసనసభకు రావాలని చెప్పడంవల్ల శాసన సభ్యులైవారు. చాల హుందాగా ప్రవర్తించే వ్యక్తి. ఈరోజున ఈశ్వరరెడ్డిగారివి డెప్యూటీ

స్పీకరుగా నిర్ణయించడం, ప్రతిపక్షాలవారు సహకరించడం ఒక మంచిపని. ఇంత కాలానికి వారికి న్యాయం జరిగింది. ప్రజలకు సేవ చేసే అవకాశం కల్గింది. డెప్యూటీ స్పీకరుగా గాని, చేర్మన్‌గా గాని వుండి ఆధ్యక్ష స్థానము నలంకరించడం అంత సులభము కాదు. కొంచెము కష్టముగానే వుంటుంది అయినా మీరు న్యాయము చేస్తున్నారు. ఈశ్వరరెడ్డిగారికి ఒక్కటే మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతి శాసనసభ్యుడు సక్రమంగా వున్నాడు. ఎలక్షన్ మాత్రమే వుండాలి అని తగాదాలు పడ్డారు. సాధారణముగా మనిషి తాను ఎడమొహమే పెట్టి వుంటారు. ఎప్పుడూ అటు పైపు ప్రపంచం ముఖం పెడుతుంది. ప్రజాస్వామ్యములో శాసనసభ్యునిగా ఎన్నికయిన తరువాత సభలో ఇక్కడ మాట్లాడాలి వారి ప్రాంతాల న్యాయం కోసం చాలానే శాసన సభ్యులకు వుంటుంది. అది ఏ పార్టీలోయినా కావచ్చు ప్రత్యేకించి యువకులు వున్నప్పుడు మనస్సులో పెట్టుకొని చాలామంది ప్రోత్సాహం ఇవ్వాలని ప్రత్యేకంగా చెప్పక్కర్లేదు. చాలా సంతోషంగా వుంది. ఉన్నవిద్య చదువుకొన్న వ్యక్తి. వారు ఈ ధార్మికతను స్వీకరించడం సంతోషంగా వుంది అని మనవిచేస్తూ శలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వి. టి. ఎల్. ఎన్. చారి :— ఈ ఆరవ శాసనసభకు తమ తరువాత ఉపసభాపతిగా అగరాల ఈశ్వరరెడ్డిగారు ఏకగ్రీవముగా ఎన్నిక కావడం ఇందిరాగాంధిగారి నేతృత్వంలో ఇందిరాకాంగ్రెస్ పార్టీని నడుపుతున్న అంజయ్యగారి సారధ్యంలో వున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ విజయగాలలో ఇది ఒకటని జ్ఞప్తికి తెస్తున్నాను. అలవాటు తప్పడంలేదు. అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా ప్రమాణస్వీకారం చేసినతరువాత ప్రతి ఎన్నిక ఏకగ్రీవముగా జరుగుతున్నది. ఇంత ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక కావడం చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలలో లిఖించదగిన ఘట్టము. పార్లమెంటు ఎన్నికలలో గాని, అసెంబ్లీ ఎన్నికలలో గాని నామమాత్రపు పోటీ వున్నా ఏకగ్రీవంగా వచ్చే అవకాశం వుంది. ఈ పరిస్థితికి సహకరించిన ప్రతిపక్షాల వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఈ అనుకూలమైన వాతావరణమును కల్పించిన ప్రకృతి సిద్ధమైన దైవదత్తమైన పరిస్థితులకు పాలకపక్షాన్ని అభినందించుకోవలసిన అవసరం వుంది. అభివందనీయమైన వాతావరణములో అగరాల ఈశ్వరరెడ్డిగారు డెప్యూటి స్పీకరుగా ఎన్నికయినారు వారు ఈ పదవి మంచితనంగా, గౌరవంగా నడిచే పరిస్థితులను కలుగచేస్తారని, వారికి అటువంటి శక్తిసామర్థ్యాలను పరమేశ్వరుడు ప్రసాదించాలని ప్రార్థిస్తూ ఆయన తగిన విధంగా ప్రవర్తిస్తారని ఆశిస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ భాట్టం శ్రీరామమూర్తి :— మిత్రులు ఈశ్వరరెడ్డిగారు ఈరోజున ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైన సందర్భంలో హృదయపూర్వకంగా వారిని అభినందిస్తున్నాను. వారు సభాధ్యక్ష పదవి స్వీకరించి ఆ కుర్చీలో కూర్చున్నప్పుడు ఎంతో హుందాగా, చాలా నిండుగా, ఎంతో చూడాగా, సభా గౌరవం ఇనుమడించే విధంగా ఏ రకంగా పని చేశారో ప్రతి ఒక్కరికి తెలుసు.

ఇప్పుడు ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికయినారు తప్ప ఇంతకు ముందునుంచి అటువంటి వ్యక్తి ఆ అధ్యక్షస్థానములో కూర్చుంటే బాగుంటుందని అందరికి అన్పిస్తూ వుండేది. సరళ స్వభావను గలవాడు, సహృదయుడు. స్నేహశీలి. అందరి అభిమానాన్ని చాలా సులువుగా పుచ్చుకొన్న ప్రతిభావంతుడు. దఢత కలిగిన వ్యక్తి దీక్షాపరుడు. అన్ని విధాల అర్హుడైన యీ వ్యక్తిని, యీ పెద్దను ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్న సందర్భములో హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తూ ఇది కాలాలపాటు ప్రజలి, పెద్దల మన్ననలు పొందుతూ యీ పదకు కీర్తి ప్రతిష్టను తీసుకువస్తారని మనఃపూర్వకంగా నమ్ముతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి శోభనాద్రీశ్వర రావు:--అధ్యక్షా, అగరాల ఈశ్వర రెడ్డి గారు 1-00 p. m.
యీ రోజు ఉపసభాపతిగా ఎన్నిక అయినందుకు పరిపూర్ణమైనటువంటి హర్షాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నాను. గతంలో కూడ, తమరు లేనప్పుడు గాని లోగడ స్పీకరుగా కోడయ్య చౌరిగారు వున్నప్పుడు డిప్యూటి స్పీకరుగా ప్రభాకర రెడ్డిగారు వున్నప్పుడు, వారిద్దరు లేనప్పుడు, అప్పుడప్పుడు వారు సభా కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం జరిగింది. చాలా ఓర్పుతో ఇటువంటి సిట్యుయేషనులో అయినా నవ్వుతూ ప్రశాంతంగా సభా కార్యక్రమాలను జాగ్రత్తగా నిర్వర్తించుకుంటూ వచ్చారు. అటువంటి సమర్థుడు అయినటువంటి వ్యక్తికి యీ భాధ్యతను అప్పజెప్పడం చాలా సమంజసమైనటువంటి నిర్ణయం. ఇంతకుముందు మిత్రులు చౌదరి గారు శ్రీమతి గాంధీ గారు వచ్చిన తరువాత విషయాన్ని గురించి చెప్పారు వారు వుద్రేకతతో లేకవద్దు. ఈశ్వర రెడ్డిగారిని, మేము ప్రతిపక్షములో వున్నట్లుగా భావించి ఏకగ్రీవంగా రావడానికి ఒప్పుకున్నాం. అంతకుముందు పార్లమెంటులో గాని శాసనసభలో గాని డిప్యూటి స్పీకరు పోస్టును ప్రతిపక్షాలకు యిచ్చారు. వారి నాయకురాలు వచ్చిన తరువాత దానిని మార్పు చేశారు. ఈశ్వరరెడ్డిగారు ప్రతిపక్షాంతో ఏకీభవిస్తారు, వారి ఆశయాలతో ఏకీభవిస్తారు అని మా మనిషిగా భావించి ఏకీగ్రీవంగా ఎన్నుకోడానికి సహకారం యిచ్చాం. ఈ సందర్భంగా ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ ప్రధాన సమస్యలను ప్రతిపక్షాలతో సంప్రదించి చేస్తామన్నారు. మీకు ఎక్కువ మంది ప్రజలు మద్దతు యిచ్చారు. మీరు ప్రభుత్వములో వున్నారు. మాకు తక్కువ మంది మద్దతు యిచ్చారు. మేము కొద్దిగా వున్నాము. మేము ఏదైనా విషయం చెప్పినా యీ రాష్ట్రాభివృద్ధికి, ప్రజల సమస్యల పరిష్కారానికే చెబుతాము. అది ప్రధానమైన సత్యం. ఈ సందర్భంగా ముఖ్యమంత్రి గారికి, ప్రత్యేకంగా మనవి చేసేది, పార్లమెంటరీ వ్యవస్థలో కేంద్ర స్థాయిలోగాని రాష్ట్రస్థాయిలోగాని అటు ప్రధానమంత్రి, ఇటు ముఖ్యమంత్రి భుజస్కంధాలపై పరిపాలన భాధ్యత వుంటుంది. ప్రజలకు మంచి జరిగితే ఆ మంచి మీకే వస్తుంది, ఎక్కడైనా లోటుపాట్లు జరిగినా మీకేవస్తుంది. కాబట్టి వేరే రకంగా అనుకోవద్దు. ముఖ్యమంత్రి గారిపైన పరిపూర్ణ

మైన గౌరవముతో చెబుతున్నాను. మీరు ఎక్కువ సమయము ఇచ్చి ఈ సభలో వుండి చర్చలు వింటే మా సూచనలు సావధానం మంచి, చెడు మీ మనస్సులో నాటిపో తుంది. తరువాత వైలు వచ్చినప్పుడు నిర్ణయం తీసుకు టారు. మిమ్మలను బలవంతంగా యీ హౌస్ లో కూర్చోబెట్టలనేది మా ధ్యేయం కాదు. దయచేసి ఒకటి గుర్తించాలి. కొన్ని విషయాలకు బలపించి చర్చించి మంచి నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు వాటిని అమలు పరస్తూ, ఎవిధ వ్యత్తులో కార్యక్రమాలు తీసుకొని రాలోయే మన్యలను దయచేసి అవి చిన్నవి అయినా చిన్నవి అయినా సకమంగా పరిష్కరించండి We are also for the people.

మేము కూడా మా ప్రాంతాల ప్రజల అభిమా ముతో ఎన్నిక కాబడిన వ్యక్తులము. బాధ్యత కలిగినవారమే. కేవలం రాజకీయ పార్టీల ఆలోచనతో గాకుండా ఆ ప్రాంత అభివృద్ధిని చేయడానికి మంచి జరపడం కొరకు కాస్త చర్చించి మంచి నిర్ణయాలు తీసుకొని రాష్ట్రాభివృద్ధిని ముందుకు తీసుకుపోవడానికి అవకాశం కలిగేట్లు సభను స్పీకరు గారు, డిప్యూటీ స్పీకరుగారు నిర్వహించ గలరని ఆశిస్తూ యీ సందర్భం లో ఈశ్వర రెడ్డిగారికి శుభా కాంక్షలు తెలియ జేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri A. Madan Mohan:—Mr. Speaker, Sir, I have known Sri Easwar Reddy for well over 11 years. We started our legislative career from the Opposition Benches and we used to sit on the same bench. Apart from the political issues that used to come up for discussion in this House from time to time I had occasion to understand him on his greater comprehension of men and matters. He is one of the few sober legislators this House has ever produced. Even from the benches of Opposition his criticism used to be with a sense of responsibility; probably he had anticipated that even in the coming years he would have to hold greater political positions with greater responsibility. His way of attack on the Treasury benches of those days used to be a constructive attack, not a destructive attack. He used to visualise himself as to what he would have done in case he assumed responsibility on the other side and make his criticism only to that extent. That speaks of his greater wisdom and maturity. Even now we see some of the Opposition members have that sense of responsibility. This House has a long history and in spite of the fact that it has had political tremors time and again when emotions were

highly charged, both Opposition as well as Treasury Benches have conducted themselves in a very dignified and mature fashion. Mr. Speaker, sir, for the office you have assumed there is a legacy behind and our beloved Chief Minister has very rightly chosen you as well as Mr. Easwar Reddy to these August offices. In your absence, the void that would otherwise be created would be appropriately filled by Sri Easwar Reddy who, I am sure would conduct himself with the same dignity poise and maturity as you did. I congratulate him on this occasion.

(శ్రీ బి. రామారావు:— అధ్యక్షా, ఈశ్వరరెడ్డిగారు ఉపసభాపతిగా ఎన్నిక అయిన సందర్భములో వారికి అభినందనలు తెలియజేస్తూ యీ వాతావరణాన్ని కలిగించినటువంటి మా నాయకులు (శ్రీ అంజయ్య గారికి తరువాత ప్రతిపక్షాల వారికి ధన్యవాదాలు తెలుపు తున్నాను. ఎవనిచే జనించు జగమెవ్వనిలోపలనుండు లీనమై అనుగాని ఎవనిచే నడుచుడే యీ సభ, ఎవరి చేతిలో లీనమై వుండే సమయం, ఆ సమయంబుకై ఈశ్వరున్ వేడెదన్.

మిస్టరు స్పీకరు:—మైము ఎక్కువ యివ్వమనా?

(నవ్వులు)

(శ్రీ బి. రామారావు:—ప్రతిపక్షాలు పిలిస్తే పలుకవద్దు, వినవద్దు అనుగాని మా పక్షమువారు కూడ పిలిస్తే పలకాలి అని. కాస్త పిలుపునివమని అర్థిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో చాలా మంది వారిని గురించి చెప్పారు ఎక్కువ సమయం తీసుకోను. వారు ఎప్పుడూ నవ్వుతూ నవ్విస్తూ వుంటారు. వారితో ఎక్కువగా పరిచయం లేదు. ఈ మూడు సంవత్సరాల నుండే పరిచయం వున్న వ్యక్తులు వారి గురించి చెప్పారు ఈ సభను ప్రభాకరరావు గారు ప్రతిభావంతంగా నడుపుతున్నారని అనుకుంటున్నాము. అట్లాగే ఈశ్వరరెడ్డిగారు కూడ ఆ సంప్రదాయాలతో నడుపుతారని ఆశిస్తూ వారికి భగవంతుడు ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాలను కలుగజేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— అధ్యక్షా, తమరు, ఇప్పుడు ఏకగ్రీవంగా ఎన్ని 1-10 p. m.
కైనటువంటి (శ్రీ ఈశ్వరరెడ్డిగారు 1967 నుంచి 1972 వరకు పరిషత్తులో ఉండి మనమందరం నడిపించినటువంటిది ఇప్పటికి నాకు జ్ఞాపకం వస్తున్నది. (శ్రీ ఈశ్వరరెడ్డి గారిని అప్పటినుంచి నేను బాగా ఎరుగుదును. వారుసభయొక్క కుంచితత్వాన్ని నిలబెట్టే విధంగా పరిషత్తులో కూడా వ్యవహరించారు. ఇప్పుడు వారిని అధికార పార్టీ నుంచి చూడడం జరిగింది. ఆ తరువాత సభాధ్యక్షులుగా మిమ్ములను, (శ్రీ ఈశ్వరరెడ్డిగారిని ఉపాధ్యక్షులుగాను ఇప్పుడు చూడడం జరుగుతున్నది. ప్రతిపక్షం యొక్క భావాలు ఎట్లాగుంటాయో మీరు స్వయంగా ప్రతిపక్షంలో ఉండి వెళ్లిన వారు కనుక తప్పకుండా అర్థం చేసుకొని సభయొక్క గౌరవాన్ని ఇనుమడించే విధంగా వ్యవహరిస్తున్నారనడంలో ఎవరికి సందేహం లేదు. అదేవిధంగా (శ్రీ ఈశ్వరరెడ్డిగారు కూడా వ్యవహరిస్తారని నేను పంపూర్ణమైన ఆశతో ఉన్నాను. ప్రభుత్వ పక్షం అనేది ఉంది. ప్రభుత్వ పక్షంలో ఉన్న సభ్యులకు ఇక్కడ

మాట్లాడకున్నా అధికారంలో కొంత భాగం ఉంది కనుక కొన్ని వ్యవహారాలను నడుపుకొని పోయే అవకాశం ఉంటుంది ప్రతిపక్షాలకు జరిగినటువంటి లోపాలను ఎత్తి చూపే బాధ్యత ఉంటుంది. దానితోబాటు ఏవైనా విషయం ఉంటే ఇక్కడ చెప్పడం తప్ప వారికి వేరే అవకాశం ఉండదు. ప్రతిపక్షంవారు అవకాశం కావాలని కోరడంలో తప్పేమీ లేదని నేను భావిస్తున్నాను. ప్రతిపక్షం అనేది తప్పులు ఎత్తి చూపించడానికి, మేము చేప్పేది ఏదో పొలిటికల్‌గా చెబుతున్నామనే దృష్టితో కాకుండా అందులో వాస్తవం ఉందా, లేదా అని పరిశీలించి దానిని సరించుకుంటే ప్రభుత్వానికి పరిపుష్టి పెరుగుతుంది. పరిజలకు ఉపయోగపడుతుంది. అందుచేత ప్రతిపక్షానికి ఎక్కువసైము ఇవ్వడంలో తప్పేమీలేదు. ఒక్కొక్కసారి అధ్యక్షులవారికి, ఉపాధ్యక్షులవారికి కొంటి పరిస్థితి ఉంటుంది ఉభయ పక్షాలనుంచి వచ్చే ఒత్తిడిని తట్టుకొని వ్యవహారాన్ని నడిపించవలసి ఉంటుంది. అది సభయొక్క గౌరవాన్ని ఇనుమడింప చేయడానికి ఉపయోగపడుతుంది. కాబట్టి విషయానికి ఉన్నటువంటి ప్రాముఖ్యతనుబట్టి సమయం కేటాయించాలని, తప్పకుండా మీరుభయులు సభయొక్క గౌరవాన్ని ఇనుమడించే విధంగా వ్యవహరిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. అందువల్లే ఈ ఏకగ్రీవ ఎన్నిక సాధ్యమైందని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ ఈశ్వరరెడ్డిగారు ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నికైనందుకు ప్రత్యేకంగా అభినందనలు తెలియజేస్తూ నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ ఎ. వీరప్ప :— ఆధ్యక్షా, శ్రీ ఈశ్వరరెడ్డిగారు నాకు చాలా రోజుల నుంచి మిత్రుడు. ఆయన డిప్యూటీ స్పీకరుగా ఎన్నిక కావడం నాకు ఒక విధంగా ఆనందం, మరొక విధంగా విచారం ఉంది. ఆయన ఎప్పుడూ నిండుగా నవ్వుతూ ఉండే మనిషి. ఆ సీటులో కూర్చున్నప్పుడు బాధలకు గురిఅవుతాడేమో ననేబాధ ఉంది. శాసనసభ్యులంతా ఆసీటు వంకే చూస్తూ ఉంటారు. ఆ సీటులో ఉన్న అధ్యక్షులు ఎంతోమందిని చూసుకోవలసివుంటుంది ఆ సీటు చాలా బాధ్యతాయుతమైనది. ఆయనకు చిరునవ్వు ఉంది కనుక ఆ నవ్వుతో వాటినన్నింటిని ఎదుర్కొంటాడనే నమ్మకం నాకు ఉంది. నెల్లూరులో పెళ్ళి చేసుకున్నందుకు ఈశ్వరరెడ్డిగారు ముందుకు వచ్చాడని శ్రీ జనార్దనరెడ్డిగారు అన్నారు. అయితే డెప్యూటీ స్పీకరుతో ప్రారంభం అయింది. ఆనంతపురంలో పెళ్ళి చేసుకుంటే ఇంకా ఎక్కువ ఆయ్యేవాడేమో. ప్రతిపక్ష సభ్యులు స్పీకరు విషయంలో అయితేనేమి, డెప్యూటీ స్పీకరు విషయంలోనైతేనేమి ముఖ్యమంత్రిగారు మంచి నిర్ణయం తీసుకున్నారని అంటున్నారు. అందరూ కలసి వారిని ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నందుకు మాకెంతో సంతోషంగా ఉంది. ఈ శుభ సమయంలో శ్రీ ఈశ్వరరెడ్డిగారికి నా శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టరు స్పీకరు:— ఈ శుభ సందేశాలు రెండు నిముషాలు ఆపి ఆరోగ్యశాఖా మాత్యులైన శ్రీ మదన్ మోహన్‌గారు కాలేజీ ఎడ్మిషన్స్ గురించి ఏదో స్టేట్ మెంటు చేస్తారట, అది విందాము.

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్ :— అధ్యక్షా, మీ అనుమతితో ఈవిషయం చెబుతున్నాను. ఈ సభ్య ఇక్కడ వచ్చిన చర్చను దృష్టిలో ఉంచుకొని స్కూల్ వర్డు చాన్స్, సెడ్యూల్డు కాస్టు, సెడ్యూల్డు ట్రైబ్సుకు చెందిన విద్యార్థులకు 10 సీటు సిద్ధార్థ మెడికల్ కాలేజీలో ఇచ్చే నిర్ణయం తీసుకునే అవకాశం ఉంది. దీని మీద క్యాబినెట్ లో మేము చర్చించుకున్న తరువాత ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికి వచ్చింది. మెరిట్‌ను ప్రయారిటీగా పెట్టుకొని ప్రపోర్షనల్‌గా మూడు రీజియన్సును దృష్టిలో ఉంచుకొని చేయాలనే నిర్ణయానికి ప్రభుత్వం వచ్చింది. కనుక మీరు మీ ప్రపోజల్స్‌లో అపోజిషన్ వారిని ఎప్పుడు మీటింగుకు పిలిస్తే అప్పుడు నేను గవర్నమెంటు తరపున హాజరై వారితో చర్చలు జరిపి ఒక నిర్ణయానికి రావచ్చునని మనవిచేస్తున్నాను.

श्री शिवलाल —अध्यक्ष महोदय। वास्तव मे आज कादिन सदन के लिए सौभाग्यशाली है। आज ईश्वर रेड्डी साहब सदन के एक सभापति चुने गय है। इस अच्छ वातावरण मे आनन्दमय मे हम को भी विभोर होता है। ईश्वर रेड्डी साहब की चरित्र बडा अच्छा चरित्र है अध्यक्ष महोदय आपके ऊपर तिरगा झडा और उसके उपर सत्यमेव जयते ऋा एम्बलम है भगवान की नाम आता हे। और आप भी तिरुपति के देवस्थान से निर्वाचित होकर आए है जहा लार्ड वेकटश्वरा की अस्थान है। कल तक आप हमारे मित्र थे और आज उप सभापति चुने गए है। आप को अच्छ व्यावहारिक वातावरण मे अपने हाथ मे परिवर्तन लेना पडगा। मै इस अच्छ अवसर पर हमारे मुख्य मत्री जी भी को बधाई देना चाहता हू कि उन्हो ने एक एसे व्यक्ति को उप सभापति के लिए चुना है हमारे विरोधी पार्टी के नेता भी उन्हे पूरण रूप से मान्य है। वैसे तो आप चरमैन के रूप मे यह कुर्सी सभालते रहे है। अब आप के कन्धो पर जिम्मेदारी आ पडी है तो मुझ विश्वास कि आप इस सदन मे अच्छ निर्णय लाएग जिस तरह पहले वासुदेवराव जी नायक . . . डिप्यूटी स्पीकर की हैसियत मे लाया करते थे। मुझ विश्वास है कि आप इस बात का खयाल रखेग कि सरकार की ओर से दलित जातियो हरिजनो ,गिरिजनो को पूर्ण रूप से समर्थन मिलेगा। उनके रिप्रजन्टट्यूज को अपने मसायल पेश करने का पूरा अवसर मि मिलेगा। इतना कहते हुए मैं फिर से बधाई देता हू और आपको धन्यवाद देता हूं।

మిష్టర్ స్పీకర్ :—దయచేసి వినండి. దాదాపు ఇంకా 20 మంది పేర్లు ఇచ్చారు. ఇంతమంది వారిని గురించి మాట్లాడడానికి అవుర్దా చూపించారు అంటే వారి గొప్పతనం చెప్పక చెబుతోంది, కాని నా అవుర్దా ఏమిటంటే వారు ఇదివరకు ఈ స్థానంలో చాల సార్లు కూర్చున్నా ఇప్పుడు డిప్యూటీ స్పీకరుగా ఈ రోజు సమావేశాన్ని కండక్టు చేస్తే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయము. వారికి ఆ అవకాశం ఇక మనం ఇవ్వాలి. దయచేసి నన్ను మన్నించండి 1-20 p. m.

శ్రీ కె. వెంకట రామయ్య :—అధ్యక్షా, ఒక మిత్రుడుని అభినందించడానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు నా ధన్యవాదాలు. ఈశ్వర రెడ్డిగారు డిప్యూటీ స్పీకరుగా ఎన్నిక కావడం చాల సంతోషమైన విషయం. ఈ విధాన సభ అనే

ఒక పవిత్రమైన దేవాలయంలో మీరు ఇద్దరు పూజార్లు. మేమంతా భక్తులము. మీ యొక్క ఆధీనంలో ఈ పేద ప్రజల భవిష్యత్తును తీర్చి దిద్దడానికి కంకణము కట్టుకున్నాము కాబట్టి ఆశ్రిత బంధుజన పక్షపాతము లేకుండా ఏమాత్రము జంకు లేకుండా నడుపుతారనే ధైర్యము మాకు ఉంది. ఈ పక్షానికి ఈ పక్షానికి అందరికి కావలసిన వ్యక్తి ఈ ఈశ్వరరెడ్డి. హాలా ఎంతోమందిని ప్రేమించిన ఈ వ్యక్తి. వారు డిప్యూటీ స్పీకరుగా మంచి పేరు తెచ్చుకుంటారని ఆశిస్తూ వారికి నేను అభినందిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. సత్యన్నారాయణ :- అధ్యక్షా, ఈశ్వరరెడ్డిగారు డిప్యూటీ స్పీకరుగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక అయిన సందర్భంలో చాలా ఆనందదాయకముగా ఉన్నది. వారు 46 సంవత్సరములు దాటిన వయస్సులోనే వారు డిప్యూటీ స్పీకరు కావడం ఒక ప్రత్యేకత. అంతేకాకుండా వారు మంచి ఎకడమీషియన్‌గా, అగ్రికల్చరిస్టుగా, అడ్వొకేటుగా, ఐ.ఎన్.టి.యు.సి. లీడరుగా వివిధరంగాలలో రాజకీయాలలో అనుభవము ఉన్న వ్యక్తి. వారు ఈ శాసన సభకు కొత్త ఏమీ కాదు. పేనలాఫ్ చైర్మన్ లో ఒకరుగా ఉండి మీరు లేని సైమ్‌లో సభను ఎంతో హుందాగా నడిపించారనే విషయం అందరికి తెలుసును. అందువలనే ఈ నాడు ప్రతి పక్షాలు కూడా సహకరించి వారిని తప్పకుండా డిప్యూటీ స్పీకరు చేయాలని వారిమీద వారికి అభిమానం ఉన్నదనేది నిర్వివాదం. దానిని గమనించే ముఖ్యమంత్రిగారు తగిన వ్యక్తిని ఎన్నిక చేశారు అనడంలో ఎలాంటి సందేహము లేదు వీరు సహృదయులు, సహనశీలి. ఈ సభలో వారు కొన్ని సమయాలలో నిర్మొహమాటంగా వ్యవహరించవలసికూడా వస్తుంది. వారు ఇరు పక్షాలను బాగా చూసి ఈ సభను బాగా నడిపి ఈ దేశములోనే ఈ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసన సభకి పేరు తెచ్చి కొనసాగించగలరని విశ్వాసం మాకు ఉంది. వారికి ఈ సందర్భంగా నా హృదయ పూర్వక అభినందనలు తెలియజేస్తూ దేవుడు వారికి ఆయురారోగ్యాలు కల్గజేసి ఇంకా మంచి భవిష్యత్తును ఇవ్వాలని ప్రార్థిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. శాస్త్రిరాజు :— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఏకగ్రీవంగా మన ఈశ్వర రెడ్డి గారు ఎన్నిక అవడం చాల సంతోషమైన విషయము. వీరిని ఏకగ్రీవంగా ఎన్నిక చేసుకోవడంలో వీరి గట్టితనము. ముఖ్యమంత్రిగారి మంచితనము కూడా బయట పడింది. వారి ఎదురుగా మనం మాట్లాడడం వారికి చాల ఇన్‌కన్వీనియంటుగా వున్నట్లు వారుకూర్చోవడంలోనే గ్రహించాను. ఆ రకంగా ఇన్‌కన్వీనియన్సు కాస్త పోగొట్టి ఈ డిప్యూటీస్పీకర్ పదవిలో వున్న లక్ష్యమిటో చెప్పి ముగిస్తాను. ఇదివరకు జగన్నాధరావుగారు డిప్యూటీస్పీకరుగా వుండి ఇప్పుడు మంత్రి అయినారు ప్రభాకర రెడ్డిగారు కూడా డిప్యూటీస్పీకరుగా వుండి మంత్రి అయ్యారు. అటువంటి లక్ వారికి కూడా వుంటుందని ఆశిస్తూ వారిని అభినందిస్తున్నాను.

شری غلام صمدانی :- جناب اسپیکر صاحب - ہم لوگ ہر کام اللہ کے نام سے شروع کرتے ہیں تاکہ کام میں خیر و برکت ہو سکے - آپ کے نام میں بھی

بھی ایشور کا نام ہے اس لئے میں امید کرتا ہوں کہ آپ کا ہر کام اچھا ہوگا۔ میں خصوصاً اس لئے بھی ان کو مبارکباد دیتا ہوں کہ ان کے ساتھ ہم کو کام کرنے کا موقع ملا بی۔ یو۔ سی۔ کمیٹی کے سلسلہ میں انہوں نے ہمیں تروپتی بھی بلایا تھا میں اپنے دوست ایشور ریڈی صاحب کو ان کے ڈپٹی اسپیکر منتخب ہونے پر مبارکباد دیتا ہوں۔

(శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు :— అధ్యక్షా, ఈశ్వర్‌రెడ్డిగారు డిప్యూటీ స్పీకరుగా ఎన్నిక అయినందుకు నేను వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఈశ్వర్‌రెడ్డిగారిది నాది ఒకే తాలూకా. చంద్రగిరి తాలూకా. ఇప్పుడు నేను వుండే నియోజకవర్గం ఒకప్పుడు వారిదే నేను ఏ నియోజకవర్గానికి వెళ్లినా ప్రజలు వారిని గురించి చాలా గొప్పగా చెబుతూ వుంటారు తిరుపతిలో కూడా చెబుతూ వుంటారు. ఎప్పుడూ నవ్వుముఖముతో ప్రజ మీద చాల ఆభిమానంతోను వుంటారు ఈశ్వర్‌రెడ్డిగారిని ఈ పదవికి ఎంపిక చేసినందుకు నేను ముఖ్యమంత్రి గారికి నా ధన్యవాదాలు తెల్పుకుంటున్నాను వీరికి ఈ పదవి ఎప్పుడో రావలసింది ఇంతకు ముందు వారు స్టేటులో అత్యంత మెజారిటీతో ఎం.ఎల్.ఏగా ఎన్నిక అయినారు వీరు డిప్యూటీ స్పీకరుగా ఎన్నిక అగునందుకు ఇక్కడ ఎం ఎల్.ఏలే కాకు డా తిరుపతి ప్రజలు కూడా చాల ఆనందడతారని తెలియ జేస్తూ వారు ఇంకా అభివృద్ధిలోనికి రావాలని తద్వారా ప్రజల దరికి సేవ చేయాలని కోరుకంటూ శలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఈ రోజు మా మిత్రుడు సహచరుడు పది సంవత్సరాలుగా రాజకీయాలలో కలిసి పనిచేస్తున్నటువంటి మా పన్నిహితుడు ఈశ్వర్ రెడ్డిగారు ఏకగ్రీవంగా డిప్యూటీ స్పీకరుగా ఎన్నిక అయినందుకు నేను ఎంతో సంతోషిస్తున్నాను. వారికి నా అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. ఇది మా జిల్లాకు గర్వకారణం. మా జిల్లాలో చాలమంది పెద్దలు మంచి పదవులకు పోయి మంచి ఘనతను గౌరవాన్ని సంపాదించుకున్నారు. శ్రీ అనంతశయనం అయ్యంగారు రాజకీయంగా పెద్ద పదవులకుబడి సంపాదించుకొని మంచి డిప్యూటీ స్పీకరు, స్పీకరుగా మంచి గౌరవాన్ని పొందారు. అదే విధంగా శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు రాజకీయాల నుండి ఇంటికిపోయి మరల కాళహస్తి నియోజకవర్గంమంచి వచ్చి స్పీకరు అయినారు మంచి స్పీకరుగా మంచి పేరు ప్రతిష్టలు వారికి అందివాయి. నామిత్రుడుకి, ముఖ్యమంత్రి శ్రీ అంజయ్యగారికి నాధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను.

*

شری وقار آغا :جناب اسپیکر صاحب ۔ میں شری ایشور ریڈی صاحب کو ان کے ڈپٹی اسپیکر منتخب ہونے پر دلی مبارکباد پیش کرتا ہوں ۔ ہماری اسمبلی آندھرا پردیش کا دل ہے تو اسپیکر اور ڈپٹی اسپیکر کی کرسی اس کا دماغ ہے۔ اس لئے جو کرسی دماغ کی حیثیت رکھتی ہے تو اس کا صحیح استعمال ہونا چاہئے۔ مجھے امید ہیکہ حکومت اور اپوزیشن کے ممبروں کے ساتھ مساویانہ سلوک کیا

جائیگا۔ اور اس سلسلہ میں آپ کو اپوزیشن کے تعاون کی ضرورت ہوگی۔ میں
اپنے دل کی گہرائیوں کے ساتھ آپ کو ۔۔۔۔۔

శ్రీ పి. జంగారెడ్డి :—అధ్యక్షా, మీరు అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు. ఇప్పుడే వచ్చాను. ఈశ్వరరెడ్డిగారు డిప్యూటి స్పీకరుగా ఎన్నిక అయినందుకు చాలా సంతోషము. వారు మేము కలిసి 1967 నుంచి 1972 వరకు వారు ఎం. ఎల్. ఎ గా ప్రతి కాలంతో పాటు ఉండేవారు. అప్పటినుంచే వారు పేనల్ ఆఫ్ చైర్మన్‌లో ఉండడం వారు ఆ స్థానంలో కూర్చున్నప్పుడు చెన్నలాగ ముద్దలాగ బాగా నడిపేవారు. మీరు ఏ విధమైన పట్టుదలతో ఈ పదవిని నడిపిస్తున్నారో అదే పట్టుదలతో వారు కూడా ఈ పదవిని నడుపుతారని ఆశిస్తూ వారికి భగవంతుడు శక్తిసామర్థ్యాలు ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతూ మా పార్టీ తరపున వారిని అభినందిస్తున్నాను.

1-30 p. m. శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి —సభాధ్యక్షులు, ముఖ్యమంత్రిగారు, సభానాయకులు ఇతర నాయకులు, ప్రతిపక్షనాయకులు, మిత్రులారా: ఈ దినం మీరందరూ కలిసి నన్ను డెప్యూటీస్పీకర్‌గా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకొన్నందుకు, తరువాత మీరందరూ నాకు శుభాకాంక్షలు తెలిపినసందర్భంలో మీ అందరికీ నా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకొంటున్నాను. మన నాయకులు చెప్పినట్లు-పదో ఏన్. ఏమ్. ఆర్. అపాయింట్‌మెంట్‌గా ఇప్పటివరకు సభా నిర్వహణ చేయడం జరిగిందని వారు చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రిగారు కడు ప్రశంసనీయులు. ఇతడు ఏట్లా మెలుగుతాడు అసెంబ్లీలో ఆ సీటు మీద కూర్చున్నప్పుడు, అని చూసి, ఆ మంచితనం, ఆర్ద్రత ఇతనికి ఉందని వారు భావించిన తరువాత ప్రతి కార్నర్ నుంచి ప్రశంస వచ్చిన తరువాత వారు నిర్ణయం తీసుకున్నారేమో అని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఆయన దానినిబట్టి-ఒక శ్రామికవర్గమునకు చెందిన నాయకుడు-పరైన నిర్ణయం తీసుకున్నాడో లేక ఇక రాబోయే కాలంలో వా పరిస్థితి ఏట్లా ఉంటుందో-ఆప్పుడు నేను ఏదో కొంత పోస్టీ నిర్ణయం తీసుకున్నానని అనుకుంటారో వారికు తెలియదు. పలువురు పెద్దలు ప్రశంసలు చెప్పాగ. నేను పెద్ద పద్వకేటును అన్నారు నేను రికార్డు మీద పెద్ద పద్వకేటును పెద్దగా ప్రాక్టీసు చేసింది లేదు. ఒక సీనియర్ దగ్గిర ఉన్నాను బాలిటికల్ సైన్సు చదువుకొన్నాను. సభా సాంప్రదాయాలు, కన్వెన్షన్సు, కొంత తెలిసినవాణ్ణి ప్యానల్ ఆఫ్ చైర్మన్‌లో కూడా కొంత కాలం ఉండడం జరిగింది Experience is a better school ఆరిస్టాటిల్ తత్వశాస్త్రాలు చదివాను. అనుభవంవల్ల సభను పకమంగా నడిపించే శక్తి వాకు ఉందని నమ్మకం ఉంది నేను రేపాల గోపరథరామి రెడ్డి గారిని కలుసుకోవడం జరిగింది. వాను ఏమి సూచనలు రూలింగ్స్ ఇచ్చేస్తున్నావు అన్నారు. బాగా ప్రాక్టిసు చేసే లాయర్, ఆ రూలింగ్స్ చూసి వారి అభిప్రాయం చెప్పమని, ఏమన్నా తప్పులుంటే చెప్పమని నేను కోరినప్పుడు-వారు బాగానే ఉన్నాయి, కొంత మే పార్లమెంటరీ ప్రాక్టీసు, సంప్రదాయాలు బాగా చదువు, మంచి రూలింగ్స్ ఇచ్చే ప్రయత్నం చేయి అని సలహా ఇవ్వడం జరిగింది. ఇంత పరిస్థితి వాకు అప్పచెప్పినదానికి, ముఖ్యమంత్రిగారు వాకు ఇంకా కార్యకలు

పొట్టిందుకు— నేను నిష్పక్షపాతంగా నిస్వార్థంగా నడుపుతానని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతిపక్షాలకు ఒక మాట చెపుతున్నాను. మీరు ఇవ్వవలసిన టైములో మీకు ఏ రోజు తక్కువ చేయలేదు, పాయింట్ ఉండగానే మనవి చేస్తున్నాను. నాకు ఇటువైపు ఎవరూ సహకరించడం లేదండి వంద శాతం నాకు టైము ఇవ్వలేదని మాట్లాడుతున్నానని అన్నారు. తమరు దగ్గరకు పిలిచి మాట్లాడాలి లేకపోతే ఇటువైపు ఉండే సభ్యులు అభ్యంతరం చెప్పారు. మీరు కూర్చోండి అంటే ఆయన లేచిపోయాడు. ఇటువంటివి పెద్దగా పట్టించుకోకూడదు. సహనం ప్రదర్శించాలి, కన్వెన్షన్సుతో సభను నడిపిస్తానని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సభకు అంతరాయం లేకుండా చేస్తానని సమ్మతం తెలిపి, మీ సహకారం కోరారు. వారి ప్రకటనకు హర్షధ్వానాలు తెలుపుతున్నాను. మీ సహకారం ఉంటే రాబోయే కాలంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీని సక్సెస్‌ఫుల్‌గా నిర్వహిస్తాను. చాలామంది సభ్యులు వెళ్ళిపోవడం వల్ల నాకు అలా ఉందో లేదో గానీ ఆ పాయింట్ రీచ్ అయేందుకు కృషి చేస్తాను. In my own humbility, I will try my best to keep it going and get this Assembly to the red letter day. అందరికీ నా ధన్యవాదాలు మళ్ళీ సారి తెలుపుతూ ఈ ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణంలో నాకు మర్యాద చేసిన మీ అందరికీ థాంక్స్ చెప్పి సెలవు తీసుకోవటున్నాను.

ANNOUNCEMENT

re : Messages from the Chairman, Legislative Council.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair.)

Mr. Dy. Speaker :— There are three messages received from the Chairman, Legislative Council.

1. In accordance with Rule 145 (v) of Rules of Procedure and conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Council, I return herewith a copy of the Andhra Pradesh Appropriation Bill, 1981 (L A. Bill 19/1981) which was passed by the Andhra Pradesh Legislative Assembly at its sitting held on 26th March, 1981 and transmitted to the Legislative Council for its recommendation, duly signed by me and state that this House has no recommendations to make to the Andhra Pradesh Legislative Assembly in regard to the said Bill.

2. In accordance with Rule 147 of Rules of Procedure and conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Council, I transmit a copy of the Andhra Pradesh Grama Panchayats (Amendment) Bill, 1981 (L. A. Bill 16/1981) as

passed and agreed to by the Legislative Council on 26th March, 1981 without any amendment and signed by me.

3. In accordance with Rule 147 of the Rules of Procedure and conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Council, I transmit a copy of he Andhra Pradesh Gram Panchayats and Panchayat Samithis and Zilla Parishads (Amendment) Amending Bill, 1981, I. A. Bill 15 of 1981 as passed and agreed to by the Legislative Council on the 26th March 1981 without any amendment and signed be me.

(Sd.) Mukhasir Shah, Chairman.

1.40 p. m The House now stands adjourned till 8-30 a.m. on Monday, the 30th March, 1981.

(The House then adjourned till half past eight O' Clock on Monday, the 30th March, 1981.)

CONTENTS—(Contd.)

PAGES.

Non-Official Business :

Bill ;

re : The A.P. Land Reforms (Ceiling on Agricultural Holdings) Amendment Bill, 1981. .. 19

Resolutions :

1. Need for legislation regarding trial and taking action against those who misappropriate public funds. .. 11

2. Need for extra-assistance to the victims of hail-storm from 10th to 13th March, 1981. .. 21

Election of the Deputy Speaker. .. 21

Felicitations to the Deputy Speaker. .. 21

Announcement :

re : Messages from the Chairman, Legislative Council. .. 226